

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΞΕΝ. Ε. ΖΟΛΩΤΑ
ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1955

Ι. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1955

1. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τῶν «ἀποτελεσμάτων χρήσεως» τοῦ λήξαντος ἔτους 1955, αἱ ἀκαθάριστοι πρόσοδοι τῆς Τραπεζῆς ἐκ τῶν ἐν γένει ἐργασιῶν αὐτῆς ἀνῆλθον εἰς 321.487.291 δραχμάς. Ἀφ' ἑτέρου τὸ σύνολον τῶν πάσης φύσεως δαπανῶν λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀποσβέσεων, προβλέψεων καὶ εἰσφορῶν εἰς τὰ ταμεία προσωπικοῦ ἀνέρχεται εἰς 305.038.877 δραχμάς. Τὰ προκύψαντα ἐπομένως καθαρὰ κέρδη, συνυπολογιζομένου καὶ τοῦ ὑπολοίπου ἀποτελεσμάτων τῆς προηγούμενης χρήσεως ἀνέρχονται εἰς 16.570.844 δραχμάς.

Κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 71 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς προτείνομεν πρὸς ὑμᾶς ὅπως ἐκ τοῦ ἀνωτέρω συνόλου τῶν καθαρῶν κερδῶν ποσὸν 2.400.000 δραχμῶν διατεθῇ πρὸς πληρωμὴν τοῦ κεκανονισμένου μερίσματος πρὸς 4 % ἐπὶ κεφαλαίου 60 ἑκατ. δραχμῶν ἥτοι ποσοῦ 30 δραχμῶν κατὰ μετοχὴν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν διάθεσιν 822.419 δραχμῶν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀποθεματικοῦ τῆς κατηγορίας 1, ἥτοι προβλέψεων τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 71 τοῦ Καταστατικοῦ.

2. Τὸ γεγονός ὅτι τὸ τακτικὸν ἀποθεματικὸν τῆς Τραπεζῆς ἀνελθὸν εἰς 60 ἑκατ. δραχμῶν ἔχει ἐξισωθῇ πρὸς τὸ καταβεβλημένον μετοχικὸν κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς μᾶς ἐπιτρέπει νὰ προτείνωμεν, συμφώνως πρὸς τὸ μνησθὲν ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ, τὴν ἐκ τοῦ ἀπομείνοντος ὑπολοίπου καθαρῶν κερδῶν διάθεσιν καὶ ἑτέρου ποσοῦ 2.400.000 δραχμῶν πρὸς πληρωμὴν προσθέτου μερίσματος 4 % ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου ἥτοι 30 δραχμῶν κατὰ μετοχὴν. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τοῦ Καταστατικοῦ προβλέπεται, ὅτι τὸ ἀπομείνον, μετὰ τὴν διανομὴν καὶ τοῦ προσθέτου μερίσματος, πλεόνασμα κερδῶν καταβάλλεται εἰς τὸ Δημόσιον. Ὅθεν προτείνομεν τὴν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου διάθεσιν 10.948.425 δραχμῶν ὡς συμμετοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ καθαρὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς.

3. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς εἶναι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μεγαλυτέρα ἢ κατὰ τὰ προηγηθέντα τελευταῖα ἔτη καὶ μάλιστα οὐσιωδῶς. Τὸ ποσὸν δὲ τὸ ὁποῖον οὕτω περιέρχεται εἰς τὸ Δημόσιον δὲν ἀντιπροσωπεύει τὸ σύνολον τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ οἰκονομικῶν ὠφελειῶν ἐκ τῶν σχέσεών του πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Ὅπως καὶ ἄλλοτε ἀνεφέρθη, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα τὸν μηχανισμόν καὶ τὴν ὀργάνωσιν αὐτῆς, ταμειακὴν καὶ λογιστικὴν, εἰς τὴν διαρκή ἰδιάθεσιν τοῦ Κράτους, παρέχει ὑπηρεσίας διαχειριστικοῦ καὶ ταμειακοῦ χαρακτῆρος, ἢ ἀποτίμησις τῶν ὁποίων θὰ προσηύξανε σημαντικῶς τὰ συγκεκριμένα κονδύλια, τὰ ὁποῖα εἴτε ὡς συμμετοχὴ εἰς τὰ κέρδη εἴτε ὑπὸ ἄλλην μορφήν, ἐν μέρει μόνον ἐκφράζουν τὸ σύνολον τῶν ὠφελειῶν τοῦ Δημοσίου ἐκ τῶν λειτουργιῶν τῆς Τραπεζῆς.

4. Ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ἀκαθαρίστων προσόδων τῆς Τραπεζῆς ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι αὕτη εἶναι κυρίως τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ηὐξημένων συναλλαγῶν καὶ δραστηριότητος τῆς οἰκονομίας, ἣτις παρατηρήθη κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος. Τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα (διὰ τῶν αὐτῶν, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, μεθόδων χρηματοδοτήσεως καὶ μὲ κυρίαν κατεύθυνσιν τὴν ὁλονὲν αὖξουσιν χρησιμοποίησιν τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος πρὸς ἐφοδιασμόν διὰ χρήματος τῆς οἰκονομίας, ἐφήρμισε πολιτικὴν ὑποστηρίξεως τῆς παραγωγικῆς δράσεως παραλλήλως μὲ πολιτικὴν διασφαλίσεως τῆς νομισματικῆς σταθερότητος. Βασικὴν κατεύθυνσιν τῆς πολιτικῆς τῆς Τραπεζῆς ἀποτελεῖ ἐπίσης ἡ εἰς τὴν εὐρυτέραν δυνατὴν ἔκτασιν ἐνίσχυσις τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐμπορικῶν καὶ λοιπῶν Τραπεζῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τοὺς ἀπ' εὐθείας φορεῖς τῆς πιστοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας. Χαρακτηριστικὸν ὡς πρὸς τοῦτο εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὸ σύνολον τῶν ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων ἐμειώθη ἀπὸ 1.097 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1954 εἰς 959 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1955, δηλαδή εἰς ποσοστὸν χαμηλότερον τοῦ 12 % τοῦ συνόλου τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως, ἐξαιρουμένων τῶν δανείων ἐκ κεφαλαίων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. Ἡ ἀναλογία των ἰδὲ πρὸς τὴν συνολικὴν τραπεζικὴν χρηματοδότησιν ἐμφανίζεται ἀκόμη μικρότερα ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὠρισμένοι ἀπ' εὐθείας χορηγήσεις ἦσαν ἐκτάκτου φύσεως.

Τὸ σύνολον τῆς χρηματοδοτήσεως ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτῆς καὶ μέσῳ τῶν ἄλλων Τραπεζῶν ηὐξήθη κατὰ 220 ἑκατ. δραχμῶν μεταξὺ 1954 καὶ 1955. Ἀνήρχετο εἰς 4.824 ἑκατ. εἰς τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου 1955 ἔγαντι 4.604 ἑκατ. κατὰ τὴν ἀντίστοιχον ἡμερομηνίαν τοῦ 1954.

5. Ὡς κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος εἴχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑπογραμμίσωμεν, τὸ μέσον ἐτήσιον ἐπιτόκιον δανεισμοῦ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἶναι κατὰ πολὺ κατώτερον τοῦ γενικοῦ ἐν ἰσχύϊ τραπεζικοῦ ἐπιτοκίου. Ἡ

ὕπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πιστοδότησις τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν Τραπεζῶν διενεργεῖται μὲ ἐτήσιον μέσον ἐπιτόκιον τὸ ὁποῖον ἀνῆρχετο τὸ 1953 εἰς 3,54 %, τὸ 1954 εἰς 3,34 % καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1955 εἰς 3,22 %. Τὰ χαμηλὰ ταῦτα ἐπίπεδα ὀφείλονται ἰδίως εἰς τὰ ἡλαττωμένα ἐπιτόκια διὰ τῶν ὁποίων ἐπιβαρύνονται τὰ εἰς τὴν ἰδιάθεσιν τῆς Ἀγροτικῆς καὶ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τιθέμενα κεφάλαια.

Πρέπει ἐπίσης νὰ σημειωθῇ ὅτι οὐσιωδῶς μέρος τῆς αὐξήσεως τῶν ἀκαθαρίστων προσόδων τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος προέρχεται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων καὶ ἐκ τῆς μεγαλυτέρας ἀποδόσεώς των εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

6. Τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν παρουσιάζει ἐπίσης αὐξήσιν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μικροτέραν ὅμως ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τῶν προσόδων. Ἡ αὐξήσις τῶν δαπανῶν προσωπικοῦ ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὰς δι' ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ἐγκριθείσας ἀναπροσαρμογὰς τῶν ἀποδοχῶν τῶν μισθωτῶν, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων, συνεπαγομένης ἀντιστοίχους αὐξήσεις τῶν εἰσφορῶν τῆς Τραπεζῆς λόγω συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὰ ταμεία τοῦ προσωπικοῦ της. Ἡ φυσιολογική, ἐξ ἄλλου, ἐξέλιξις τοῦ προσωπικοῦ πρὸς ἀνωτέρους βαθμοὺς ὡς καὶ αὐξήσεις παρεχόμεναι δυνάμει τῶν ἐν ἰσχύϊ κανονισμῶν, λόγω πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἐπιφέρουν διεύρυνσιν τῶν δαπανῶν τῆς κατηγορίας ταύτης. Ἐν τούτοις διὰ τῆς κανονικῆς ἐξόδου τῶν ὑπαλλήλων ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὴν Τράπεζαν ἐμειώθη ἐντὸς τοῦ ἔτους 1955.

Ἀντιθέτως πρὸς τὰς δαπάνας προσωπικοῦ, τὰ λοιπὰ ἐξοδα διαχειρίσεως παρῆμιναν σταθερὰ μὲ ἐλαφρὰν μάλιστα μείωσιν.

Ἐπὶ τῶν ἀποσβέσεων καὶ προβλέψεων ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνεχίσθη ἡ ὑψηλὴ ἀπόσβεσις τῆς ἀξίας ὑλικοῦ τραπεζογραμμάτων, ἐπιβεβλημένη ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἀποσυρομένων ἐκ τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων. Ἦδη, μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν κυκλοφορίαν καὶ τοῦ 500δράχμου ἐλπίζεται ὅτι ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν συναλλαγῶν διὰ μικροτέρου ἀριθμοῦ τραπεζογραμμάτων θὰ φέρῃ εἰς τὸ μέλλον ἀνάλογον μείωσιν τοῦ στοιχείου τῆς δαπάνης δι' ὑλικὸν τραπεζογραμμάτων καὶ τῆς παρακολουθοῦσης τοῦτο ἀποσβέσεως. Ἐπίσης δεόν νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὸ στοιχεῖον «Προβλέψεις ἰδιάφοροι» ἀπερρόφησεν σημαντικῶς κατώτερον ποσὸν ἢ νυντι τοῦ προηγουμένου ἔτους. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν πραγματοποιουμένην ἐξυγίανσιν τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς Τραπεζῆς μὲ ἐπιτυχῇ ἀποτελέσματα.

7. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῇ βάσει συγχρόνων μεθόδων ἐλήφθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διάφορα μέτρα, ἡ δὲ ὅλη προσπάθεια εὐρίσκεται ἐν πλήρει ἐξελίξει. Μεταξὺ τῶν ἐπιτευγμά-

των τοῦ λήξαντος ἔτους θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τὴν ἐπέκτασιν τῆς μηχανολογιστικῆς ὀργανώσεως, ἰδρυθέντος μηχανολογιστικοῦ κέντρου εἰς τὸ ἐν Χολαργῷ ἱδρυμα τῆς Ἱραπέζης, καὶ τὴν καθιέρωσιν ἀπλουστευμένης διαδικασίας εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἐφαρμογὴ ἤρχισεν ἤδη εἰς ὠρισμένους ὑπηρεσίας.

Ἀποδίδομεν βαρύνουσαν σημασίαν εἰς τὰς ἐπιδιώξεις αὐτὰς αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιτρέψουν σὺν τῷ χρόνῳ τὴν φυσιολογικὴν μεωσιν τοῦ κόστους τῆς τραπεζικῆς λειτουργίας ἀλλὰ καὶ σημαντικῶς μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν, ἀκρίβειαν, πληρότητα καὶ δυνατότητα ἐλέγχου καὶ παρακολουθήσεως ἐν γένει τῶν συναλλαγῶν. Θὰ ὁδηγήσουν ἐπίσης εἰς τὴν διαμόρφωσιν ἐνὸς πλαισίου ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ πραγματικὴ συμβολὴ ἐκάστου ὑπαλλήλου θὰ ἐκτιμᾶται συστηματικώτερον, ἀκριδέστερον καὶ δικαιοτέρον ὅποτε καὶ αἱ ἠθικαὶ καὶ ὕλिकाὶ ἀμοιβαὶ θὰ παρέχωνται πράγματι κατ' ἀξίαν καὶ πρὸς τοὺς ἰκανωτέρους.

8. Θεωροῦμεν ἐξ ἄλλου οὐσιῶδες βῆμα προόδου τὴν κατὰ τὸν τελευταῖον μῆνα τοῦ λήξαντος ἔτους τακτοποιήσιν καὶ ἐκκαθάρισιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ ἑλληνικοῦ Δημοσίου τῶν τηρουμένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἕως τότε ἐκκρεμότης προεκάλει δυσχερείας εἰς τὴν λογιστικὴν μεταχειρίσιν τῶν συναφῶν διαχειριστικῶν καὶ ταμειακῶν σχέσεων καὶ εἰς τὴν διὰ τοῦ ἰσολογισμοῦ καὶ τῶν καταστάσεων τῆς Τραπεζῆς ἀκριβῆ ἀπεικόνισιν τῆς θέσεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου μετὰ τῆς Τραπεζῆς.

Ἐτακτοποιήθησαν ἐπίσης, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, τὰ ζητήματα τῆς ὑπεραξίας τοῦ καλύμματος καὶ ἄλλων, συναλλαγματικῆς φύσεως, σχέσεων τῆς Τραπεζῆς μετὰ τοῦ Δημοσίου. Αἱ ἐν λόγῳ τακτοποιήσεις ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ στοιχείου τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς Τραπεζῆς «Ἑτεραι ὑποχρεώσεις» τὸ ὁποῖον οὕτω σημαντικῶς ἐμειώθη διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ἀπὸ μεγάλας συμφηφιστικᾶς ἐγγραφάς.

9. Τὴν παροῦσαν βραχεῖαν ἔκθεσιν τῆς δράσεως τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος θεωρῶ ὑποχρέωσίν μου νὰ συμπληρώσω μὲ ἔπαινον πρὸς τὸ προσωπικὸν τῆς Τραπεζῆς, τὸ ὁποῖον ἀνεξαρτήτως βαθμοῦ καὶ κατηγορίας τῆς ἱεραρχίας, ἐπέδειξεν πάντοτε ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τοῦ συντελέσαν διὰ τῆς προσπάθειας τοῦ εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς Τραπεζῆς. Παρακαλοῦμεν διὰ τοῦτο τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ὅπως ἐκφράσῃ τὴν εὐαρέσκειάν της πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπηρετοῦντας ἐν τῇ Τραπεζῇ.

Λήγοντος τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους ὁ κ. Β. Κυριακόπουλος, Ὑποδιοικητῆς τῆς Τραπεζῆς, ἐξελέγη Διοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐστερήθη ἐκ τῆς ἀποχωρήσεως αὐτοῦ πολυτιμοτάτων ὑπηρεσιῶν, ἀλλὰ εἶναι εὐτυχῆς διότι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πρώτου πιστωτικοῦ ἰδρύματος ἐμπορικοῦ χαρακτῆρος τῆς χώρας, ἐτέθη λειτουργὸς

συγκεντρώων αναμφισβήτητον κεφάλαιον τραπεζικῆς πείρας καὶ ἱκανότητων δυναμένων ἀπὸ πάσης πλευρῆς νὰ προαγάγουν τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἰδρύματος τούτου.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ὑποδιοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς ἐξελέγη ὁ κ. Δ. Παλάνης, προερχόμενος ἐπίσης ἐκ τοῦ τραπεζικοῦ κόσμου καὶ συγκεντρώων μακρὰν πεῖραν καὶ ἀνεγνωρισμένας διοικητικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς ἱκανότητας.

Παρακαλεῖσθε, κύριοι μέτοχοι, ὅπως ἐκλέξητε τρεῖς νέους Συμβούλους εἰς ἀντικατάστασιν ἰσαριθμῶν Συμβούλων τῶν κ.κ. Δ. Μουζέλη, Δ. Παπαβασιλοπούλου καὶ Ν. Ρίζου - Ραγκαθῆ, τῶν ὁποίων ἡ θητεία λήγει κατὰ τὴν παροῦσαν Γενικὴν Συνέλευσιν. Οἱ ἐξερχόμενοι Σύμβουλοι εἶναι ἐπαγεκλέξιμοι.

II. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 1955

Ὁ ρυθμὸς προόδου καὶ αἱ τάσεις τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας

1. Μεταξὺ 1954 καὶ 1955 τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν ἠϋξήθη, ἐπὶ τῇ βάσει προσωρινῶν στοιχείων, κατὰ 6 % περίπου. Ἡ αὔξησις αὕτῃ πλησιάζει τὸν μέσον ὅρον τῶν ἀντιστοιχῶν αὐξήσεων τῆς τετραετίας 1951 - 55, καίτοι εἶναι σημαντικῶς μικροτέρα τῆς αὐξήσεως ἡ ὁποία ἐσημειώθη ἀνὰ δευτέρον ἔτος ἀπὸ τοῦ 1948, λόγῳ μεγάλων αὐξήσεων εἰς τὰς ἐσοδείας ἐλαίου καὶ τῶν λοιπῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναμένηται καὶ διὰ τὸ ἔτος 1955.

Ἀπὸ τὰ προσωρινὰ στοιχεῖα προκύπτει ἐπίσης ὅτι ἡ αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ὀφείλεται περισσότερον εἰς τὴν ἄνοδον τῶν μεταποιητικῶν δραστηριοτήτων καὶ τῶν πάσης φύσεως ὑπηρεσιῶν καὶ ὀλιγώτερον τοῦ ἀγροτικοῦ προϊόντος. Συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, τὸ ἐκ τῆς βιομηχανίας προϊόν ἠϋξήθη κατὰ 8 % περίπου, ποσοστὸν οὐσιωδῶς μεγαλύτερον ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ δείκτου τοῦ Συνδέσμου Βιομηχάνων. Κατὰ τὸ 1955 ἀνεμένετο σημαντικὴ αὔξησις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, λόγῳ ἐπεκτάσεως καλλιεργειῶν καὶ μεγαλυτέρων ἀποδόσεων καὶ ἐκ τῆς προσδοκίας νέας μεγάλης ἐσοδείας ἐλαίου. Αἱ καιρικαὶ ὅμως συνθῆκαι καὶ ἐπιφυτίαι δὲν ἐπέτρεψαν τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ἠϋξημένων αὐτῶν ἀποτελεσμάτων καὶ τὸ ἀγροτικὸν προϊόν ἐσημείωσε σχετικῶς μικρὰν αὔξησιν. Οὐσιώδης ἄνοδος ὅμως ἐσημειώθη εἰς ὠρισμένα βασικὰ προϊόντα καὶ ἰδίως εἰς τὰ κτηνοτροφικά, τὸν καπνὸν καὶ τὸν βάμβακα τοῦ ὁποίου ἡ ἠϋξημένη ἐσοδεῖα προβλέπεται ὅτι θὰ διατεθῇ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος αἱ ἐξαγωγαὶ ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ἐσημείωσαν οὐσιώδη αὔξησιν. Αὕτη ὑπερεκάλυψε τὴν κατὰ 10 % περίπου ἄνοδον τῶν

ἐν γένει εἰσαγωγῶν, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν ταχύτερα τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἀποτέλεσμα τῶν μεταβολῶν αὐτῶν ἦτο ἡ μείωσις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν καὶ ἡ αὐξήσις τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διαθεσίμων πόρων κατὰ ποσοστὸν ὀλίγον χαμηλότερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος.

Μεταξὺ 1954 καὶ 1955 ἡ συνολικὴ κατανάλωσις ἡϋξήθη κατὰ ποσοστὸν οὐσιωδῶς μικρότερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καίτοι ἡ δημοσία κατανάλωσις, κυρίως λόγῳ στρατιωτικῶν κατασκευῶν, ἐμφανίζει οὐσιώδη αὐξήσιν, μεγαλυτέραν καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἡ συνολικὴ ἀκαθάριστος ἐπένδυσις ἐμφανίζεται κατὰ πολὺ ἡϋξημένη μεταξὺ τῶν δύο ἐτῶν, λόγῳ μεγαλυτέρων ἀποθεμάτων γεωργικῶν προϊόντων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκαθάριστος ἐπένδυσις παγίου κεφαλαίου ἡϋξήθη κατὰ ποσοστὸν 13 %, δηλαδὴ ὑψηλότερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Αἱ μεγαλύτεραι αὐξήσεις ἐσημειώθησαν εἰς τὰς κατοικίας, εἰς σημαντικὸν βαθμὸν λόγῳ ἀνοικοδομήσεως τῶν σεισμοπλήκτων περιοχῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς μεταφορὰς καὶ τὰς συναφεῖς κατασκευὰς καθὼς καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν.

2. Κατὰ τὰ προσωρινὰ στοιχεῖα πάντοτε, ἡ ἀκαθάριστος ἐπένδυσις παγίου κεφαλαίου ἀνῆλθεν κατὰ τὸ 1955 εἰς 13 % περίπου τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος. Τὸ ποσοστὸν αὐτό, καίτοι κατὰ τι ὑψηλότερον ἢ εἰς προηγούμενα ἔτη, εἶναι οὐσιωδῶς χαμηλότερον τοῦ ἀντιστοίχου ποσοστοῦ τῶν περισσοτέρων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἐξαιρέσει ἴσως μόνον τῆς Τουρκίας. Εἶναι βεβαίως ἀληθές καὶ οὐσιώδες ὅτι τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τῶν λοιπῶν χωρῶν εἶναι πολλαπλάσιον τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ ἐπομένως τὰ περιθώρια περιορισμοῦ τῆς καταναλώσεως καὶ ἀντιστοίχου ἐξασφαλίσεως ἐνὸς μεγαλυτέρου ὅγκου ἐπενδύσεων κατὰ πολὺ εὐρύτερα τῶν ἐλληνικῶν. Ἀλλ' ἀκριδῶς τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον εἰσοδήματος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιβάλλει τὴν ταχεῖαν παραγωγικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ ἐπομένως τὸν συνειδητὸν προσανατολισμὸν τῆς οἰκονομικῆς προσπάθειας πρὸς ἐπενδύσεις, αἱ ὁποῖαι ὁδηγοῦν εἰς τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν διεύρυνσιν τῶν εὐκαιριῶν δημιουργικῆς ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀποδόσεως τῶν ἐργαζομένων.

Σημαντικὴ ἐπίσης εἶναι ἡ διαπίστωσις ὅτι, ἐνῶ εἰς τὰς περισσοτέρας εὐρωπαϊκὰς χώρας τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπενδύσεων εἰς κατοικίας ἀντιπροσωπεύει περίπου τὸ 17 - 24 % τοῦ συνόλου τῶν ἀκαθαρίστων ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου, εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ποσοστὸν αὐτὸ κατὰ τὸ 1955 ἔφθασε περίπου τὸ 42 %. Καὶ ἐὰν ἀφαιρεθοῦν τὰ δαπανηθέντα δι' ἀνοικοδόμησιν τῶν σεισμοπλήκτων περιοχῶν τὸ ποσοστὸν περιορίζεται εἰς 37 % περίπου, εἶναι δὲ καὶ αὐτὸ οὐσιωδῶς ἡϋξημένον ἐν συγκρίσει πρὸς προηγούμενα ἔτη. Ἐπὶ τῇ βάσει ἄλλης συγκρίσεως αἱ κατοικίαι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀντιπροσωπεύουν τὰ 45 - 50 % τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου, ἐὰν δὲ προστεθοῦν

και τὰ λοιπὰ ιδιωτικά κτίσματα πλήν βιομηχανικῶν, τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἀνέρχεται εἰς 56 % ἕως 62 %.

Χαρακτηριστικά ἐπίσης τῶν γενικωτέρων τάσεων τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας εἶναι αἱ κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν μεταβολαὶ εἰς τὴν κατανάλωσιν καὶ ἐπένδυσιν ἐν συσχετίσει πρὸς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προσωρινῶν στοιχείων διὰ τὸ τελευταῖον ἔτος, μεταξὺ 1951 καὶ 1955 ἡ πραγματικὴ αὔξεις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος ἀνῆλθεν εἰς 26 % περίπου καὶ τὸ σύνολον τῶν διαθέσιμων πόρων ἡϋξήθη κατὰ 20 %. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα τόσον ἡ συνολικὴ ὅσον καὶ ἡ ιδιωτικὴ πραγματικὴ κατανάλωσις ἡϋξήθη κατὰ 20 %. Κατὰ τὴν ἰδίαν τετραετίαν ὁ ὄγκος τῆς ἀκαθαρίστου ἐπενδύσεως παγίου κεφαλαίου ἡϋξήθη κατὰ 52 % περίπου. Ἐὰν ὅμως ἀφαιρεθοῦν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀκαθαρίστων ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου, αἱ δαπάναι διὰ κατοικίας, ἡ ποσοστιαία αὔξεις ἐντὸς τῆς τετραετίας ἐλαττοῦται εἰς 28 %. Ἐὰν δὲ περαιτέρω ἐκπεσθοῦν αἱ ἐπενδύσεις δημοσίας διοικήσεως, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνουν σχεδὸν ἀποκλειστικῶς κτίσματα, προκύπτει ὅτι αἱ ἐπενδύσεις εἰς παραγωγικὰς ἐγκαταστάσεις ἐν γένει εἶναι κατὰ 20 % ὑψηλότεραι κατὰ τὸ 1955 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1951 καὶ τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι χαμηλότερον τόσον τοῦ ποσοστοῦ αὔξεσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ τῶν διαθέσιμων πόρων ὅσον καὶ τῆς καταναλώσεως. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ σημειωθῇ ἐπίσης ὅτι, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ μείωσις τῶν δημοσίων παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καθὼς καὶ τῶν ιδιωτικῶν εἰς διαφόρους ὀλιγώτερων παραγωγικὰς δραστηριότητας, προκύπτει ἀξιόλογος αὔξεις τῶν ιδιωτικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς μεταφοράς, ἰδίως μεταξὺ 1953 καὶ 1954, ἡ ὁποία, κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις, συνεχίζεται ἐντεινομένη κατὰ τὸ 1955.

3. Αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις ὑποδεικνύουν ὅτι, παρὰ τὴν συντελουμένην πρόοδον, ἡ οἰκονομικὴ καὶ ἐπενδυτικὴ προσπάθεια τῆς χώρας δὲν εἶναι ἐπαρκῶς συγκεντρωμένη πρὸς τὰς κατευθύνσεις αἱ ὁποῖαι ἐγγυῶνται τὴν ἐπιδαλλομένην ταχεῖαν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ τῆς ἀπασχολήσεως. Ἐνδείκνυται ἐπομένως ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ αὔξεσεως τῆς συνολικῆς ἐπενδύσεως ἀλλὰ ἰδίως καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς συνθέσεως αὐτῆς πρὸς περὶ σφόδρον παραγωγικὰς κατευθύνσεις.

Καὶ δύναται μὲν νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ὁ ρυθμὸς αὔξεσεως τῆς ιδιωτικῆς καταναλώσεως εἶναι ἀναπόφευκτος, διότι συνδέεται μὲ τὸ χαμηλὸν βιωτικὸν ἐπίπεδον τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν ὥς ἐκ τούτου εὐνόητον πίεσιν διὰ τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ. Πρέπει ὅμως νὰ κατανοηθῇ ὅτι ἐὰν ἡ αὔξεις τῆς συνολικῆς καταναλωτικῆς ζήτησεως τοῦ πληθυσμοῦ δὲν συνοδεύεται ἀπὸ ἀντίστοιχον αὔξησιν τῶν προσφερομένων ἀγαθῶν εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁδηγήσῃ εἰς πραγματικὴν καὶ μονιμωτέραν βελτίωσιν τοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως, ἐνῶ ἀντιθέτως

θὰ τείνῃ νὰ διαταράξῃ τὴν νομισματικὴν ἰσορροπίαν. Ἡ συνεχιζομένη αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρέπει κατὰ μέγα μέρος νὰ ἀποδοθῇ εἰς παλαιότερας ἐπενδύσεις καὶ εἰς αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος. Ἐὰν ὅμως συγκριθῇ ἡ αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς λοιπὰς μεγάλας βιομηχανικὰς χώρας, προκύπτει ὅτι ὁ ρυθμὸς προόδου τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας δὲν εἶναι ἐκείνος ὁ ὁποῖος θὰ ἐξασφάλιζε βαθμιαίαν προσέγγισιν τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος καὶ τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὰ ἀντίστοιχα ἐπίπεδα τῶν οἰκονομικῶς πλέον προηγμένων χωρῶν. Εἶναι διὰ τοῦτο ἐπιβεβλημένον ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἤδη ἰσχυρὰ τάσις αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως νὰ μὴ ἐνισχύεται, ἀφ' ἑτέρου δέ, καὶ κυρίως, νὰ περιορισθοῦν πᾶσαι αἱ λοιπαὶ οὐδόλως ἢ ὀλιγώτερον παραγωγικαὶ δαπάναι καὶ νὰ αὐξηθοῦν, ἀντιθέτως, αἱ περισσότερον καὶ ταχύτερον παραγωγικαὶ ἐπενδύσεις. Ὁ περιορισμὸς ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν ἰδημοσίαν ἐν γένει κατανάλωσιν, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὰς ἐπενδύσεις εἰς κτίσματα καὶ ἐν γένει κατασκευὰς σχετικῶς μικροτέρας ἀποδόσεως καὶ ἡλαττωμένης σημασίας διὰ τὴν μεγάλην μᾶζαν τοῦ πληθυσμοῦ.

Τὸ αἶτημα διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας πρέπει νὰ καταστῇ συνειδήσις ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὴν στροφὴν τῆς προσπάθειας εἰς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις καὶ εἰς τὸν ἐκσυγχρονισμόν τοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τῶν μεθόδων παραγωγῆς. Εἰς τὴν γενικὴν αὐτὴν κινητοποίησιν βαρύνουσαν σημασίαν κατέχουν αἱ ἐπενδύσεις τοῦ δημοσίου καὶ τῶν δημοσίων ἐπιχειρήσεων καὶ ὀργανισμῶν, αἱ ὁποῖαι ἐν γένει δύνανται νὰ διακριθοῦν ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς μεγάλα βασικὰ ἔργα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς μικρὰ ἀγροτικὰ ἔργα ταχείας ἀποδόσεως. Διὰ τῶν ἔργων τῆς πρώτης κατηγορίας ἐπιδιώκεται κυρίως ὁ ἐξηλεκτρισμὸς, ἡ ἐκβιομηχάνισις καὶ ἡ διεύρυνσις τῶν γενικῶν δυνατοτήτων τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς. Τὰ ἔργα ταῦτα καλύπτουν ὁλόκληρον τὸ πεδίον τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος πρὸς ἐξασφάλισιν μιᾶς συντονισμένης ἀναπτύξεως τῶν ἐπὶ μέρους τομέων. Ἄλλ' ἰδιαιτέρου καὶ ἀμεσώτερου ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς αὐξήσεως καταναλωτικῆς ζητήσεως εἶναι τὰ μικρὰ ἀγροτικὰ ἔργα διὰ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν ταχέως νὰ αὐξηθῇ ἡ παραγωγή κυρίως εἰς τρόφιμα ἀλλὰ καὶ βασικὰς πρώτας ὕλας. Ἐνδείκνυται συνεπῶς ἡ προώθησις αὐτῶν μὲ συμμετοχὴν ἐθελοντικῆς ἐργασίας τῶν ἐνδιαφερομένων καί, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, σύμπραξιν τοῦ στρατοῦ, μὲ τὰ τεχνικὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει, διότι οὕτω περιορίζονται αἱ δαπάναι καὶ ἐκτελεῖται ἔργον οὐσιωδῶς μεγαλυτέρας ἀξίας, ἐνῶ συγχρόνως ὀργανοῦται εὐρυτέρα συνεργασία μὲ οὐσιώδη οἰκονομικὰ καὶ γενικώτερα εὐνοϊκὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ ἀναγνώρισις τῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ μεταστροφή τῶν τάσεων χρησιμοποίησεως τῶν διαθέσιμων πόρων πρὸς ἐξασφάλισιν ἐνὸς ταχυ-

τέρου ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ὑποδεικνύει καὶ τὴν ἀνάγκην σαφοῦς καὶ συντονισμένου προανατολισμοῦ τῆς γενοκυτέρας κρατικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις. Ἐντὸς τῶν ἰδίων πλαισίων ἐνδείκνυται νὰ τεθοῦν καὶ μετὰ συνεπειᾶς καὶ ἐπιμονῆς νὰ ἐπιδιωχθοῦν καὶ οἱ σκοποὶ τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Διεθνεῖς οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις

4. Κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν οἰκονομικῶν ἐξελίξεων κατὰ τὸ 1955, τόσον εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ὅσον καὶ εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸν Καναδᾶν, εἶναι ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς ἀνόδου τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὑπὸ συνθήκας σχετικῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν, πλὴν περιωρισμένων ἐξαιρέσεων. Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι τὸ ὅτι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄμεσον μεταπολεμικὴν περίοδον, ὅσον καὶ πρὸς τὰ ἔτη 1950 - 51, τὴν ὥθησιν πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀνοδὸν ἀπὸ τοῦ 1953 καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἀπὸ τοῦ 1954 εἰς τὴν Ἀμερικὴν, δὲν ἔδωσαν οὔτε ἔκτακτοι δαπάναι ἀνασυγκροτήσεως, οὔτε περαιτέρω σημαντικαὶ αὐξήσεις τῶν δημοσίων δαπανῶν. Ἡ ηὐξημένη οἰκονομικὴ δραστηριότης προεκλήθη κατὰ κύριον λόγον ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τόσον τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων ὅσον καὶ τῆς ἰδιωτικῆς καταναλώσεως, ἡ ὁποία ἦτο ἰδιαιτέρως ταχεῖα διὰ διαρκὴ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ.

Κατὰ τὰς ἐκτιμήσεις τοῦ Ὁργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας ἐνῶ ἡ μέση ἐτησίᾳ πραγματικὴ αὐξήσις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος διὰ τὸ σύνολον τῶν χωρῶν - μελῶν τοῦ Ὁργανισμοῦ μεταξὺ 1951 - 54 ἀνῆλθεν εἰς 4 %, μεταξὺ 1954 - 55 ἀνῆλθεν εἰς 6 % περίπου καὶ εἶναι ἴση πρὸς τὴν ἀντίστοιχον αὐξήσιν εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας καὶ τὸν Καναδᾶν. Ἐναντι τῆς αὐξήσεως ταύτης τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος ἡ ἰδιωτικὴ κατανάλωσις ηὐξήθη κατὰ 5 % εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ κατὰ 6 % εἰς Ἑνωμένας Πολιτείας, καθ' ὃν χρόνον ἡ δημοσία κατανάλωσις παρέμεινε εἰς ὅλας αὐτάς τὰς χώρας περίπου σταθερὰ ἢ καὶ ἐμειώθη. Ἀντιθέτως, ἡ ἀκαθάριστος ἐπένδυσις παγίου κεφαλαίου, ηὐξήθη μὲ ρυθμὸν ταχύτερον καὶ τῆς ἰδιωτικῆς καταναλώσεως καὶ τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ δὴ κατὰ 8 % ἐν Εὐρώπῃ καὶ κατὰ 9 % εἰς Ἑνωμένας Πολιτείας Ἀμερικῆς.

Ἰδιαιτέρας σημασίας ὑπῆρξεν ἡ ταχυτάτη ἀνοδὸς τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1953 - 54 σημειωθείσαν κάμψιν. Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ἀνοδὸς ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1954 συνεδυσάσθη μὲ κύμα συγχωνεύσεων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ πιστωτικῶν ἰδρυμάτων καθὼς καὶ μὲ αὐξοῦσαν συγκέντρωσιν τῆς δραστηριότητος εἰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις, ἰδίως πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐντεινομένου ἀντα-

γωνισμοῦ ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν πλεονεκτημάτων τῶν τελευταίων τεχνικῶν ἐξελίξεων καὶ τῆς μαζικῆς παραγωγῆς. Ἡ πρὸς τὰ ἄνω ἐξέλιξις τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν τεραστίαν αὐξήσιν τῆς ζήτησεως ἐπιβατικῶν αὐτοκινήτων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἔντασιν τῆς οἰκοδομικῆς δραστηριότητος. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς ἦτο ἡ ἐκδήλωσις στενοτήτων καὶ αὐξητικῶν τάσεων εἰς τὰς τιμὰς ὠρισμένων βασικῶν ὑλῶν, ἰδίως ὅταν ἡ ἀμερικανικὴ οἰκονομία ἐπλησίασε περισσότερον πρὸς συνθήκας πλήρους ἀπασχολήσεως. Τὰ συμπτώματα αὐτὰ ὠδήγησαν εἰς τὴν λήψιν περιοριστικῶν νομισματικῶν καὶ πιστωτικῶν μέτρων ἰδιὰ τὴν πρόληψιν πληθωρικῶν ἐκδηλώσεων ἐκ τοῦ ἐντεινομένου ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς χρηματικῆς ζήτησεως.

Εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, παραλλήλως πρὸς τὴν αὐξήσιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων, ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι ἡ σημειωθείσα μεταβολὴ εἰς τὴν σύνθεσιν αὐτῶν. Ἐνῶ κατὰ τὸ 1953 - 54 ἡ ἐπενδυτικὴ δραστηριότης ἦτο ηὔξημένη εἰς οἰκοδομὰς καὶ δημόσια ἔργα, κατὰ τὸ 1955 αἱ αὐξήσεις ἐσημειώθησαν κυρίως εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις καὶ παραγωγικὸν ἐξοπλισμὸν ἐν γένει, καὶ τοῦτο ἰδίως εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν καὶ Δυτικὴν Γερμανίαν.

5. Συνέπεια τῆς γενικῆς αὐξήσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὑπῆρξεν ἡ οὐσιώδης αὐξήσις τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου, ἡ συνολικὴ ἀξία τοῦ ὁποίου ἦτο κατὰ 5 % περίπου μεγαλυτέρα κατὰ τὸ 1955 ἢ κατὰ τὸ 1954. Ἀλλ' ἐνῶ εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας ἡ αὐξήσις τῶν εἰσαγωγῶν δὲν ὑπῆρξεν ἀνάλογος πρὸς τὴν αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας ἡ ποσοστιαία ἄνοδος τῶν εἰσαγωγῶν ὑπῆρξε μεγαλυτέρα τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦτο, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς μεγαλυτέρας ἐξαρτήσεως τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας ἐξ εἰσαγωγῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς σημαντικῆς προόδου πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Παραλλήλως ἔλαβον χώραν μεταβολαί εἰς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἐμπορίου μὲ αὐξήσιν τῶν εἰσαγωγῶν τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ δολλαρίου κατὰ 40 %, ἔναντι αὐξήσεως τῶν πρὸς τὴν περιοχὴν ταύτην ἐξαγωγῶν κατὰ 12 %. Ἡ διεύρυνσις αὐτὴ τοῦ εἰς δολλάρια ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου δὲν προεκάλεσεν ἀντίστοιχον ἐπιδείνωσιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν τρεχουσῶν συναλλαγῶν, διότι κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος ηὔξήθησαν καὶ αἱ ἐν Εὐρώπῃ στρατιωτικαὶ δαπάναι τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν. Τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν τούτων προσαυξανόμενον κατὰ τὴν χρηρηγηθεῖσαν ἀμερικανικὴν βοήθειαν, ἐξαιρέσει τῆς στρατιωτικῆς, ἀνῆλθεν εἰς 3.000 ἑκατ. δολλαρίων περίπου καὶ ὠδήγησεν εἰς αὐξήσιν τοῦ εἰς χρυσὸν καὶ συνάλλαγμα ἀποθέματος τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης κατὰ πλεόν τῶν 1.000 ἑκατ. δολλαρίων συνολικῶς. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ πρόβλημα δολ-

λαρίων τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐξακολουθεῖ νὰ συγκαλύπτεται ἀπὸ τὰς ἀμερικανικὰς στρατιωτικὰς δαπάνας καὶ τὴν βοήθειαν.

6. Ὑπὸ τὰς συνθήκας ἡϋξημένης ζητήσεως ἤρχισαν ἐκδηλούμεναι πληθωρικαὶ πιέσεις εἰς πολλὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰ Σκανδιναυϊκὰ κράτη, ὅπου ἐπιπροσθέτως ἡϋξήθησαν τὰ βιομηχανικὰ ἡμερομίσθια ταχύτερον τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος. Σοβαρὰν ἐνδειξὴν τῶν τάσεων αὐτῶν ἀποτελεῖ ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῶν τιμῶν καθὼς καὶ, εἰς τινὰς χώρας, συναλλαγματικαὶ δυσχέρειαι, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἰδιαιτέρως ἐντονοὶ εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν πληθωρικῶν πιέσεων κατὰ τὸ 1955, αἱ εὐρωπαϊκαὶ χῶραι ἔλαβον περιοριστικὰ μέτρα, κυρίως νομισματικῆς, ἀλλ' εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις καὶ δημοσιονομικῆς φύσεως τὰ ὁποῖα ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων μηνῶν τοῦ 1956 εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν περιπτώσεων ἤρχισαν νὰ ἀποδίδουν σταθεροποιητικὰ ἀποτελέσματα. Ἐσημειώθη οὕτω γενικὴ αὕξησις τῶν προεξοφλητικῶν ἐπιτοκίων καὶ ἡ μεγαλύτερα αὕξεις ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν ἀπὸ 3 % μέχρι 5,5 % κατὰ τὸν Φεβρουάριον 1956. Οὐσιώδης ἐπίσης ὑπῆρξεν ἡ αὕξησις τοῦ ἐπιτοκίου καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἀπὸ 3 εἰς 4,5 %. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι καὶ εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας μετεστράφη ἡ πολιτικὴ τῆς ἐνεργοῦ πιστωτικῆς χαλαρώσεως καὶ ἐκρίθη ἀναγκασία ἡ ὕψωσις τοῦ ἐπιτοκίου τῶν Ὑποσπονδιακῶν Τραπεζῶν ἀπὸ 1 1/2 % εἰς 2 1/2 %. Τὰ μέτρα ταῦτα συνεδυσάσθησαν μὲ πιστωτικοὺς περιορισμοὺς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἰδιαιτέρως αὐστηροὶ εἰς τὴν Δανίαν καὶ τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν. Εἰς τὰς περισσοτέρας δὲ χώρας καὶ τὴν Ἀμερικὴν ἐπεβλήθησαν περιορισμοὶ ἐπὶ τῶν πιστώσεων διὰ τὴν ἀγορὰν διαρκῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ ἐπὶ τῶν οἰκοδομικῶν δανείων.

Πέραν τῶν νομισματικῶν καὶ πιστωτικῶν αὐτῶν ἐπεμβάσεων, ἰσχυρὰ δημοσιονομικὰ μέτρα ἐλήφθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Δανίαν, διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐμμέσων φόρων καὶ τῆς μειώσεως τῶν ἐπιδοτήσεων. Ἰδιαιτέρας σημασίας ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασις ἐν Ἀγγλίᾳ ὅπως καταργηθοῦν αἱ πρὸς ὀργανισμοὺς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ἐπιδοτήσεις διὰ τὴν οἰκοδόμησιν λαϊκῶν κατοικιῶν, καθὼς καὶ ἡ αὕξησις ἀπὸ 50 % περίπου μέχρι διπλασιασμοῦ τῶν φόρων ἐπὶ τῶν πωλήσεων διαρκῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ εἰδῶν ὀλιγώτερον ἀπαραίτητων. Εἰς τὴν Δανίαν ἡ αὕξησις τῶν ἐμμέσων φόρων ὑπελογίσθη ὅτι ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δέκατον περίπου τοῦ συνόλου τῶν ἐτησίων ἐσόδων τοῦ Κράτους ἢ 2 % τῆς συνολικῆς ἐθνικῆς καταναλώσεως τοῦ 1954.

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ περίπτωσις τῆς Δυτικῆς Γερμανίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐλήφθησαν προληπτικὰ ἀντιπληθωρικὰ μέτρα ὑπὸ συνθήκας ἐνισχυομένου ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν καὶ αὐξοντος συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος. Ἡ αὕξησις τοῦ προεξοφλητικοῦ ἐπιτοκίου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὕψω-

σιν τῶν ἀναγκαστικῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν ἐξεδηλώθησαν εἰς αὐξή-
σιν τῶν τραπεζικῶν ἐπιτοκίων μέχρι $6\frac{1}{2}\%$ - $8\frac{1}{2}\%$ διὰ προεξοφλήσεις καὶ
9% διὰ πιστώσεις ἔναντι ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ. Κατὰ μέγα μέρος ὁμως αἱ
συνέπειαι τῆς ἐνεργητικότητος τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἀντεσταθμίσθησαν
ὕπὸ δημοσιονομικοῦ πλεονάσματος. Ἐπὶ τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν εἰς τὴν Δυτι-
κὴν Γερμανίαν παρατηροῦνται τὰ ἐξῆς εἰς τὴν ἐδδόμην ἐτησίαν ἔκθεσιν τοῦ
Ὁργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας : «Ὅπως καὶ κατὰ τὰ
προηγούμενα ἔτη, ἡ αὐξήσις τῶν παρὰ τῇ Κεντρικῇ Τραπεζῇ ρευστῶν δια-
θεσίμων τοῦ Δημοσίου κατὰ μέγα μέρος ἀντεστάθμισε τὴν αὐξήσιν τῶν τρα-
πεζικῶν διαθεσίμων, ἡ ὁποία προεκλήθη ἐκ τοῦ πλεονάσματος τοῦ ἰσοζυγίου
ἐξωτερικῶν πληρωμῶν».

7. Αἱ ηὐξημέναι συναλλαγματικαὶ δυσχέρειαι, ἰδίως τῆς Μεγάλης Βρετ-
τανίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλων χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ἀνέστειλαν τὴν εἰς
εὐρείαν ἔκτασιν λήψιν συγκεκριμένων μέτρων πρὸς τὴν μετατρεψιμότητα τῶν
εὐρωπαϊκῶν νομισμάτων πρὸς τὸ δολλάριον. Ἀλλ' ἡ βελτίωσις τῆς συναλ-
λαγματικῆς καταστάσεως εἰς ὠρισμένας ἄλλας χώρας ὠδήγησεν εἰς περαι-
τέρω ἄρσιν τῶν συναλλαγματικῶν ἐλέγχων καὶ εἰς σημαντικὴν πρόοδον πρὸς
καθεστῶς πλήρους σχεδὸν μετατρεψιμότητος. Τοιοῦτου εἵδους ἐξελίξεις ἐση-
μειώθησαν κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ τὸ Βέλγιον.
Μὲ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν πληθωρικῶν ἐκδηλώσεων τῶν τελευταίων μηνῶν
καὶ τὴν εὐρυτέραν ἐνίσχυσιν τῆς συναλλαγματικῆς καταστάσεως τῶν χωρῶν
τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης δύναται νὰ ἀναμένεται περαιτέρω πρόοδος πρὸς τὴν
μετατρεψιμότητα ἀλλὰ καὶ ἀνάπτυξις τῆς ἐξαγωγῆς κεφαλαίων ἰδίως πρὸς
τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας. Τοιοῦτου εἵδους ἐξελίξεις θὰ ἀσκήσουν
σταθεροποιητικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν οἰκονομιῶν τόσο τῶν βιομηχανικῶν ὅσον
καὶ ἐπὶ τῶν ἀναπτυσσομένων χωρῶν.

III. ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας Τραπεζικῶν γραμματίων

1. Ἡ κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματίων ηὐξήθη ἐντὸς τοῦ 1955 κατὰ
1.064 ἑκατ. δραχμῶν ἰδηλαδὴ κατὰ 27%, ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 387 ἑκατ.
δραχμῶν, ἢ 11%, ἐντὸς τοῦ 1954. Αἱ ἀσκηθεῖσαι ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς νομι-
σματικῆς κυκλοφορίας κατὰ τὸ 1955 ἦσαν οὐσιωδῶς διάφοροι ἐν συγκρίσει
πρὸς τὸ 1954 καὶ προηγούμενα ἔτη καὶ αἱ διαφοραὶ ὀφείλονται κατὰ κύριον
λόγον εἰς τὴν κίνησιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν λογαριασμῶν
ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος.

Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Δημοσίου ἐν τῷ συνόλῳ ἐὰν δὲν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ λογιστικαὶ ἐγγραφαὶ ἐκ τοῦ διακανονισμοῦ τῶν σχέσεων Δημοσίου καὶ Τραπεζῆς Ἑλλάδος, παρουσίασαν τὸ 1955 αὐξήσιν τοῦ συγκεντρωτικοῦ των χρεωστικοῦ ὑπολοίπου κατὰ 837 ἑκατ. δραχμῶν ἢ κατὰ 707 ἑκατ. ἐὰν ἀφαιρεθοῦν 130 ἑκατ. δραχμῶν μὴ χρησιμοπονηθέντα ἐκ τῶν διατεθέντων διὰ τὴν συγκέντρωσιν σίτου. Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοὶ συγκρίνονται πρὸς μείωσιν τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου κατὰ 61 ἑκατ. δραχμῶν τὸ 1954 ἢ κατὰ 118 ὀκατ. ἐὰν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν 57 ἑκατ. δραχμῶν μὴ χρησιμοπονηθέντα διὰ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ σίτου κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο.

Ἡ ἐπὶ πλέον χρέωσις τοῦ λογαριασμοῦ Δημοσίου ἐντὸς τοῦ 1955 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1954, ἐκαλύφθη σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου διὰ δανεισμοῦ ἐκ δυαθεσίων Δημοσίων Ὁργανισμῶν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐνῶ κατὰ τὸ 1954 ἐδεσμεύθησαν κατ' οὐσίαν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου 383 ἑκατ. δραχμῶν ἐκ τῶν καταθέσεων Δημοσίων Ὁργανισμῶν χωρὶς νὰ δαπανηθῶσι, μὲ ἀντίστοιχον μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας, κατὰ τὸ 1955 ἐδαπανήθησαν πλὴν τῶν οὕτω δεσμευθέντων καὶ μὴ δαπανηθέντων κατὰ τὸ προηγούμενον καὶ ὅσαι νέαι καταθέσεις τῶν ὀργανισμῶν τούτων ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος.

2. Παραλλήλως πρὸς τὴν ηὔξημένην ἐπίδρασιν ἐκ τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, σημαντικῶς ἡλαττωμένη ὑπῆρξεν ἡ ἀπορρόφησης χρηματικῶν μέσων ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ σοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν λόγῳ μειώσεώς του κατὰ τὸ 1955 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1954. Ἐνῶ ἡ μειωτικὴ ἐπίδρασις ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1954 εἰς περισσότερον τῶν 1.300 ἑκατ. δραχμῶν, μόλις ὑπερέβη τὰ 600 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ 1955, καίτοι οἱ ἀριθμοὶ αὗτοὶ λόγῳ χρονικῶν διαφορῶν εἰς τὰς λογιστικὰς ἐγγραφὰς δὲν συμπίπτουν μὲ τὰ πραγματικὰ συναλλαγματικὰ μεγέθη τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν. Τὸ ἡλαττωμένον ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν κατὰ τὸ 1955 ὀφείλεται εἰς μεγαλυτέραν καὶ ταχυτέραν αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων, ἡ ὁποία ὑπῆρξε κατὰ πολὺ ἀνωτέρα τῆς αὐξήσεως τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς καὶ ἀδήλους συναλλαγὰς, ἂν καὶ αὕτη δὲν ὑπῆρξεν ἀσήμαντος. Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, ἐνῶ αἱ ἀναλήψεις δραχμῶν ἐκ τῆς βοήθειας ἦσαν κατώτεραι τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν κατὰ τὸ 1954, ἀντιθέτως ὑπῆρξαν ἀνώτεραι αὐτοῦ κατὰ τὸ 1955, μολονότι καὶ κατὰ τὰ δύο ἔτη αἱ ἀναλήψεις αὗται ὑπῆρξαν κατώτεραι τοῦ ἀντιτίμου εἰς δραχμὰς τῆς ἀναλωθείσης βοήθειας, τὸ ὅποῖον φέρεται εἰς πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ Δραχμῶν Ἀμερικανικῆς Βοήθειας.

Τὰ ἀνωτέρω δεικνύουν ὅτι ἐὰν κατὰ τὸ 1955 ἡ αὐξήσις τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος δὲν περὶορίζετο εἰς 283 ἑκατ. δραχμῶν καὶ ἐὰν δὲν ηὔξανοντο αἱ παρὰ τῇ Τραπε-

ζη τῆς Ἑλλάδος καταθέσεις (πλὴν Δημοσίων Ὄργανισμῶν), τὸ σύνολον τῶν αὐξητικῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας θὰ εἶχε φέρει ἔτι μεγαλυτέραν διόγκωσιν αὐτῆς.

3. Αἱ κυριώτεραι ἐπομένως διαφοραὶ εἰς τὰς ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας ἐπιδράσεις μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἡμερολογιακῶν ἐτῶν ἀνάγονται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἡϋξημένην διαφορὰν μεταξὺ ταμειακῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀπότομον βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν, κατὰ τὸ 1955 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1954. Ἀποτελεσμα τῶν αὐξητικῶν τούτων ἐπιδράσεων ὑπῆρξεν ἡ σημαντικὴ ἐνύσχυσις τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἀντιστοίχως ἐδικαιολόγει μικροτέραν ἢ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη διεύρυνσιν τῆς χρηματοδοτήσεως ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου.

4. Ὑπάρχουν βεβαίως ἐνδείξεις ὅτι ἡ ἐλληνικὴ οἰκονομία ἐπέδειξεν ἱκανότητα ἀπορροφήσεως τῶν ἡϋξημένων χρηματικῶν μέσων. Τὸ γεγονός ὅτι τὸ σημαντικὸν ποσοστὸν αὐξήσεως τῶν κατὰ μέσον ὄρον ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων μεταξὺ τῶν τελευταίων τριμήνων τοῦ 1954 καὶ 1955 παρακολουθεῖται ἀπὸ μεγαλυτέραν ποσοστιαίαν αὐξήσιν τῶν ἐν γένει ἰδιωτικῶν καταθέσεων εἰς τὰς Τραπεζάς, ὑποδεικνύει ὅτι παραμένει ἀμείωτος ἡ ἐνισχυμένη τάσις διατηρήσεως τῆς ρευστότητος τοῦ πληθυσμοῦ εἰς δραχμάς. Ἐνδειξιν πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν ἀποτελεῖ καὶ ἡ περαιτέρω μείωσις μεταξὺ 1954 καὶ 1955 τῆς ταχύτητος τοῦ λογιστικοῦ χρήματος, δηλαδὴ τοῦ πηλίκου τοῦ συνόλου τῶν εἰς συμψηφισμόν προσαγομένων ἐπιταγῶν διὰ τοῦ μέσου μηνιαίου ἐπιπέδου ἰδιωτικῶν καταθέσεων ὀψews. Δικαιολογεῖται ἐπομένως τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ σημαντικὴ αὐξήσις τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, δὲν ἐπέδρασεν ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους διαταρακτικῶς ἐπὶ τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας. Ἀλλὰ μία συνεχὴς αὐξήσις τῶν μέσων πληρωμῆς μὴ παρακολουθοῦσα ἢ μὴ συνοδευομένη ταχέως ἀπὸ αὐξήσιν προσφορᾶς ἀγαθῶν, τελοῦσαν εἰς κάποιαν ἀντιστοιχίαν μὲ αὐτήν, θὰ δημιουργήσῃ ἐπιδράσεις δυναμένας νὰ ἐπηρεάσουν τὴν νομισματικὴν σταθερότητα. Αἱ τοιοῦτου εἵδους ἐπιδράσεις θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀποφευχθοῦν καὶ κατὰ τοὺς προσεχεῖς μῆνας κυρίως ἐὰν συγκρατηθοῦν αὐξήσεις κυκλοφορίας πρὸς κατευθύνσεις μὴ ταχέως παραγωγικάς. Δεδομένου ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ὑπῆρξεν ἔντονος ἰδίως κατὰ τὸ δευτέρον ἑξάμηνον τοῦ 1955 ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον περίοδον προηγούμενων ἐτῶν, καὶ παρ' ὅλον ὅτι ἡ τάσις αὐτὴ φαίνεται μεταστραφεῖσα κατὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ λίαν πιθανὴ μία προσεχὴς σοβαρὰ διεύρυνσις τοῦ ἐλλείμματος ἐπιφέρουσα σημαντικὴν ἀπορρόφησιν χρηματικῶν μέσων. Πρέπει δὲ νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ σημειουμένη σταθερὰ αὐξήσις τῶν ἰδιωτικῶν εἰσαγω-

γών διὰ πολλοὺς λόγους δὲν εἶναι σκόπιμον νὰ ἐκφύγη τῶν ὁρίων μιᾶς φυσιολογικῆς ἀνόδου.

5. Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἀντιπροσωπεύει κατ' οὐσίαν πρόσθετον περιθώριον ἀποταμιεύσεων ἀντλούμενον ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐπαυξάνον τὰς ἐξ εἰσοδημάτων τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀποταμιεύσεις. Ὅταν ἐπομένως τὸ ἔλλειμμα καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ δημιουργούμενον περιθώριον ἐπὶ σειράν μηνῶν δεικνύει μειωτικὴν τάσιν, ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν ἀντισταθμιστικὰ μέτρα, ἰδίῳ, ἄλλως, κατ' οὐσίαν, δημιουργεῖται ζήτησις μεγαλύτερα τῶν διαθέσιμων πόρων. Τὸ κυριώτερον καὶ ὑγιέστερον ἀντισταθμιστικὸν μέτρον, ὑπὸ τὰς ἐλληνικὰς συνθήκας, εἶναι ὁ περιορισμὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου χρησιμοποιουμένων κεφαλαίων διὰ τρεχούσας δαπάνας τοῦ καθ' ὑπέρβασιν τῶν τρεχουσῶν ταμειακῶν του εἰσπράξεων, ὅποτε δύναται νὰ διατηρηθῇ ἡὺξημένη ἢ ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπέκτασις τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας.

Πρέπει ὅμως ἐπίσης νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ἡλαττωμένη ἀπορρόφησης χρηματικῶν μέσων ἐκ τοῦ μειωμένου ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς αὕξησις τῆς ρευστότητος καὶ τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων ὁδηγεῖ εἰς ἐνυσχυμένην ρευστότητα καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων ἐν γένει, συγχρόνως δὲ καθίσταται εὐχερεστέρα καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν φορολογικῶν ὑποχρεώσεων. Ἐπομένως δύναται νὰ ἀναμένεται καὶ ἡ αὕξησις τῶν κρατικῶν εἰσπράξεων καὶ ἀντίστοιχος βελτίωσις τῆς ταμειακῆς καταστάσεως τοῦ Δημοσίου Προϋπολογισμοῦ. Ἐφ' ὅσον ταῦτα δὲν πραγματοποιιοῦνται καθίσταται δυσχερεστέρα ἡ διεύρυνσις τῆς ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας πέραν τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπιπέδων διὰ τὴν προώθησιν τῆς τρεχούσης παραγωγῆς.

Γενικώτερον δύναται νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις νομισματικῶν ἐπιδράσεων ἐκ μεταβολῶν καὶ ἐξελίξεων, ὡς αἱ σημειωθεῖσαι κατὰ τὸ 1955 εἰς τὸ ἰσοζύγιον ἐξωτερικῶν πληρωμῶν, εἶναι δυσχερὴς ἐν Ἑλλάδι λόγῳ τῆς ἐλλείψεως μέσων πλέον εὐκάμπτου νομισματικῆς ἐπεμβάσεως, ὡς εἶναι ἡ πώλησις ὁμολογιῶν καὶ ἐντόκων γραμματίων τοῦ Δημοσίου εἰς περιόδους ἡὺξημένης ρευστότητος τῆς οἰκονομίας. Αἱ ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς πωλῆσεις καὶ ἀγοραὶ δημοσίων ὁμολογιῶν ἐν γένει, αἱ «πράξεις ἀνοικτῆς ἀγορᾶς», ἀποτελοῦν εἰς ὅλας τὰς χώρας τὴν κυριωτέραν μορφήν ρυθμίσεως τῆς νομισματικῆς καταστάσεως. Μολονότι δὲ δὲν δύνανται ἐνταῦθα ταχέως νὰ καταστοῦν ποσοτικῶς σημαντικαί, πρέπει συνειδητῶς νὰ ἀπαδλέψωμεν εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοιούτων μεθόδων. Τοῦτο ἀποτελεῖ πρόσθετον λόγον ὑποδεικνύοντα τὴν ἀνάγκην ταχείας διαμορφώσεως μιᾶς ἀγορᾶς κεφαλαίου εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Συνολικὴ προσφορὰ χρήματος

6. Αἱ μεταβολαὶ τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ τὸ 1955 παρέχουν τὴν εὐκαιρίαν δι' ὠρισμένας διαπιστώσεις γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ 1955 ἡ κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματίων ἐκινήθη εἰς ἐπίπεδα μεταξύ 16 - 30 % ὑψηλότερα τῶν ἀντιστοιχῶν μηνῶν τοῦ 1954. Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας αἱ ἐτήσιαι αὐξήσεις κυμαίνονται μεταξύ 3—5 %, περαιτέρω δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα προπολεμικῶς τὰ ποσοστὰ αὐτὰ ἐκινουῦντο μεταξύ 3,5 % καὶ 9,2 %, ἀποδεικνύεται ἀνακριθῆς ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ κυκλοφορία εἶναι πρὸς τὰ ἄνω ἀνελαστικὴ ἐνῷ ἀντιθέτως προκύπτει ὅτι μόνον πρὸς τὰ κάτω εἶναι ἄκαμπτos. Ἡ διάρθρωσις τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας ἐν γένει, ἰδίως εἰς τὴν παροῦσαν μεταπολεμικὴν φάσιν ἐξελίξεως της, καθιστᾷ βεβαίως ἀναπότρεπτον τὸν ἠϋξημένον, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας χώρας ἢ ἐποχάς, ρυθμὸν ἀνόδου τῆς κυκλοφορίας. Εἶναι ὅμως ἐπίσης βέβαιον ὅτι αὐξήσεις χρηματικῶν μέσων πέραν ὠρισμένων ὁρίων, ἰδίως ὅταν συνοδεύωνται ἀπὸ συνεχιζομένην ἀνοδὸν τῶν τιμῶν, εἶναι ἐπικίνδυνoi ὅπως ἀποδεικνύει ἡ ἐλληνικὴ ἐμπειρία σειρᾶς ἐτῶν. Μέχρι δὲ τῆς διαμορφώσεως προσφορωτέρων μέσων νομισματικῆς ἐπεμβάσεως ὁ περιορισμὸς τῶν ἀναλήψεων τοῦ Δημοσίου καθ' ὑπερβάσιν τῶν ταμειακῶν του εἰσπράξεων καὶ ἡ περιστολὴ πάσης αὐξητικῆς ἐπιδράσεως πρὸς κατευθύνσεις μὴ παραγωγικάs, ἀποτελοῦν τὰ κύρια μέσα ἀντισταθμίσεως τῆς ἡλαττωμένης ἀπορροφῆσεως χρηματικῶν μέσων ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν, ἵνα διατηρηθοῦν αἱ προϋποθέσεις διὰ μίαν ἀνωτέραν χρηματοδότησιν τῆς οἰκονομίας.

7. Αἱ νομισματικαὶ ἐξελίξεις κατὰ τὸ 1955 προβάλλουν ὠρισμένα θέματα ἐπὶ τῶν ὁποίων συχνὰ διεξάγεται συζήτησις. Ὑποστηρίζεται ἐνίοτε ὅτι ἡ κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν γραμματίων δὲν εἶναι πληθωρικὴ διότι ἐνῷ ὑπερέβαινε τὰ 7.000 ἑκατ. δραχμῶν προπολεμικῶs, μόλις τώρα ὑπερέβη τὰ 5.000 ἑκατ. Οἷαδὴποτε σύγκρισις εἶναι βεβαίως ἀδιανόητος ἐὰν τὰ ἀνωτέρω μεγέθη ἰδὲν ἀναχθοῦν εἰς δραχμάs τῆς αὐτῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως. Ἐπὶ πλέον ὅμως βασικὴ εἶναι ἡ παρατήρησις ὅτι ἡ σύγκρισις ποσοτήτων τραπεζογραμματίων ἢ καὶ συνολικῆς προσφορᾶς χρήματος εἶναι καὶ αὕτη ἀδύνατος ἐὰν δὲν συσχετισθῇ πρὸς τὰs μεταβολὰs τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τῆς χρηματικῆς μονάδος, τῶν ἐκάστοτε ἰσχυουσῶν συνηθειῶν εἰς τὰs πληρωμάs καὶ τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καθὼs καὶ τῆς ἐν γένει διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας. Πρὸς τούτοις, ἐφ' ὅσον εἰς μίαν περίοδον ἔχουν διαμορφωθῇ ὠρισμένα ἐπίπεδα νομισματικῆς κυκλοφορίας, τὸ ἐκάστοτε ὕψος αὐτῆς τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰs πραγματικὰs ἀνάγκας τῶν συναλλαγῶν καί, ἔστω, καὶ πέραν αὐτῶν, πρὸς τὰs ἀνάγκας ἐνὸs λελογισμέ-

νου προγράμματος οικονομικής αναπτύξεως, δὲν δύναται νὰ κριθῇ ὡς ἀπόλυτον μέγεθος καὶ ἐν ἀντιπαράδολῃ πρὸς τὸ ἀπόλυτον μέγεθος τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας μιᾶς ἄλλης περιόδου, ἀλλὰ ὡς μέγεθος σχετικόν, προσαρμοζόμενον πρὸς τὴν ἐξέλιξιν ὄλων τῶν νομισματικῶν καὶ οικονομικῶν παραγόντων κατὰ τὴν διανυομένην περίσδον.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῶν βασικῶν αὐτῶν σκέψεων, ἀπὸ τὴν σύγκρισιν τῶν προπολεμικῶν καὶ τῶν μεταπολεμικῶν δεδομένων προκύπτουν αἱ ἐξῆς διαπιστώσεις : Ἡ κυκλοφορία τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1938 (τὸ ὁποῖον εἰς ὅλας τὰς ἰδιωτικὰς συγκρίσεις λαμβάνεται ὡς τὸ τελευταῖον «ὁμαλὸν» προπολεμικὸν ἔτος) ἀναγομένη εἰς σημερινὰς δραχμὰς, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ τιμαρίθμου ἀκριθείας ζωῆς, ἀντιστοιχεῖ εἰς 3.570 ἑκατ. σημερινῶν δραχμῶν ἔναντι κυκλοφορίας 4.951 ἑκατ. κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1955, ἡ ὁποία εἶναι ἐπομένως κατὰ 39 % ὑψηλότερα τῆς λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν προπολεμικῆς. Ἀνάλογος σύγκρισις δύναται νὰ γίνη καὶ διὰ τὴν συνολικὴν προσφορὰν χρήματος. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1938 αἱ ἰδιωτικαὶ καταθέσεις ὀφείας (μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου αἱ ὁποῖαι, ὡς γνωστόν, δὲν ἀποτελοῦν λογιστικὸν χρήμα) ἀνῆρχοντο εἰς 7.000 ἑκατ. δραχμῶν περίπου καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ προστιθέμενον εἰς τὴν κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων καὶ κερμάτων δίδει συνολικὴν προσφορὰν χρήματος 14.300 ἑκατ. περίπου ἢ 7.000 ἑκατ. σημερινῶν δραχμῶν. Τὸ μέγεθος αὐτὸ συγκρίνεται μὲ συνολικὴν προσφορὰν χρήματος 7.790 ἑκατ. δραχμῶν εἰς τὸ τέλος τοῦ 1955, ἡ ὁποία εἶναι κατὰ 11 % περίπου ἀνωτέρα τῆς προπολεμικῆς. Πρέπει ὅδε νὰ τονισθῇ ὅτι προπολεμικῶς αἱ καταθέσεις ὀφείας εἶχον σημαντικῶς μικροτέραν ταχύτητα κυκλοφορίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς μεταπολεμικὰς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται κατὰ μέγιστον μέρος ἀπὸ καταθέσεις ἐπιχειρήσεων χρησιμοποιουμένας διὰ τὰς τρεχούσας συναλλαγὰς των. Εἶναι ὡς πρὸς τοῦτο χαρακτηριστικὸν ὅτι ἐνῶ προπολεμικῶς αἱ εἰς τὰ γραφεῖα συμφηφισμοῦ προσαγόμεναι ἐπιταγαὶ ἀντεπροσώπευον ἀξίαν 2,1 φορές ἀνωτέραν τῶν καταθέσεων ὀφείας, κατὰ τὸ 1953 ἦσαν δέκα τρεῖς φορές μεγαλύτεραι καὶ ἐντὸς τοῦ 1955 ἡ σχέσις αὐτὴ ἐμειώθη εἰς ἐννεαπλάσιον.

Αἱ ἀνωτέρω ὅμως διαπιστώσεις εἶναι καὶ ἐνδεικτικαὶ τῆς μεταπολεμικῶς μεγαλυτέρας ταχύτητος κυκλοφορίας τοῦ χρήματος ἐν γένει ἢ ὁποία ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὴν λεγομένην εἰσοδηματικὴν ταχύτητα κυκλοφορίας. Αὕτη ὑπολογίζεται εἰς 5 περίπου διὰ τὸ 1938 καὶ εἰς 11 κατὰ τὸ 1953, ἔκτοτε δὲ ἐμειώθη εἰς 9,5 σχεδὸν διὰ τὸ 1954, ὑπολογίζεται δὲ πλησίον τοῦ 8,5 διὰ τὸ 1955. Καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἐνδειξιν ἐλαττουμένης ὅχι ἐντεινομένης στενότητος χρηματικῶν μέσων.

8. Τὸ ἐπιχείρημα ἐξ ἄλλου ὅτι ὑπάρχουν περιθώρια αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας καὶ ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ συναλλαγματικὸν μας ἀπόθεμα

ἀντιστοιχεῖ πρὸς κάλυμμα περίπου 120 % ἰδὲν εὐσταθεῖ διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

Πρῶτον, τὸ ὕψος τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραματίων δέον νὰ προσδιορίζεται πρωτίστως ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς ἐξελίξεις τῆς ἐσωτερικῆς παραγωγῆς ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν σταθερότητος τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Αἱ ἐσωτερικαὶ αὐξητικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν τιμῶν, ὅταν δὲν ὀφείλονται εἰς θετικὴν παρέμβασιν τοῦ κράτους, κατ' ἀνάγκην προκαλοῦνται ἢ καθίστανται ἰδυνάται λόγῳ αὐξήσεως τῆς προσφορᾶς χρήματος εἰς ἀναλογίαν μεγαλυτέραν τῆς αὐξήσεως τῆς προσφορᾶς ἀγαθῶν καὶ ἐπομένως μέχρι ἐπιπέδου ὑψηλοτέρου ἐκείνου τὸ ὅποῖον ἀνταποκρίνεται εἰς τὸν ρυθμὸν αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς ὑπὸ σταθερὸν ἐπίπεδον τιμῶν. Ἡ αὐτόματος ἐξ ἄλλου σύνδεσις μεταξὺ καλύμματος καὶ κυκλοφορίας χρηματικῶν μέσων ἀνάγεται εἰς τὰς νομισματικὰς ἀντιλήψεις χρυσοῦ κανόνος ἢ χρυσοῦ συναλλαγματος αἱ ὁποῖαι ὅμως προϋποθέτουν κοινωνικὸν καὶ οἰκονομικὸν πλαίσιον καὶ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα μὴ συμβιβαζόμενα πρὸς τὰς σημερινὰς διεθνεῖς καὶ ἰδίως τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας.

Δεύτερον, αὐξησις τῆς κυκλοφορίας μὲ τὴν προοπτικὴν ὅτι αὕτη θὰ ἀπορροφηθῇ ἀπὸ ηὐξημένιας εἰσαγωγᾶς θὰ ἔχῃ ὡς πρώτην συνέπειαν τὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐξησιν αὐξησιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων καὶ τιμῶν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μόνιμον διατάραξιν τῆς ἐσωτερικῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς σχέσεως τῶν τιμῶν μεταξὺ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας βεβαίως θὰ ἐνταθῇ ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἀλλὰ τοῦτο θὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, παραλλήλως δὲ θὰ ἐλαττωθῶν καὶ αἱ ἐξαγωγαί. Αἱ μεταβολαὶ αὗται θὰ ὠδήγουν εἰς ἀπότομον διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν καὶ εἰς ταχεῖαν ἀπορρόφησιν ἐνὸς σημαντικοῦ τμήματος τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος. Τὰ ἀποτελέσματα ἰδὲ ταῦτα θὰ ἦσαν ἀναπόφευκτα καθ' ὅσον οὔτε ἡ ἐσωτερικὴ προσφορὰ εἶναι τόσον ἐλαστικὴ, οὔτε ἡ ἐλαστικότης ὑποκαταστάσεως εἰσαγωγῶν δι' ἐγχωρίων προϊόντων δύναται νὰ θεωρηθῇ τόσον σημαντικῶς ὥστε νὰ ἀναιμηνῆται ὅτι ἐντὸς μιᾶς βραχείας περιόδου θὰ ἀπορροφηθῇ μία ὑπέρμετρος αὐξησις τῶν χρηματικῶν μέσων χάρις εἰς ταχεῖαν προσαρμογὴν τῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ἀγαθῶν ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ἀντιθέτως, εἰς μίαν χώραν τοῦ βαθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἡ ἐλαστικότης ὑποκαταστάσεως ἐγχωρίων προϊόντων δι' εἰσαγωγῶν εἶναι ὑψηλὴ, καὶ ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν τῶν ἐγχωρίων προϊόντων θὰ ἀπέβαινε ἀμέσως ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς.

Τρίτον, ἐὰν ἐπιτρέψωμεν αὐξησιν τῶν χρηματικῶν μέσων καὶ εἰσοδημάτων ἰδιὰ ν' ἀπορροφηθῇ ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν, αἱ πληθωρικαὶ συνθήκαι αἱ ὁποῖαι θὰ προηγηθῶν ἢ θὰ δημιουργηθῶν

παραλλήλως διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν τιμῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, θὰ τείνουν νὰ περιορίσουν τὴν ἐσωτερικὴν ἀποταμίευσιν, ὅπωςδὴποτε δὲ θὰ καταστήσουν δυσχερεστέραν τὴν κινητοποίησιν αὐτῆς καὶ ἰδίως πρὸς παραγωγικὰς κατειθύνσεις. Τοῦτο σημαίνει ὅτι, ἐνῷ θὰ χρησιμοποιηθοῦν πολύτιμα συναλλαγματικά μέσα διὰ τὴν εἰσαγωγὴν προσθέτων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, δὲν θὰ αὐξηθοῦν ἀντιστοίχως οἱ συνολικῶς διαθέσιμοι ἐσωτερικοὶ πόροι πρὸς ἐπένδυσιν καὶ ταῦτοχρόνως θὰ περιορισθοῦν αἱ ἰδυνάτοτητες εἰσαγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν δι' ἔργα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Μεταβολαὶ τιμῶν

9. Ὁ τιμάρριθμος ἀκριθείας ζωῆς ἠϋξήθη κατὰ 5,9 % ἐντὸς τοῦ 1955 ἔναντι 7,3 % κατὰ τὸ 1954, ὁ δὲ τιμάρριθμος χονδρικῆς πωλήσεως κατὰ 8 % ἐντὸς τοῦ 1955 ἐν συγκρίσει πρὸς 5,8 % ἐντὸς τοῦ 1954. Ἡ μεγαλύτερα αὐξήσις τοῦ τιμαρίθμου χονδρικῆς πωλήσεως ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τιμάρριθμον ἀκριθείας ζωῆς ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ τιμαρίθμου χονδρικῆς πωλήσεως τὰ εἰσαγόμενα εἶδη ἀφ' ἑνὸς καὶ τὰ ἐξαγωγίμα ἀφ' ἑτέρου ἀντιπροσωπεύουν ὑψηλότερα ποσοστὰ ἢ εἰς τὸν τιμάρριθμον ἀκριθείας ζωῆς κυρίως δὲ τῶν εἰδῶν τούτων αἱ τιμαὶ παρουσιάζουν μεγαλύτεραν ἀνοδὸν ἐντὸς τοῦ 1955. Πρὸς τούτοις αἱ τιμαὶ τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ παροχῶν κοινῆς ὠφελείας, αἱ ὁποῖαι ὑπείσέρχονται εἰς τὸν τιμάρριθμον ἀκριθείας ζωῆς ἀλλ' ὅχι εἰς τὸν τιμάρριθμον χονδρικῆς πωλήσεως ἐπέδειξαν σχετικῶς μεγαλύτεραν σταθερότητα.

Οὕτω, αἱ κύριαι αὐξητικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν τιμαρίθμων προῆλθον ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγίμων εἰδῶν καὶ ἐκ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων προϊόντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξ εἰσαγομένων ἀγαθῶν καὶ ἰδιαιτέρως ὠρισμένων βασικῶν εἰδῶν, τῶν ὁποίων ἠϋξήθησαν οἱ δασμοί. Μεταξὺ τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων ἰδυαιτέρως ἔντονον αὐξήσιν ἐσημείωσεν ἡ τιμὴ τοῦ ἐλαίου, ἡ ὁποία, παραλλήλως πρὸς τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐλληνικὴ ἐσοδεία ἦτο ἱαπροσδοκῆτως μικρότερα τῆς ἀναμενομένης, πρέπει νὰ ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς διεθνοῦς τιμῆς τοῦ εἴδους ἐξ αἰτίας τῆς σοβαρῶς ἠλαττωμένης παραγωγῆς τῶν μεσογειακῶν χωρῶν. Ἀλλὰ καὶ τῶν σταφίδων καὶ τοῦ καπνοῦ αἱ τιμαὶ ὑψώθησαν καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ἐπίδρασις εἶναι βεβαίως περισσότερον αἰσθητὴ εἰς τὸν τιμάρριθμον χονδρικῆς πωλήσεως.

10. Ἡ διαπίστωσις ὅτι ἐὰν ἀπομονωθοῦν αἱ ἐκ τῶν αὐξήσεων τῶν δασμῶν ἐπιδράσεις, αἱ ὑψώσεις τῶν τιμαρίθμων παρουσιάζονται οὐσιωδῶς μικρότεραι, ὑπόκειται δὲ εἰς τὴν παρατήρησιν ὅτι ἄνευ τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἠϋξημένων δασμῶν αἱ ἐπιδράσεις ἐκ μεγαλύτερου ἐλλείμματος τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἐνδεχομένως θὰ ἐπραγματοποιεῖτο, θὰ εἶχον πιθανώτατα σοβαρώτερας συνεπεῖας διὰ τὴν νομισματικὴν σταθερότητα διότι

θὰ ἠδύναντο νὰ δημιουργήσουν μονιμώτερας διαδοχικὰς ὑψωτικὰς τάσεις τῶν τιμῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀφαιρεθοῦν αἱ ἐν γένει ἐπιδράσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ ἐκ τῆς ὑψώσεως τῶν ὁρασμῶν ἐπὶ τῶν τιμῶν, προκύπτει ὅτι ἡ αὐξήσις τῶν τιμαριθμῶν κατὰ τὸ 1955 ἦτο ἀσήμαντος.

Κατὰ τὸ 1955 καὶ διεθνῶς ἐξεδηλώθησαν ὑψωτικαὶ τάσεις τῶν τιμαριθμῶν, αἱ ὁποῖαι εἰς ὠρισμένας χώρας ἔφθασαν εἰς ποσοστὰ αὐξήσεων ἀντίστοιχα τῶν ἐλληνικῶν. Ἐξαιρέσει ὠρισμένων Νοτιοαμερικανικῶν Χωρῶν καὶ τῆς Τουρκίας, ὅπου ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὑπάρχουν ἔντονοι πληθωρικαὶ καταστάσεις, αἱ ὑψηλότεραι αὐξήσεις τοῦ τιμαριθμοῦ κόστους ζωῆς ἐντὸς τοῦ 1955 ἐσημειώθησαν εἰς τὴν Δανίαν κατὰ 6,8 %, τὴν Σουηδίαν κατὰ 5,9 % καὶ τὴν Ἀγγλίαν κατὰ 5,8 % συγκρινόμεναι πρὸς 5,9 % εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αἱ ὑψώσεις ὅμως εἰς τὰς χώρας αὐτάς ἐν τινι μέτρῳ ὀφείλονται εἰς τὴν αὐξήσιν ἐμμέσων φόρων ἢ κατάργησιν ἐπιδοτήσεων ἐπὶ ὠρισμένων τροφίμων, ἢ ἄλλων εἰδῶν. Πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ αὐξήσις τῶν τιμαριθμῶν εἰς τὰς χώρας αὐτάς ἐμφανίζεται ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1955 ὁπότε, ἐὰν συγκριθοῦν αἱ αὐξήσεις τῶν μέσων ἐτησίων δεικτῶν, τὰ ποσοστὰ τῶν ὑψώσεων διὰ τὰς λοιπὰς χώρας εἶναι σημαντικῶς χαμηλότερα τῶν ἀντιστοίχων ἐλληνικῶν. Ἐξ ἄλλου ὁ τιμαριθμὸς χονδρικῆς πωλήσεως ἡυξήθη οὐσιωδῶς περισσότερο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα κράτη. Αἱ μεγαλύτεραι ὑψώσεις τῶν τιμαριθμῶν αὐτῶν ἐσημειώθησαν εἰς τὸν Καναδᾶν κατὰ 2,8 %, τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν κατὰ 2 % καὶ τὴν Γερμανίαν κατὰ 1,8 % συγκρινόμεναι πρὸς 8 % εἰς τὴν Ἑλλάδα.

11. Εἶναι ἰαληθές, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ τονισθῇ, ὅτι ὠρισμένοι αὐξητικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν τιμαριθμῶν κατὰ τὸ 1955 ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ 1954 προήλθον ἀπὸ μονιμώτερας ἀναπροσαρμογᾶς εἴτε τοῦ ἐνοικίου εἴτε τῶν τιμῶν ὠρισμένων εἰδῶν καὶ ἰδίως τοῦ βάμβακος καὶ ἐλαίου, αἱ ὁποῖαι συνεκρατήθησαν τεχνητῶς ἀπὸ τῆς συναλλαγματικῆς ἀναπροσαρμογῆς τοῦ 1953 χαμηλότερον τῶν διεθνῶν ἐπιπέδων. Ἡ διαπίστωσις αὕτη ὑποδεικνεύει ὅτι καὶ αἱ ἀπώτεραι πλέον συνέπειαι ἐκ τῆς ἀναπροσαρμογῆς ἐξαντλοῦνται καὶ ἐπομένως περαιτέρω ὑψωτικαὶ τάσεις ἐξ ἐσωτερικῶν ἐπιδράσεων δὲν δικαιολογοῦνται καὶ πρέπει νὰ ἀποφευχθοῦν. Σήμερον ὑπάρχουν περισσότερο ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν μεταπολεμικῶς αἱ δυνατότητες διὰ μίαν ἀποτελεσματικὴν σταθεροποίησιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Εἶναι ἀνάγκη ἐπομένως νὰ διατηρήσωμεν ἀμείωτον τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν αὐξήσεων τῆς ποσότητος χρηματικῶν μέσων καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν κατευθύνσεων πρὸς τὰς ὁποίας τατα δευρύνονται, δεδομένου ὅτι αἱ πρὸς μὴ παραγωγικὰς δραστηριότητος αὐξήσεις τῆς κυκλοφορίας ἔχουν πρωτίστως πληθωρικὰς συνεπείας. Περαιτέρω δὲ ἡ προσπάθεια πρὸς σταθεροποίησιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν, πρέπει νὰ εἶναι γενικὴ, συντονισμένη καὶ ἀποφασιστικὴ καὶ νὰ συμπληροῦ-

ται από άμέσους έπειμβάσεις είτε δια πιστωτικῶν διευκολύνσεων πρὸς έπιτάχυνσιν ιδιωτικῶν εισαγωγῶν βασικῶν αγαθῶν, είτε δια κρατικῶν πωλήσεων ἐξ εισαγομένων ειδῶν, δι' ὠρισμένα τῶν ὁποίων εἶναι σκόπιμον νὰ διατηροῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀποθέματα ἐπαρκῆ δια τὸν ἀποφασιστικὸν ἔλεγχον τῆς ἀγορᾶς. Ἀλλὰ καὶ ἀπωτέρας ἀποδόσεως μέτρα πρέπει ταχέως νὰ ληφθοῦν καὶ τουαῦτα εἶναι ιδίως ἡ ὀργάνωσις τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς καὶ ἡ συμπιέσις τῶν μεταφορικῶν καὶ μεσολαθητικῶν ἐπιβαρύνσεων.

Δημόσια οἰκονομικά

12. Ἐκ τῶν μηνιαίων ἀπολογιστικῶν στοιχείων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ, προκύπτουν δια τὸ 1955 ἔσοδα ἐκ φόρων κατὰ 20 % ὑψηλότερα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1954. Αἱ εἰσπράξεις ἐξ ἀμέσων φόρων παρουσιάζονται ὀλιγώτερον ηὔξημένα τῶν εἰσπράξεων ἐξ ἐμμέσων φόρων. Τοῦτο ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν ταχεῖαν ἀπόδοσιν τῶν ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1955 ηὔξημένων δασμῶν ὠρισμένων ειδῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν οἰκονομικὴν δραστηριότητα, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν καθυστερημένην ἀπόδοσιν τῶν ἀμέσων φόρων ἐξ αἰτίας τῆς δια πρώτην φορὰν ἐφαρμογῆς το ἐνιαίου φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Ἡ αὔξησης τῶν δαπανῶν μεταξὺ 1954 καὶ 1955 ἐμφανίζεται πλὴν τῶν ἀμυντικῶν καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς δαπάνας λόγῳ ὑψώσεως τῶν μισθῶν καὶ ἀνοικοδομήσεως τῶν σεισμοπλήκτων περιοχῶν.

Αἱ γενόμεναι αὔξεις εἰς τοὺς ἀμέσους καὶ ἐμμέσους φόρους κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1955 ὑπῆρξαν ἡ συνέπεια τῶν ηὔξημένων δημοσιονομικῶν ἀναγκῶν, κυρίως ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων θεομηνιῶν. Ἐφ' ὅσον προεβλέπετο ὅτι αἱ δαπάναι τοῦ Δημοσίου κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς χρήσεως 1954—1955 καὶ κατὰ τὸ 1955—56 θὰ ἦσαν διωγκωμένοι κα μὴ δεκτικαὶ περικοπῆς ἢ ἔστω ἀναβολῆς, συγχρόνως δὲ ἐκρίθη ἀδύνατος ἡ ἀνεπαρκὴς ἢ ταχεῖα αὔξησης τῆς ἀποδόσεως ἐκ τῶν ἐν ἰσχύϊ ἐν γένει φορολογικῶν συντελεστῶν, ἢ ἔκτακτος προσαύξεσις τῶν ἀμέσων φόρων καὶ ἡ ὑψωσις τῶν δασμῶν ἐπὶ ὠρισμένων ειδῶν ἀπετέλει ἐνδεδειγμένην ἐνέργειαν.

Εἶναι ὅμως αὐτονόητον ὅτι τὸ μακροτέρας διαρκείας πρόβλημα τοῦ προϋπολογισμοῦ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ κυρίως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς συγκρατήσεως τῶν δαπανῶν καὶ τῆς συστηματικῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐν ἰσχύϊ φορολογίας ἐκ τῆς ὁποίας δύναται νὰ ἀναμένηται οὐσιώδης αὔξησης τῶν εἰσπράξεων καὶ ἀπὸ τὰς τρεχούσας φορολογικὰς ὑποχρεώσεις καὶ ἀπὸ τὰ ὀφειλόμενα ἐκ παλαιότερων ἐτῶν. Ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἀποβλέπει πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτὰς ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν σχετικὴν περικοπὴν τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς ὁποίας ἐπὶ λέξει ἀναφέρεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀναμένει «τὴν αὔξησιν τῶν δημοσίων

ἐσόδων διὰ τῆς καθολικῆς ἐφαρμογῆς τῶν κειμένων νόμων καὶ τῆς αὐστηρᾶς καὶ παραδειγματικῆς πατάξεως τῆς φοροδιαφυγῆς.

13. Ἡ διαχείρισις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν ἐπηρεάζει ἀμέσως καὶ εὐρύτατα τὸ νομισματικὸν ἰσοζύγιον τῆς οἰκονομίας καὶ ἐπομένως τὴν διαμόρφωσιν τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸ ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι, πλὴν τοῦ λογιστικοῦ ἰσοζυγίου τοῦ προϋπολογισμοῦ, αἱ ἐκ τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς φύσεως τῶν δημοσίων δαπανῶν καὶ ἐσόδων νομισματικαὶ ἐπιδράσεις, αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε διευρύνουν καὶ ἄλλοτε περιορίζουν τὰ περιθώρια πιστωτικῆς ἐπεκτάσεως. Ἀποφασιστικῆς σημασίας εἶναι ἰδίως ἡ τρέχουσα πραγματοποίησις ἐσόδων διὰ τῆς ἀπορροφήσεως μέρους τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους δημιουργουμένων εἰσοδημάτων, κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν πιστωτικῶν ὑπολοίπων, τὰ ὁποῖα εἴτε ἐδημιουργήθησαν εἰς παρελθόντα ἔτη, εἴτε δημιουργοῦνται μὲν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους χωρὶς νὰ προέρχωνται ἀπὸ ἀφαίρεσιν ἐνὸς τμήματος τῶν ἐντὸς τῆς ἰδίας περιόδου χρονικῆς περιόδου πραγματοποιουμένων εἰσοδημάτων.

Αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις συνδέονται μὲ τὰς ἀποφάσεις ὡς πρὸς τὸν χειρισμὸν τῶν δραχμῶν ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας ὡς ἐσόδου τοῦ προϋπολογισμοῦ. Καθ' ὃ μέρος ἡ ἐτησίᾳ πίστωσις τοῦ λογαριασμοῦ δραχμῶν ἐκ τῆς βοηθείας ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἰσοδυναμεῖ ἐπίσης πρὸς πραγματικὴν ἀπορρόφησιν τρεχόντων εἰσοδημάτων καὶ ἐπομένως εἶναι κατ' ἀρχὴν δαπανήσιμος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Ὅταν ὅμως τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν εἶναι μικρότερον, ἢ καθ' ὑπέρβασιν τοῦ ἐλλείμματος δαπάνη δραχμῶν ἐκ τῆς βοηθείας ἰσοδυναμεῖ νομισματικῶς μὲ ἔκδοσιν προσθέτου χρήματος καὶ ἐπιβάλλει τὴν λήψιν ἀντισταθμιστικῶν μέτρων. Ἐνα ἐξ αὐτῶν τῶν μέτρων εἶναι ἡ διαμόρφωσις ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους περίπου ταμειακοῦ περισσεύματος εἰς δραχμὰς ἐκ τῆς ἐκποιήσεως ἀποθεμάτων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν —μέσω τοῦ λογαριασμοῦ ἐφοδίων. Ἀλλ' ὑπὸ τὰς ἑλληνικὰς οἰκονομικὰς καὶ δημοσιονομικὰς συνθήκας αἱ ἠϋξημένοι δαπάναι ἀμύνης ἀποτελοῦν βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς οἰκονομίας, ἡ κάλυψις τοῦ ὁποίου καθιστᾷ ἀπαράιτητον τὴν ἐπαρκῆ ἐνίσχυσιν ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας. Ἡ χρησιμοποίησις ὅμως δραχμῶν ἐκ βοηθείας διὰ δαπάνας ἀμύνης πρέπει νὰ συνδυασθῇ μὲ τὴν ἐξοικονόμησιν ἐπαρκῶν περιθωρίων ἀπὸ τὰ τρέχοντα δημοσιονομικὰ ἔσοδα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ ἀπὸ τρεχούσας ἀποταμιεύσεις διὰ τὴν κάλυψιν τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων. Τὰ περιθώρια αὐτὰ πρέπει βεβαίως νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερα καὶ αὖξοντα, ἀποτελοῦν δὲ μίαν ἐκ τῶν κυρίων πηγῶν χρηματοδοτήσεως τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων. Ἐκ τῶν περιθωρίων αὐτῶν ἐνδείκνυται ἕνα μέρος, οὐχὶ κατώτερον ἀπὸ τὰς καθ' ὑπέρβασιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν. χρησιμοποιουμένας

δραχμάς ἐκ τῆς βοηθείας, νὰ δεσμεύηται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου πρὸς δαπάνην εἰς μεταγενέστερα ἔτη καὶ βεβαίως ἐφ' ὅσον ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ γενικῶς τῶν νομισματικῶν συνθηκῶν τὸ ἐπιτρέπει. Καὶ ἡ μέθοδος αὕτη ἀντισταθμίσεως τῶν ἐκ τῶν αὐξομειώσεων τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἐπιδράσεων εἶναι ἡ κυριωτέρα διὰ τὰς σημερινὰς ἐλληνικὰς συνθήκας καὶ ἀσφαλῶς ἡ πλεον ὑγιής.

14. Ὡς ἀνωτέρω δύνανται συνοπτικῶς νὰ διατυπωθοῦν μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ σύνδεσις τῆς διαχειρίσεως τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν μὲ τὴν νομισματικὴν καὶ πιστωτικὴν πολιτικὴν, ἄλλοτε ἐπιβάλλει τὴν διαμόρφωσιν πραγματικοῦ ταμειακοῦ περισσεύματος (ἢ ἀντιστοίχως μείζονος λογιστικοῦ πλεονάσματος) εἰς τὸν Προϋπολογισμόν, καὶ ἄλλοτε ἐπιτρέπει χαλαρωτέραν δημοσιονομικὴν διαχείρισιν. Ἡ ἐλαστικότης αὕτη δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ σταθερῶς διευρυνομένην τραπεζικὴν χρηματοδότησιν τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας. Διότι ἡ στενότης τῶν ἀποταμιεύσεων εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αἱ ἀνάγκαι πιστοδοτήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐπιβάλλουν τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἀντλήσεως τῶν διαθεσίμων ἀποταμιεύσεων διὰ τρεχούσας δαπάνας τοῦ προϋπολογισμοῦ, διὰ νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ παραγωγικὴ ἀξιοποίησις τοῦ συνόλου τῶν διαθεσίμων πιστωτικῶν μέσων.

15. Αἱ ἴδιαι σκέψεις ὑπαγορεύουν τὴν σκοπιμότητα καὶ τὰ κριτήρια συνειδητῆς δανειακῆς πολιτικῆς ἐκ μέρους τοῦ Κράτους. Πρῶτον βῆμα, εἶναι ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἔκδοσιν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἐντόκων γραμματίων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν ἀπλουστέραν καὶ τρέχουσαν μορφήν δημοσίου δανεισμοῦ. Τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον σχέδιον Νόμου δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν μιᾶς τοιαύτης προσπάθειας. Ἀνεξαρτήτως τῆς σημασίας καὶ συμβολῆς τῆς ἐνεργοῦ ἀναδιώσεως τῆς δημοσίας πίστεως εἰς τὴν ἐκ νέου διαμόρφωσιν μιᾶς ἀγορᾶς κεφαλαίου, ἡ εὐρυτέρα κυκλοφορία ἐντόκων γραμματίων θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν δι' αὐτῶν ἐπέμβασιν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ ἐν γένει χρηματικὰ καὶ δανειακὰ διαθέσιμα τῆς οἰκονομίας. Τοῦτο θὰ ὀδηγήσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς ὑγιοῦς πηγῆς ἀντλήσεως κεφαλαίων διὰ τὰς δημοσίας ἐπενδύσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν καθιέρωσιν πιστωτικῶν τίτλων, διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως τῶν ὁποίων, μεταξὺ τῶν τραπεζῶν βαθμιαίως δὲ καὶ μετὰ τοῦ κοινοῦ, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀσκηθῇ πλεον ἐλαστικὴ νομισματικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ. Οἱ αὐτοὶ λόγοι ὑπαγορεύουν ὅπως οἱ ὅροι ἔκδόσεως τῶν ἐντόκων γραμματίων, ἰδίως ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν καὶ τὰ ἐπιτόκια αὐτῶν, προσελκύσουν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἀγορᾶς ἐν γένει. Δεδομένου ὅτι ἡ ἔκτασις μέχρι τῆς ὁποίας δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις τοῦ δημοσίου δανεισμοῦ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη ἐν συσχετίσει πρὸς τὸ συνολικὸν ὕψος τοῦ

δημοσίου προϋπολογισμοῦ εἶναι ὅπωςδῆποτε περιορισμένη, ἢ ἐκ τῶν τόκων δημοσιονομικὴ ἐπιβάρυνσις θὰ εἶναι σχετικῶς ἀσήμαντος ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ γενικωτέρα ἐξυγιαντικὴ συμβολὴ καὶ ὠφέλεια λίαν οὐσιώδης.

16. Τὰ ἀνωτέρω θίγουν καὶ τὸ πρόβλημα χρηματοδοτήσεως τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζει ἰδιαιτέρας δυσχερείας ὡς πρὸς τὴν κάλυψιν τῶν εἰς ἐγγώριον νόμισμα δαπανῶν. Αἱ εἰς ἐξωτερικὸν συναλλάγμα δαπάναι ἰδύμονται τοῦλάχιστον εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον καὶ μέχρις ἐνὸς ὁρίου νὰ καλυφθοῦν ἐκ τῶν ὑφισταμένων συναλλαγματικῶν διαθεσίμων ἔναντι ὁμολόγων ἢ ἐντόκων γραμματίων μὲ ρήτραν ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος. Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ὅμως τῶν εἰς δραχμὰς κεφαλαίων αἱ κυριώτεραι μέθοδοι αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἶναι αἱ ἑξῆς : Πρῶτον, ἡ σταθερὰ αὐξήσις τῆς ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ συμβολῆς μετὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀμυντικῶν δαπανῶν διὰ βοήθειας. Δεύτερον, ὁ δημόσιος δανεισμός δι' ἐντόκων γραμματίων. Τρίτον, ἡ δραστηρία αὐξήσις ἐσόδων παλαιότερων ἐπενδύσεων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι τὰ χρεωλύσια καὶ οἱ τόκοι τοῦ Ο.Χ.Ο.Α., καθὼς καὶ διαχειριστικὰ πλεονάσματα δημοσίων ἐπιχειρήσεων. Τέταρτον, αἱ νέαι καταθέσεις Δημοσίων ὀργανισμῶν. Πέμπτον ἡ κινητοποίησις τῆς ἐσωτερικῆς ἀποταμιεύσεως διὰ τῆς ὁργανώσεως τῆς ἐκδόσεως εἰς εὐρεῖαν δημοσίαν ἐγγραφὴν χρηματιστηριακῶν τίτλων μικτῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ μορφήν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἰδίως ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν μεγάλων ἔργων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

ΙΥ. ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις καὶ πληρωμαὶ

1. Ἡ βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν κατὰ τὸ 1955 ὀφείλεται εἰς τὴν μεγαλυτέραν αὐξήσιν τῶν εἰς συνάλλαγμα εἰσπράξεων ἔναντι τῆς αὐξήσεως τῶν εἰς συνάλλαγμα πληρωμῶν. Αἱ εἰσπράξεις ἀνῆλθον συνολικῶς εἰς 387 ἑκατομμύρια δολλαρίων καὶ ἦσαν ἄνω τῶν 80 ἑκατ. δολλαρίων μεγαλύτεραι τῶν ἀντιστοιχῶν τοῦ 1954. Πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς αὐξήσεως ταύτης ὀφείλεται εἰς τὰς ἐξαγωγὰς καὶ ἰδίως τὰ κύρια ἐλληνικὰ ἐξαγωγικὰ προϊόντα, δηλαδὴ τὸν καπνὸν καὶ τὴν σταφίδα. Εἰς ταῦτα προσετέθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ βάμβαξ, αἱ ἐξαγωγαὶ τοῦ ὁποίου κατὰ τὸ 1955 ἀνῆλθον εἰς 23 ἑκατ. δολλαρίων περίπου ἔναντι 11 ἑκατ. κατὰ τὸ 1954. Αἱ μεγαλύτεραι εἰσπράξεις ὀφείλονται εἰς αὐξήσιν τόσον τοῦ ὄγκου ὅσον καὶ τῶν τιμῶν τῶν ἐξαχθέντων προϊόντων καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτὰ πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν κυρίως εἰς τὴν ἀνιούσαν οἰκονομικὴν δραστηριότητα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ παρατηρηθῇ ὅτι, πρὸς τὴν λίαν εὐνοϊκὴν ἐξέλιξιν κατὰ τὸ 1955 τῶν ἐξαγωγῶν τῶν ἀγροτι-

κῶν μας εἰδῶν, ἐλαχίστη πρόοδος συνετελέσθη εἰς τὴν ἐξαγωγὴν βιομηχανικῶν προϊόντων. Ὑπάρχουν ἐνδείξεις δικαιολογοῦσαι τὴν προσδοκίαν καλλιτέρων αποτελεσμάτων, πᾶσα δὲ προσπάθεια ἀναπτύξεως ἢ αὐξήσεως τῆς ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων δεόν νὰ τύχῃ ἐντόνου ἐνισχύσεως.

2. Καὶ κατὰ τὸ 1955, παρὰ τὴν σημαντικὴν αὐξησιν τῶν ἐξαγωγῶν, αἱ ᾄδηλοι εἰσπράξεις ἐκάλυψαν ὑψηλὸν ποσοστόν, ἤτοι τὰ 46,5 % τοῦ συνόλου τῶν συναλλαγματικῶν ἐσόδων. Ὁ τουρισμὸς ἀπέδωκεν 29 ἑκατ. δολλαρίων περίπου καὶ δύναται νὰ ἀναμείνηται περαιτέρω αὐξήσεις τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐσόδων. Οὐσιωδῶς ἐπίσης ηὐξήθη ἡ εἰσροὴ ναυτιλιακοῦ συναλλάγματος ἐπίσης δὲ τοῦ μεταναστευτικοῦ καθὼς καὶ τῶν ἐν γένει ἐμβασμάτων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ τάσις αὐξήσεως τῶν ᾄδηλων εἰσπράξεων ἀνεδίωκε παραλλήλως πρὸς τὴν σταθεροποίησιν τῶν νομισματικῶν μας συνθηκῶν καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν ἀκόμη ἀπόδειξιν τῆς σημασίας τῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

3. Ἡ μείωσις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ 1955, παρὰ τὴν οὐσιώδη αὐξησιν τῶν εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα δαπανῶν. Τὸ σύνολον τῶν πληρωμῶν ηὐξήθη ἀπὸ 355 ἑκατ. δολλαρίων περίπου εἰς 395 ἑκατ. δολλαρίων δηλαδὴ κατὰ 40 ἑκατ., ἐκ τῶν ὁποίων 32,4 ἑκατ. δολλαρίων ἀποτελοῦν αὐξησιν τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγάς. Ἡ ποσοστιαία σύνθεσις τῶν εἰσαγωγῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τῶν ἐκτελωνιζομένων ἀγαθῶν, ἐμφανίζει περιορισμένας μεταβολάς, αἱ ὁποῖαι ἐν τούτοις ἐκδηλώνουν τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τάσιν μιᾶς ἀναπροσαρμογῆς τῆς διαρθρώσεως τῶν εἰσαγωγῶν. Ἐκ τῆς ἀναλύσεως ἐξ ἄλλου τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγάς προκύπτει ὅτι αἱ εἰσαγωγαὶ εἰδῶν μὴ ἀπαραιτήτων διὰ τὰ ὁποῖα ἴσχυον πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐστηροὶ ποσοτικοὶ περιορισμοί, εἶναι κατὰ 20 ἑκατ. δολλαρίων περίπου ὑψηλότεραι παρ' ὅσον πρὸ τοῦ 1953 μὲ αὐξησιν κατὰ 10 % μεταξὺ 1954 καὶ 1955. Ἐκ τούτων τὰ πάσης φύσεως εὔδη κλωστοῦφαντουργίας εἶναι μὲν κατὰ τι ηὐξημένα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ πρῶτον ἔτος μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν εἰσαγωγῶν, δὲν ἔδειξαν ὅμως ὑφωτικὰς τάσεις μεταξὺ 1954 καὶ 1955. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ληφθέντα μέτρα περιορισμοῦ τῶν πιστωτικῶν διευκολύνσεων δι' εἰσαγωγὰς τοιούτων εἰδῶν, καίτοι κατέστησαν ὀλιγώτερον ἄνετον καὶ ἐπικερδῆ τὴν εἰσαγωγὴν των, δὲν ἤσκησαν θετικῶς περιοριστικὴν ἐπίδρασιν. Ἀποδεικνύεται ἐπομένως ἡ ὀρθότης τῶν ληφθέντων μέτρων τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὸ καθεστῶς ποσοτικῶς ἐλευθέρων εἰσαγωγῶν εἶναι ἐπιβεβλημένα εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς ἀντιστάθμισμα τῶν γενικωτέρων εὐνοϊκῶν συνθηκῶν τῆς ἀλλοδαπῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Ἀνάλογα μέτρα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς ἄλλας χώρας παραλλήλως πρὸς τὴν αὐξησιν τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἀπελευθερουμένων εἰσαγωγῶν.

Τὸ σύνολον τῶν πληρωμῶν διὰ κρατικὰς καὶ ἰδιωτικὰς εἰσαγωγὰς μὴ

χανημάτων κατὰ τὸ 1955 δὲν ὑπερέβη τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον τῶν ἀντιστοιχῶν πληρωμῶν κατὰ τὸ πρὸ τῆς ὑποτιμῆσεως ἔτος 1952. Αἱ ἰδιωτικαὶ ὁμως εἰσαγωγαὶ μηχανημάτων εἶναι οὐσιωδῶς ἠϋξημέναι ἀπὸ τοῦ 1954 ἔναντι προηγουμένων ἐτῶν καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἔνδειξιν ἰδραστηριότητος ἀνανεώσεως τοῦ βιομηχανικοῦ ἰδίως ἐξοπλισμοῦ.

4. Κατὰ τὸ 1955 ἐσημειώθησαν καὶ ὠρισμένοι χαρακτηριστικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὴν κατὰ περιοχὰς διαμόρφωσιν τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν. Αἱ δι' εἰσαγωγὰς πληρωμαὶ ἐκ τῆς περιοχῆς δολλαρίου εἶναι ἠϋξημέναι κατὰ 25 ἑκατ. δολλαρίων σχεδόν, ἐξ αἰτίας κρατικῶν παραγγελιῶν σίτου, σπορελαίου καὶ καυσίμων. Ἀλλὰ καὶ αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ δολλαρίου ἠϋξήθησαν κατὰ πλεόν τῶν 13 ἑκατ. δολλαρίων τόσον ἐξ ἐξαγωγῶν ὅσον καὶ ἐξ ἀδήλων πόρων.

Εἰς τὰς συναλλαγὰς μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως Πληρωμῶν, ἐξαιρέσει τῆς περιοχῆς στερλίνας, ἐσημειώθη ἐντὸς τοῦ 1955 σημαντικὴ μείωσις τοῦ ἐλλείμματος ἀπὸ πλεόν τῶν 73 ἑκατ. δολλαρίων εἰς 22 ἑκατ. δολλαρίων, ὀφειλομένη εἰς τὴν κατὰ 45 ἑκατ. δολλαρίων αὐξήσιν τῶν ἐξαγωγῶν τὸ μέγιστον μέρος τῆς συνολικῆς αὐξήσεως τῶν ὁποίων κατηρθύνθη πρὸς τὴν περιοχὴν ταύτην. Καὶ εἰς τὰς μετὰ τῆς περιοχῆς στερλίνας συναλλαγὰς ἐσημειώθη βελτίωσις ἰδίως λόγῳ ἠϋξημένων ναυτιλιακῶν ἐμβασμάτων.

Αἱ συναλλαγαὶ μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Χωρῶν ἐκάλυψαν περίπου 3 % τοῦ συνόλου τῶν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλαγῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐσημείωσαν αὐξήσιν κατὰ 10 % περίπου μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν. Κατὰ τὸ 1955 αἱ πληρωμαὶ πρὸς τὰς χώρας αὐτὰς ὑπῆρξαν μεγαλύτεραι ἢ κατὰ τὸ 1954. Ἦσαν ἐπίσης ἀνώτεραι καὶ τῶν εἰσπράξεων τοῦ 1955, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μείωσιν τοῦ συνολικοῦ ἐνεργητικοῦ μας ὑπολοίπου μετὰ τῶν χωρῶν αὐτῶν.

Εἰσροὴ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων καὶ Ἀμερικανικὴ βοήθεια

5. Ἡ εἰσροὴ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμφανίζῃ βραδὺν ρυθμόν. Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τὸ σύνολον τῶν ἐγκρίσεων εἰσαγωγῆς κεφαλαίων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου περὶ προσελκύσεως ξένων κεφαλαίων ἀνῆλθεν εἰς 20 ἑκατ. δολλαρίων περίπου, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ διὰ μακροπροθέσμους ἐπενδύσεις. Ἐκ τούτων εἰσῆχθησαν 12 ἑκατ. δολλαρίων περίπου ἐξ ὧν 2,4 ἑκατ. δολλαρίων ὑπὸ μορφὴν καταθέσεων εἰς ἑλληνικὰς Τραπεζὰς. Τελευταίως ἔχουν ὑποβληθῇ αἰτήσεις δι' εἰσαγωγὴν ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων ἀπὸ μεγαλυτέρους ὁργανισμοὺς τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ δι' ἔργα γενικωτέρας σημασίας, ἢ πραγματοποιήσεις τῶν ὁποίων θὰ ἀπε-

τέλει εὐοίωνον ἀπαρχὴν γονίμου ἐνδιαφέροντος δι' ἐπενδύσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Σημαντικὴ εἶναι ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ συνεχίζεται αὐξουσα ἡ εἰσροὴ κεφαλαίων ὑπὸ μορφὴν πιστώσεων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς ἐλληνικὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τὴν εἰσαγωγὴν μηχανημάτων κατὰ μέγα μέρος ἔναντι προθεσμιακοῦ διακανονισμοῦ, εἰς ὠρισμένους περιπτώσεις μέχρι πέντε ἐτῶν ἢ καὶ ἄνω. Αἱ πιστώσεις αὗται συνομολογούμεναι δι' ἀπ' εὐθείας ἐπαφῶν μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πιστοληπτικῆς ἱκανότητος καὶ προοπτικῆς ἐξελίξεως τῶν ἐλληνικῶν ἐπιχειρήσεων, ἀποτελοῦν ὑγιᾶ καὶ ἐνδιαφέρουσαν μορφὴν πιστοδοτήσεως ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἡ ὁποία ἐνθαρρύνεται ὑπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ σύνολον τῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ὑποχρεώσεων ὑπὸ μορφὴν συναλλαγματικῶν δι' εἰσαγωγὰς ἐπὶ προθεσμιακῷ διακανονισμῷ, ἀνῆρχετο κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1955 εἰς 41 ἑκατ. δολλαρίων καὶ ἠϋξήθη κατὰ 19 ἑκατ. δολλαρίων ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1954. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω συνόλου περίπου 10 ἑκατ. δολλαρίων ἀντιπροσωπεύουν ὑποχρεώσεις δι' εἰσαγωγὰς μηχανημάτων ἐν γένει, τὸ δὲ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ὑπολοίπου συνδέεται μὲ εἰσαγωγὰς ὑγρῶν καυσίμων καὶ πρώτων ὑλῶν ἢ ἡμικατεργασμένων προϊόντων. Ἀλλ' εἰς τὸν ἀνωτέρω ἀριθμὸν δὲν περιλαμβάνονται ὠρισμέναι ἰδιωτικαὶ ὑποχρεώσεις ἐκ συμβάσεων δι' εἰσαγωγὴν ἐξοπλισμοῦ. Περαιτέρω δὲ πρέπει νὰ προστεθοῦν αἱ ἀναληφθεῖσαι ὑποχρεώσεις ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου ἢ μὲ τὴν ἐγγύησιν αὐτοῦ, διὰ προμηθείας καὶ ἐκτέλεσιν ἔργων, ἰδίως σχετικῶν μὲ τὸ ὑλικὸν τοῦ δικτύου διανομῆς, τὸ ὑδροηλεκτρικὸν τοῦ Μέργδοβα καὶ τὰ διυλιστήρια πετρελαίου. Τὸ γενικὸν τοῦτο σύνολον τῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων δι' εἰσαγωγὰς ἔναντι πιστώσεων ὑπολογίζεται εἰς 57 ἑκατ. δολλαρίων περίπου.

6. Παρὰ τὴν οὐσιώδη βελτίωσιν κατὰ τὸ 1955 τὸ συνολικὸν ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἀνῆλθεν εἰς 8,5 % ἑκατ. δολλαρίων ἢ 25,6 ἑκατ. δολλαρίων ἐὰν περιληφθῇ καὶ ἡ ἀξία εἰσαχθέντων εἰδῶν ἀπὸ φιλανθρωπικὰς ὀργανώσεις. Τὸ ἔλλειμμα τοῦτο συγκρίνεται πρὸς ἀντίστοιχον 50,5 ἑκατ. δολλαρίων διὰ τὸ 1954. Ὁ ἀπότομος περιορισμὸς τοῦ ἐλλείμματος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἀποτελεῖ ἀντίστοιχον μονιμωτέραν βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Εἰδικῶς διὰ τὸ 1955 ἡ αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν ὀφείλεται καὶ εἰς ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ πραγματοποιήσεως τῶν ἐξ αὐτῶν εἰσπράξεων. Παραλλήλως ὅμως σημειοῦται καὶ σταθερὰ αὐξήσις τῶν εἰσαγωγῶν, ἡ ὁποία κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ εἶναι ἐντονωτέρα κατὰ τοὺς προσεχεῖς μῆνας. Δέον ἐπομένως νὰ ἀναμένωμεν διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος, ἰδίως ἐὰν προωθηθοῦν παραγγελίαι κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν δι' ἔργα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, αἱ ὁποῖαι ἦσαν οὐσιωδῶς ἡλαττωμέναι κατὰ τὸ 1955.

Ἀλλὰ καὶ γενικώτερον εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμένηται ἐκ τῆς σταθερᾶς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ εἰσοδήματος διεύρυνσις τοῦ ἐλλείμματος ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἐτῶν. Ἡ τάσις αὕτη θὰ πρέπει κατὰ μέγα μέρος νὰ ἀντισταθμίζεται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐκ τῆς ἐξοικονομήσεως συναλλάγματος διὰ τῆς ὑποκαταστάσεως εἰσαγομένων προϊόντων δι' ἐγχωρίως παραγομένων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐν γένει συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων. Ἐνδείκνυται διὰ τοῦτο ἡ συστηματικὴ προώθησις τῆς παραγωγικῆς ἀναπτύξεως διὰ τῆς ὁποίας ἐνισχύονται αἱ ἀντίρροποι πρὸς τὴν διεύρυνσιν τῶν συναλλαγματικῶν πληρωμῶν τάσεις. Συγχρόνως δὲ ἐπιβάλλεται ὁ αὐστηρὸς ἔλεγχος τῆς νομισματικῆς σταθερότητος πρὸς ματαιώσιν περαιτέρω αὐξήσεως τοῦ ἐλλείμματος ἐκ πληθωρικῶν ἐξελίξεων εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

7. Ἡ χρησιμοποιηθεῖσα Ἀμερικανικὴ βοήθεια κατὰ τὸ 1955 ἀνῆλθεν εἰς 59,8 ἑκατ. δολλαρίων (μὴ ὑπολογιζομένων τῶν δωρεῶν φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων ἐκ 17,1 ἑκατ. δολλαρίων). Ἀλλὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὠρισμένον τμῆμα τῆς παρεχομένης βοηθείας χορηγεῖται ἤδη ὑπὸ μορφὴν δανείου ἐπιστρεπτέου εἰς δραχμὰς καὶ μὲ μακρὰν προθεσμίαν ἐξοφλήσεως. Ἡ συνεχιζομένη μεγάλῃ ἐπιδάρυνσις τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας ἀπὸ ἀμυντικᾶς δαπάνης ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἀνάγκας ταχείας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καθιστᾷ ἀπαραίτητον ἰδιὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐνίσχυσιν ὑπὸ μορφὴν βοηθείας.

8. Ἡ σημειωθείσα οὐσιώδης βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος δὲν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐπετεύχθη μονιμωτέρα ἰσορροπία εἰς τὰς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐλληρικὰς οἰκονομικὰς σχέσεις. Τοῦτο καθίσταται ἔτι ἐμφανέστερον ἐκ τῆς διαπιστώσεως ὅτι αἱ ἐξωτερικαὶ πληρωμαὶ τῆς χώρας διεμορφώθησαν καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μὲ συνεχιζομένην εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνεργίαν καὶ εὐρεῖαν ὑποαπασχόλησιν καὶ ὑπὸ βιωτικὸν ἐπίπεδον διὰ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ λίαν χαμηλόν. Ἡ ἐπιδιωκομένη ἐπιτάχυνσις τῶν ἐπενδύσεων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς αὐξήσις τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ εἰσοδήματος μὲ συνέπειαν τὴν σχετικὴν ἐλάφρυνσιν καὶ τοῦ ἀμυντικοῦ βάρους, θὰ ἔχῃ ὡς ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα τὴν διαμόρφωσιν ηὔξημένων ἐλλειμμάτων ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν, ἡ κάλυψις τῶν ὁποίων κατὰ μέγα μέρος διὰ τῆς βοηθείας ἀποτελεῖ τὴν μόνην δυνατὴν λύσιν. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο προκύπτει λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς δυστακτικότητος εἰσοῆς ἰδιωτικῶν κεφαλαίων ἰδίως πρὸς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας.

Τὸ συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα

9. Ἡ χρησιμοποιηθεῖσα Ἀμερικανικὴ βοήθεια κατὰ τὸ 1955 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἡλαττωμένον ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἤγαγεν εἰς οὐσιώδη αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν μας διαθεσίμων. Τὸ εἰς «APXEION» Δ. Ε. Καλιτσουνάκη, Τόμος 36ος (1956) Τεύχος Γ'.

χρυσόν καὶ συναλλαγμα ἀπόθεμα (μὴ ὑπολογιζομένου τοῦ δανείου τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως) ἀνῆλθεν ἀπὸ 130 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1954 εἰς 185,3 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1955 καὶ περαιτέρω εἰς 207,4 ἑκατ. κατὰ τὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου 1956. Εἰς τοῦτο δέον νὰ προστεθῇ τὸ διαθέσιμον ὑπόλοιπον ἐξ Ἰταλικῶν ἐπανορθώσεων ἀνερχόμενον εἰς 15 ἑκατ. δολλαρίων. Ἐναντι δὲ τοῦ ἡϋξημένου ἀποθέματος πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ σύνολον τῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν γεγεννημένων ὑποχρεώσεων ὑπολογίζεται εἰς 57 ἑκατ. δολλαρίων περίπου διὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1955, σημαντικὸν μῆμα τῶν ὁποίων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνανεούμενον καὶ ἐπομένως ὡς μονιμωτέρα πίστωσις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

10. Ἡ αὐξήσις τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητον ἐνίσχυσιν τῆς συναλλαγματικῆς ἀσφαλείας καὶ ἐπομένως γενικώτερον τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας. Ἡ εἰς τοῦτο δὲ ἐπίδρασις τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας ἀποτελεῖ νέαν οὐσιώδη συμβολὴν πρὸς τὴν ἐνδυνάμωσιν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ νὰ διατελῇ ὑπὸ ἰσχυρὰν πίεσιν, ἰδίως λόγῳ τῶν σοβαρῶν ἀμυντικῶν βαρῶν. Διὰ μίαν χώραν ὅπως ἡ Ἑλλάς μὲ προέχοντα ἀγροτικὸν χαρακτῆρα καὶ μὲ πηγὰς συναλλαγματικῶν ἐσόδων ἡλαττωμένης εὐσταθείας, ἀποτελεῖ ἐπιβαλλομένην ἀσφάλειαν ἡ διατήρησις συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος ἀντιπροσωπεύοντος σοβαρὸν ποσοστὸν τῶν ἐτησίων συναλλαγματικῶν δαπανῶν δι' εἰσαγωγὰς. Πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα μόλις προσφάτως ἤρχισε νὰ ἐπιτελῇται ὅ,τι ἤδη ἀπὸ μακροῦ λαμβάνει χώραν εἰς πλεῖστα ἄλλα βοηθούμενα κράτη, ἥτοι ἡ συμβολὴ τῆς ἐξωτερικῆς βοηθείας εἰς ἐνίσχυσιν τῶν συναλλαγματικῶν τῶν διαθεσίμων.

11. Εἶναι ὅμως ἀφ' ἐτέρου ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ ἤδη σημειωθείσαι καὶ ἀναμενόμεναι αὐξήσεις εἰς τὸ συναλλαγματικὸν μας ἀπόθεμα ἐπιβάλλουν τὴν ταχεῖαν ἀξιοποίησιν ἐνὸς τμήματος αὐτοῦ δι' ἔργα βασικῆς παραγωγικῆς σημασίας, τὰ ὁποῖα θὰ προωθήσουν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τελικῶς θὰ ὑποστηλώσουν τὸ ἰσοζύγιον τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν. Τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ δημιουργηθοῦν ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως ἐνὸς μέρους τῶν συναλλαγματικῶν μας διαθεσίμων θὰ ὀδηγήσουν εἰς μονιμωτέραν ἐνίσχυσιν τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς χώρας εἰς μείωσιν τῶν μεγαλυτέρων ἐλλειμμάτων, τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς θὰ προέλθουν ἐκ τῆς ἀναμενόμενης αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Αἱ διαπιστώσεις αὗται πρέπει νὰ ἐπηρεάσουν τὴν γενικωτέραν πολιτικὴν δανεισμοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ μεγάλα ἔργα ἀναπτύξεως. Τὸ ὕψος τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος δικαιολογεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν χρησιμοποίησιν εἰς περιορισμένην κλίμακα τῶν ἰδίων ἡμῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων διὰ τὴν πληρωμὴν εἰσαγωγῶν ἐξοπλισμοῦ διὰ τοιαῦτα ἔργα. Ἡ μέθοδος αὕτη ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπίτευξιν εὐνοϊκωτέρων τιμῶν καὶ ἐπομένως

ἐλαφροτέρας ἐπιβαρύνσεως ἐκ τόκων πῶν ἐκτελεσθησομένων ἔργων. Ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ἐνδείκνυται ἡ ἀξιοποίησις ἐνὸς μέρους τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος διὰ βασικά ἔργα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὰ ὅποια ἀπαιτοῦν καὶ ἡϋξημένας δαπάνας εἰς συνάλλαγμα.

Υ. ΠΙΣΤΩΤΙΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Τραπεζικαὶ καταθέσεις

1. Αἱ ἰδιωτικαὶ καταθέσεις ὅψεως καὶ ταμιευτηρίου ἡϋξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1955 ἀπὸ 2.213 ἑκατ. δραχμῶν εἰς 3.040 ἑκατ., δηλαδή κατὰ 827 ἑκατ. δραχμῶν ἔναντι αὐξήσεων 628 ἑκατ. κατὰ τὸ 1954 καὶ 592 ἑκατ. κατὰ τὸ 1953. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς μέσην ἐτησίαν αὐξήσιν κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν σχεδὸν 700 ἑκατ. δραχμῶν. Ἰδιαιτέρως σημασίας εἶναι ἡ συνεχισθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1955 ἄνοδος κατὰ 190 ἑκατ. δραχμῶν τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου μέχρι 511 ἑκατ., δηλαδή ποσοῦ περισσότερον ἀπὸ τρεῖς φορές ἀνωτέρου τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1953. Ἀκόμη μεγαλυτέρας σημασίας εἶναι ἡ αὐξήσις τῶν ἐν γένει καταθετῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων ἐντὸς τοῦ 1955 ἡϋξήθη κατὰ 80 % διὰ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν.

Ἡ ἄνοδος τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ὅψεως καὶ ταμιευτηρίου ἐντὸς τοῦ 1955 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ 78 % τῆς αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, ἐνῶ κατὰ τὸ 1954 ἀντεπροσώπευε περίπου μίαν καὶ ἡμίσειαν φοράν τὴν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἄνοδον τῆς κυκλοφορίας. Καὶ κατὰ τὸ 1955, ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, τὸ ποσοστὸν τῆς ἐτησίας αὐξήσεως τῶν καταθέσεων τούτων ἦτο μεγαλύτερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν περαιτέρω βελτίωσιν τῆς σχέσεως μεταξὺ καταθέσεων καὶ κυκλοφορίας.

2. Κατὰ τὸ 1955 ἐσημειώθη αὐξήσις τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν. Ἐν μέρει αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν αὐτόματον αὐξήσιν τῶν ὑποχρεωτικῶν καταθέσεων, ἀλλὰ ἀποτελεῖ καὶ ἐκδηλώσιν βελτιώσεως τῆς ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν ὡς πρὸς τὰ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος διαθέσιμά των. Ἡ βελτίωσις αὕτη ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καθιερωθεῖσαν εὐχέρειαν ἀναλήψεων εἰς περιόδους ἐκτάκτων καὶ προσωρινῶν μειώσεων τῆς ἐν γένει ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν ἐπιτρέπει τὴν σταθερωτέραν διαμόρφωσιν τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ τὴν ὁμαλωτέραν διεξαγωγὴν τῶν συναλλαγῶν.

3. Αἱ ἐκ διαθεσίμων Δημοσίων Ὁργανισμῶν καταθέσεις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀτόκων καταθέσεων τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, ἡϋξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1955 ἀπὸ

1.364 εκατ. εἰς 1.738 εκατ. δραχμῶν, ἤτοι 374 εκατ. δραχμῶν ἔναντι 426 εκατ. ἐντὸς τοῦ 1954. Ἡ μικροτέρα αὐξησις κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ἔναντι τοῦ προηγηθέντος, ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ τὸ 1954, συνεπεία τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου 2989, ἔλαβε χώραν ἀπότομος συρροή τῶν διαθεσίμων αὐτῶν, ἔκτοτε δὲ παρατηρεῖται μεγαλυτέρα εὐρυθμία εἰς τὴν συγκέντρωσιν αὐτῶν.

Καταθέσεις Δημοσίων Ὑργανισμῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος
(δυνάμει νόμου 1611/1959)

	Σύνολον Καταθέσεων Δημοσίων Ὑργανισμῶν	Εἰς διάθεσιν (α) Τραπεζῶν	Εἰς διάθεσιν (α) Δημοσίου
31.12.1953.....	938	804	180
31.12.1954.....	1.364	736	475
31.12.1955.....	1.738	766	1.024

Ἐκ τῶν καταθέσεων Δημοσίων Ὑργανισμῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1955 περίπου 750 εκατ. δραχμῶν εὐρίσκονται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Τραπεζῶν καὶ 1.024 εκατ. ἠντλήθησαν μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1955 ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου, κατὰ μέγιστον μέρος διὰ δημοσίας ἐπενδύσεις. Εἶναι ὑγιής ἡ διὰ παραγωγικοὺς σκοποὺς καὶ ὑπὸ δανειακὴν μορφήν χρησιμοποίησις τῶν καταθέσεων αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, διότι προάγει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ ἐξυπηρετεῖ οὕτω ἐμμέσως καὶ τοὺς Δημοσίους Ὑργανισμούς. Πρέπει ὅμως νὰ ἀναζητηθοῦν καὶ ἄλλοι τρόποι κινητοποιήσεως ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων διὰ τὰς δημοσίας ἐπενδύσεις. Καθ' ὃ μέτρον θὰ γίνῃ χρῆσις τῶν ἄλλων αὐτῶν μεθόδων καὶ ἐξασφαλισθοῦν τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια δι' ἕνα ἐπαρκὲς πρόγραμμα παραγωγικῶν ἔργων, θὰ μειωθῇ ἡ ἐξάρτησις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἀπὸ καταθέσεις δημοσίων ὀργανισμῶν καὶ τὰ ἀπομένοντα περιθώρια θὰ εἶναι δυνατόν νὰ διοχετευθοῦν διὰ τὴν περαιτέρω διεύρυνσιν τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως, κυρίως διὰ μέσης ἢ μακροτέρας διαρκείας βιομηχανικὰ δάνεια καθὼς καὶ δι' ἄλλας ἐπενδύσεις γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος. Ἐπιβάλλεται δὲ νὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτάς καὶ δι' ἄλλους οὐσιώδεις λόγους, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ διαφοροποιηθοῦν αἱ κατηγορίαι τοποθετήσεων τῶν διαθεσίμων τῶν Δημοσίων Ὑργανισμῶν καὶ νὰ δημιουργηθοῦν εὐκαιρίαι ἐλκυστικῶν καὶ παραγωγικῶν ἐπενδύσεων δι' αὐτά.

(α) Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἀρθροίσματος τῶν «εἰς τὴν διάθεσιν» τῶν Τραπεζῶν καὶ τοῦ Δημοσίου καταθέσεων καὶ τοῦ συνόλου τῆς πρώτης στήλης ἐξηγεῖται ἀπὸ τὰ δημιουργούμενα «ἀχρησιμοποίητα ὑπόλοιπα» ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος μέρους τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Τραπεζῶν καταθέσεων μέχρι τῆς ἐκ νέου χρησιμοποίησεώς των. Διὰ τὰ ἀχρησιμοποίητα αὐτὰ ὑπόλοιπα ἀπαλλάσσονται αἱ Τράπεζαι τῆς ἐκ τόκων ἐπιβαρύνσεως ἢ ὅποια παραμένει εἰς βάρος τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος.

Τοῦτο θὰ ὁδηγήσῃ μεταξὺ ἄλλων καὶ εἰς τὴν ἐξασθένεισιν τῆς σημερινῆς ἐντόνου πίεσεως πρὸς τοποθέτησιν των εἰς οἰκοδομὰς καὶ κτίσματα ἐν γένει.

4. Αἱ εἰς τὰς Τραπεζὰς τοποθετημέναι καταθέσεις Δημοσίων Ὁργανισμῶν μεταφέρονται ἀπὸ τοῦ 1954 βαθμιαίως καὶ δι' ἐκάστην Τράπεζαν κατὰ τὸ 50 % τῆς αὐξήσεως τῶν παρ' αὐτῇ ἰδιωτικῶν καταθέσεων, εἰς εἰδικὸν λογαριασμὸν, εἰς τὴν διάθεσιν πάντοτε τῶν Τραπεζῶν, ἀλλὰ πρὸς ἐξυπηρέτησιν συγκεκριμένων κατηγοριῶν χρηματοδοτήσεων, διὰ τὰς ὁποίας ἕως τότε ἐχρησιμοποιοῦντο ἀποκλειστικῶς κεφάλαια τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου. Ἡ ἐπιβολὴ τῆς διαδικασίας καὶ τοῦ ἐλέγχου αὐτοῦ, πραγματοποιεῖται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Νόμου 1611 τοῦ 1950 καὶ σκοπὸν ἔχει νὰ μειώσῃ τὴν ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐξάρτησιν τῶν Τραπεζῶν διὰ τὰς συγκεκριμένας αὐτὰς κατηγορίας χρηματοδοτήσεων, ἐξασφαλιζομένης συγχρόνως τῆς πλήρους ἐξυπηρέτησεως αὐτῶν. Ἡ μεταφορὰ τῶν εἰς τὰς Τραπεζὰς τοποθετημένων καταθέσεων Δημοσίων Ὁργανισμῶν εἰς τὸν ἐλεγχόμενον λογαριασμὸν τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Νόμου 1611 συνεχίζεται ἤδη μόνον διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν διότι συνεπληρώθη διὰ τὰς λοιπὰς Τραπεζὰς. Διὰ τὰς τελευταίας αὐτὰς ἀπεφασίσθη ὅπως ποσοστὸν τμήμα τῆς περαιτέρω αὐξήσεως τῶν παρ' αὐταῖς ἰδιωτικῶν καταθέσεων τίθεται κατὰ μέρος πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἰδίων κατηγοριῶν χρηματοδοτήσεων, διὰ τὰς ὁποίας χρησιμοποιοῦνται καὶ αἱ ἐλεγχόμεναι καταθέσεις τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν. Δι' ἄλλων δὲ ἀποφάσεων τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καθιερώθη ὅπως τὰ μὴ χρησιμοποιούμενα ὑπόλοιπα τῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω διαδικασίαν ἐλεγχόμενων καταθέσεων ἰδιωτικῶν ἢ ἐκ Δημοσίων Ὁργανισμῶν, κατατίθενται ἢ ἀναλαμβάνονται μέχρι τῆς ἐκ νέου χρησιμοποιήσεώς των, διατηρούμενα πάντοτε διὰ τοὺς καθωρισμένους σκοποὺς εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Τραπεζῶν. Ἡ ρύθμισις αὐτὴ ἀπέδλεπεν εἰς τὴν ματαίωσιν τῆς τοποθετήσεως τῶν διαθεσίμων αὐτῶν εἰς ἄλλας χρηματοδοτήσεις, πλὴν τῶν εἰδικῶς προβλεπομένων, καὶ τοῦτο διότι ἡ μεταγενεστέρα ἐξ ἐτέρων χρηματοδοτήσεων ἀποδέσμευσις διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιθυμητῶν χορηγήσεων καὶ λίαν δυσχερὴς ἀπεδείχθη διὰ τὰς Τραπεζὰς καὶ ὅταν ἐπετυγχάνετο ἐσήμαινεν ἀπότομον μείωσιν καὶ διατάραξιν τῆς τραπεζικῆς πιστοδοτήσεως

Πηγαὶ συνολικῆς Τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ ἐξάρτησις Τραπεζῶν ἀπὸ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος

5. Ἡ αὐξήσις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν εὐρυτέραν χρησιμοποίησιν των καθὼς καὶ τῶν καταθέσεων Δημοσίων Ὁργανισμῶν, διὰ τὰς ἕως τότε ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου καλυπτομένης χρηματοδοτήσεις, ἐπέτρεψε μικροτέραν αὐξήσιν τῆς πιστοδοτήσεως ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1955, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ

προηγούμενα έτη. Ένω ή χρηματοδότησις εκ κεφαλαίων του εκδοτικού προνομίου ηύξηθη κατά 808 εκατ. δραχμών εντός του 1954, ή αύξησις έφθασε μόνον τὰ 220 εκατ. δραχμών εντός του 1955. Τοῦτο έπετεύχθη, άφ' ένός μόν δια του περιορισμού της διευρύνσεως των εις την διάθεσιν των άλλων Τραπεζών τεθέντων κεφαλαίων εις 339 εκατ. δραχμών κατά το 1955 έναντι 457 εκατ. κατά το 1954, άφ' έτέρου δέ δια της μειώσεως των άπ' ευθείας χορηγήσεων της Τραπεζής της Ελλάδος κατά 119 εκατ. δραχμών.

6. Μεταξύ του τέλους του 1954 και του τέλους του 1955 ή έξ έμπορικων Τραπεζών χρηματοδότησις της οίκονομίας έσημείωσεν άνοδον ούσιωδώς μικροτέραν της αύξήσεως των παρ' αύταις ιδιωτικών καταθέσεων. Είς σημαντικόν βαθμόν τοῦτο όφείλεται εις την ήδη μνημονευθείσαν ένίσχυσιν των καταθέσεων των Τραπεζών παρὰ τη Τραπεζή της Ελλάδος καθώς και της ταμειακής ρευστότητος αύτών. Περαιτέρω όμως ή εις ευρύτεραν έκτασιν χρησιμοποίησις καταθέσεων δημοσίων όργανισμών, άντι κεφαλαίων της Τραπεζής της Ελλάδος, δι' ώρισμένας μεγάλας κατηγορίας χρηματοδοτήσεων, όπως είναι το καπνεμπόριον, είχεν ως συνέπειαν άφ' ένός μόν την μικράν αύξησιν των εις την διάθεσιν των Τραπεζών κεφαλαίων του εκδοτικού προνομίου, άφ' έτέρου δέ την εντός του τελευταίου Δεκεμβρίου προσωρινήν μείωσιν των εις τὰς Τραπεζας καταθέσεων Δημοσίων Όργανισμών, αί όποίαι έμφανίζονται εις το τέλος Δεκεμβρίου 1955 κατά 180 εκατ. δραχμών περίπου ήλαττωμένα εν συγκρίσει πρός το τέλος Δεκεμβρίου 1954.

Έκ του συνόλου ούτω της αύξήσεως κατά 337 εκατ. δραχμών των εις την διάθεσιν των Τραπεζών κεφαλαίων της Τραπεζής της Ελλάδος, 285 εκατ. δραχμών αντιπροσωπεύουν την αύξησιν των αναλήψεων της Αγροτικής Τραπεζής. Αί δια των έμπορικων Τραπεζών χρηματοδοτήσεις εκ του εκδοτικού προνομίου ηύξηθησαν εντός του 1955 κατά 30 εκατ. μόνον, δηλαδή μέχρις επιπέδου 319 εκατ. δραχμών. Η περιορισμένη αύτη αύξησις συγκρινόμενη πρός την εντός του ίδιού έτους κατά 620 εκατ. δραχμών αύξησιν του συνόλου των ιδιωτικών καταθέσεων των έμπορικων Τραπεζών σημαίνει ούσιώδη μείωσιν της έξαρτήσεως αύτών εκ της Τραπεζής της Ελλάδος.

7. Αί ποσοτικώς σημαντικώτεραι κατηγορίαι χορηγήσεων δια τὰς όποιās εις διευρυνομένην έκτασιν χρησιμοποιούνται άντι κεφαλαίων της Τραπεζής της Ελλάδος καταθέσεις Δημοσίων Όργανισμών και ιδιωτικά των Τραπεζών είναι κυρίως ή χρηματοδότησις του καπνεμπορίου, ή προχρηματοδότησις του εξαγωγικού έμπορίου, και τὰ πέραν των έξ μηνών βιομηχανικά δάνεια. Και δια τὰς τρείς αύτάς κατηγορίας χορηγήσεων, λόγω της σχετικώς μεγαλυτέρας διαρκείας των, το ένδιαφέρον των Τραπεζών ήτο μέχρι σήμερα ήλαττωμένον, ένω έξ άλλου ή έπαρκής και ταχεύα έξυπηρέτησις αύτών είναι γενικώτερον επιβεβλημένη.

Ἐφ' ὅσον αἱ ἀνωτέρω κατηγορίαι χρηματοδοτήσεων ἐξυπηρετοῦνται ἤδη ἀπὸ διαθέσιμα δημοσίων ὀργανισμῶν καὶ ἀπὸ τὰς ἰδιωτικὰς καταθέσεις τῶν Τραπεζῶν, ἡ ἐνίσχυσις ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ὑπὸ τὴν μορφήν ἀναπροεξοφλήσεως ἐμπορικῶν γραμματίων. Ἐνδείκνυται νὰ καθιερωθῇ ἡ μέθοδος αὕτη ἀντλήσεως κεφαλαίων ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων σημαντικῶν πλεονεκτημάτων της, εἶναι ἐλαστικὴ καὶ πρόσφορος διὰ τὴν ταχεῖαν ἀποκατάστασιν τῆς ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν εἰς περιόδους μειώσεως ἢ ἡλαττωμένης αὐξήσεως τῶν καταθέσεων των ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν θετικὴν ἐνίσχυσιν αὐτῶν διὰ τρεχούσης καὶ ταχείας ρευστοποιήσεως χρηματοδοτήσεως. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀναπροεξοφλήσιν ἤδη γίνεται χρῆσις τῆς παροχῆς εὐχερείας ἀνοίγματος εἰς τοὺς παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος λογαριασμοὺς τῶν Τραπεζῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν προσωρινῶν ταμειακῶν των ἀναγκῶν. Διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς ἀποφασιστικῶς περιορίζονται αἱ μειώσεις εἰς τὰ τραπεζιτικὰ διαθέσιμα καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν προκαλούμεναι ἀπότομοι καὶ ἀντιοικονομικαὶ κάμψεις χορηγήσεων. Ἡ ρύθμισις αὕτη ἀπετέλεσε σημαντικὸν βῆμα πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν ἡϋξημένης ἐλαστικότητος εἰς τὸν τραπεζιτικὸν μηχανισμόν καὶ μεγαλυτέρας σταθερότητος εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῆς οἰκονομίας.

Τραπεζικαὶ πιστώσεις

8. Ἡ συνολικὴ τραπεζικὴ χρηματοδότησις μεταξὺ τέλους Δεκεμβρίου 1954 καὶ 1955 ἡϋξήθη κατὰ 5 % καὶ τὸ ποσοστὸν αὐτὸ ἀνέρχεται εἰς 6,5 % ἐὰν περιληφθοῦν καὶ τὰ πάσης φύσεως δάνεια ἐκ κεφαλαίων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α., καθὼς καὶ τὸ σύνολον τῶν χορηγήσεων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐκ πάσης πηγῆς. Ἐὰν συγκριθοῦν ὅμως τὰ ἐπίπεδα χρηματοδοτήσεως κατὰ τὸ τέλος Νοεμβρίου τῶν δύο ἐτῶν, προκύπτει αὐξήσις 951 ἑκατ. δραχμῶν δηλαδὴ 12 %, ὅταν δὲ περιληφθοῦν καὶ τὰ δάνεια τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. τὸ ποσοστὸν τῆς αὐξήσεως ἀνέρχεται εἰς 15 %. Τὰ ἡϋξημένα ποσοστὰ διευρύνσεως τῆς πιστοδοτήσεως διὰ τὸ τέλος Νοεμβρίου κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸ τέλος Δεκεμβρίου, ὀφείλονται εἰς τὴν ἀντιθέτως πρὸς προηγούμενα ἔτη, μείωσιν τῆς χρηματοδοτήσεως ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου κατὰ 350 ἑκατ. δραχμῶν ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἐπιπέδου αὐτῆς κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον. Τοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα συνειδητῆς πολιτικῆς ματαιώσεως τοῦ ἐπαναδανεισμοῦ τῶν ἐπιστρεφόμενων κεφαλαίων ἐκ τῆς ρευστοποιήσεως τοῦ καπνεμπορίου, διὰ τοὺς λόγους οἱ ὅποιοι ἤδη ἀνεπτύχθησαν ἀνωτέρω.

9. Ἐντὸς τοῦ 1955 ἔλαβε χώραν μετάρθεσις τῆς χρηματοδοτήσεως πρὸς τὰς κυρίως παραγωγικὰς δραστηριότητας τῆς χώρας. Ἡ ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α., τραπεζικὴ χρηματοδότησις τῆς ἐγχορηγίου ἀγροτικῆς, μεταλλευτικῆς, βιοτεχνικῆς καὶ βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ἐξαιρέσει ὑπερποντίων παραγγελιῶν, περαιτέρω δὲ τοῦ ἐμπορίου, πλὴν τοῦ

είσαγωγικοῦ, ηὐξήθη μεταξὺ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1954 καὶ 1955 ἀπὸ 78 % εἰς 81 % τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ ἡ βελτίωσις αὐτὴ συνετελέσθη παρὰ τὴν ἀναπόφευκτον αὐξήσιν τῆς χρηματοδοτήσεως πρὸς σεισμοπαθεῖς καὶ τὴν βραδεῖαν ἐπέκτασιν τῶν κτηματικῶν δανείων. Εἰδικῶς ἡ βραχυπρόθεσμος καὶ μεσοπρόθεσμος τραπεζικὴ πιστοδότησις τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν ἐγχωρίου παραγωγικῆς δραστηριότητος, ηὐξήθη ἀπὸ 5.511 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1954 εἰς 6.122 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1955, δηλαδὴ κατὰ 11 %, καθ' ὃν χρόνον περιωρίσθη ἡ πρὸς τὰς λοιπὰς κατευθύνσεις πιστοδότησις.

.....
10. Ἐὰν ἐξετασθῇ ἡ κατανομὴ τοῦ συνόλου τῶν βραχυπροθέσμων καὶ μεσοπροθέσμων χορηγήσεων μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους ἀνωτέρω κατηγοριῶν ἐγχωρίου παραγωγικῆς δραστηριότητος προκύπτουν τὰ ἑξῆς :

Αἱ χορηγήσεις πρὸς τὰς ἀγροτικὰς ἐν γένει ἀπασχολήσεις ἀντεπροσώπουν καὶ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη περίπου τὸ 43 - 44 %. Ἐὰν ὅμως εἰς τὴν ἀπ' εὐθείας χρηματοδότησιν μέσῳ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς προστεθοῦν αἱ χορηγήσεις πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον καὶ τὸ καπνεμπόριον, αἱ ὁποῖαι κατὰ κύριον λόγον κατευθύνονται πρὸς τὴν ἀξιοποίησιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, τὸ ποσοστὸν ἀνέρχεται εἰς 55 - 56 %. Ἐναντι τοῦ ποσοστοῦ αὐτοῦ ἡ μεταποίησις ἐν γένει ἀπορροφᾷ τὸ 33 - 35 % καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τὸ 11 %. Πάρ' ὅλον ὅτι τὸ ἐκ τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς προϊόν ἀντιπροσωπεύει τὸ 62 - 63 % τῆς ἀξίας τοῦ συνολικοῦ προϊόντος ἐξ ἀγροτικῶν, ἐξορυκτικῶν καὶ μεταποιητικῶν ἀπασχολήσεων, πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ὅτι αἱ δαπάναι τῆς μεταποιητικῆς καὶ ἐξορυκτικῆς παραγωγῆς ἀντιπροσωπεύουν σημαντικῶς μεγαλύτερον ποσοστὸν ἐπὶ τῆς ἀκαθαρίστου ἀξίας ταύτης ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ποσοστὸν τῶν εἰς χρῆμα καταβαλλομένων ἐξόδων ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς.

11. Εἰδικώτερον καὶ κατὰ τομεῖς παραγωγικῆς δραστηριότητος :

Τὰ καλλιεργητικὰ δάνεια τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ηὐξήθησαν κατὰ 224 ἑκατ. δραχμῶν, δηλαδὴ κατὰ 17 %, ἔναντι μικρᾶς σχετικῶς αὐξήσεως τοῦ συνολικοῦ ἐκ τῆς γεωργίας προϊόντος καὶ τῶν ἐν γένει ἐξόδων ἀγροτικῆς παραγωγῆς. Τὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ γεωργικῶν προϊόντων ἐμφανίζονται κατὰ τι μειωμένα λόγῳ ἐκκαθαρίσεως παλαιᾶς ὀφειλῆς τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς 141 ἑκατ. δραχμῶν ἐκ συγκεντρώσεως σίτου τῶν ἐτῶν 1946 καὶ 1947. Ἐὰν τὸ κονδύλιον τοῦτο ἀφαιρεθῇ καὶ ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1954, διὰ νὰ καταστοῦν συγκρίσιμοι οἱ ἀριθμοί, προκύπτει αὐξήσις τῶν δανείων τούτων ἀπὸ 880 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1954 εἰς 1.017 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1955, δηλαδὴ κατὰ πλεόν τῶν 15 %. Ἰδιαίτερος μεγάλη αὐξήσις ἐσημειώθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος — καὶ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1956 — εἰς τὰ πλασματικὰ δάνεια ἐπὶ καπνοῦ.

12. Αἱ βραχυπρόθεσμοι καὶ μεσοπρόθεσμοι βιομηχανικαὶ χορηγήσεις ἠϋξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1955 κατὰ 11 %, ἢ κατὰ 15 % ἐὰν περιληφθοῦν καὶ τὰ ἐκ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. δάνεια κεφαλαίου κινήσεως, καὶ εἰς τὴν αὐξήσιν αὐτὴν πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ διεύρυνσις τῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πιστοδοτήσεως κυρίως δι' εἰσαγωγὰς πρώτων ὑλῶν καὶ ἡμικατεργασμένων προϊόντων. Τὰ ποσοστὰ αὐτὰ συγκρίνονται πρὸς αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1955, συμφώνως μὲν πρὸς τὸν δείκτην τοῦ Συνδέσμου Βιομηχάνων ἄνευ ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας κατὰ 3 % ἢ κατὰ 8 % ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στοιχείων τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τῆς αὐξήσεως τῆς πιστοδοτήσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1955 προηγήθη σημαντικὴ διεύρυνσις αὐτῆς, κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ 1954. Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι ἡ ἐπέκτασις τῆς τρεχούσης βιομηχανικῆς πιστοδοτήσεως δὲν ὑπελείφθη τῶν ἀναγκῶν τῆς ἠϋξημένης βιομηχανικῆς παραγωγῆς, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν αὐξήσεων εἰς τὰς τιμὰς πρώτων ὑλῶν καὶ εἰς τὰ ἡμερομίσθια. Κατὰ μέγα μέρος ἡ πίεσις δι' ἠϋξημένην χρηματοδότησιν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν διεύρυνσιν τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων ἐν συνδυασμῷ πρὸς δυσχερείας ἐκ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἰσαγομένων εἰδῶν, παρὰ τὴν ὑπὸ ποικίλης μορφῆς διακριτικῶς εὐνοϊκὴν μεταχείρισιν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς.

Αἱ ἀνωτέρω ἐκδηλώσεις ἀποτελοῦν συμπτώματα γενικώτερον ἡλαττωμένης ἀνταγωνιστικῆς ἱκανότητος, ἰδίως ὠρισμένων ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἀφθόγως ἐχρηματοδοτήθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ χρηματοδοτοῦνται μὲ ἐλαχίστην ἢ οὐδεμίαν βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των. Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν πρέπει κυρίως νὰ ἀναζητηθῇ εἰς τὴν ἀποφασιστικὴν προώθησιν τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ καὶ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ σταθερὸν καὶ εὐνοϊκὸν πλαίσιον προϋποθέσεων βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως καὶ ὑπὸ σταθερὸν ἐπίσης καθεστῶς ἐλέγχου δασμολογικῆς προστασίας.

Ἐνδείκνυται ἐπομένως ἡ κατὰ προτίμησιν θετικὴ ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιχειρήσεων ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἐπιδεικνύουν ἱκανότητα καὶ προσδευτικὸν πνεῦμα. Ἀντιθέτως, ἡ δι' ἠϋξημένων πιστοδοτήσεων διατήρησις ἐν ζωῇ ἐπιχειρήσεων οὐσιαστικῶς καταδικασμένων εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ καὶ καθιστᾷ ἔτι μεγαλύτεραν τὴν ἐμπλοκὴν εἰς τὸν πιστωτικὸν μηχανισμόν εἰς βάρος τῶν ὑγιῶν καὶ ἐξελιξιμῶν ὀργανισμῶν. Μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὰ κριτήρια αὐτὰ ἐπιβάλλεται καὶ ἡ ταχεῖα ἐκκαθάρισις τῶν παγωμένων πιστώσεων τοῦ παρελθόντος.

13. Ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου κατὰ τὸ 1955 ἠϋξήθη κατὰ 5 %. Ἡ αὐξήσις ὅμως αὐτὴ πρέπει νὰ συνδυασθῇ πρὸς τὴν ἠϋξημένην χρηματοδότησιν ἰδίως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ἐκ τῆς ὁποίας πιστωτικῶς ἐνισχύθη καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἰδιαιτέρας σημασίας διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς εἶναι οἱ κατὰ τὸ 1955 ἐπιβληθέντες ἑλεγχοὶ καὶ περι-

ορισμοί ἐπὶ τῆς διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου πιστοδοτήσεως εἰδῶν ἀνταγωνιζομένων τὰ ἐγχώρια προϊόντα. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἀπεφασίσθη ἐπίσης ἡ ὑψώσεις τῶν ἀνωπάτων ὀρίων χρηματοδοτήσεως ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου, ἀλλ' εἰδικῶς διὰ χορηγήσεις πρὸς τὰς ἐπαρχίας. Ἀπεφασίσθη ἐπίσης ἡ καθιέρωσις εἰδικῆς κατηγορίας δανείων πρὸς ἐπαγγελματίας καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη κατ' οὐσίαν σημαίνει καὶ αὐξήσιν τοῦ ὀρίου τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου.

14. Ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου (πλὴν καπνεμπορίου) ἦτο τὸ τέλος τοῦ 1955 κατὰ 10 % μεγαλυτέρα, ἔναντι τοῦ ἀντιστοίχου ἐπίπεδου τοῦ τέλους τοῦ 1954. Ἐὰν ὅμως συγκριθοῦν τὰ ὑπόλοιπα τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, κατὰ τὸ τέλος Σεπτεμβρίου τῶν δύο ἐτῶν, ὅταν ἡ ἀντίστοιχος ἐξαγωγικὴ δραστηριότης εὐρίσκεται κατὰ κανόνα εἰς τὸ ὑψιστον αὐτῆς ἐπίπεδον, προκύπτει ποσοστὸν αὐξήσεως 22 %.

15. Ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἀνωτέρω αὐξήσεις, κάμψιν ἐσημείωσεν ἡ ἐξ ἐσωτερικῶν πηγῶν χρηματοδότησις τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου ἀπὸ 260 ἑκατ. δραχμῶν εἰς 169 ἑκατ. δηλαδὴ κατὰ 36 %. Ἡ μείωσις ὅμως αὕτη ὑπεραντισταθμίζεται ἀπὸ τὴν εἰς τὸ διπλάσιον σχεδὸν ἐντὸς τοῦ 1955 ἢ κατὰ 20 ἑκατ. δολλαρίων περίπου, δηλαδὴ 600 ἑκατ. δραχμῶν, αὐξήσιν τῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πιστοδοτήσεως ὑπὸ μορφήν ὑποχρεώσεων ἐκ συναλλαγματικῶν διὰ προθεσμιακοὺς διακανονισμοὺς, καίτοι μέρος τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν συνδέεται μὲ εἰσαγωγὰς βιομηχανικῶν μηχανημάτων καὶ πρώτων ὑλῶν. Πρέπει δὲ ἐπίσης νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν ἀνωτέρω χρηματοδότησιν τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου δὲν περιλαμβάνεται ἡ ἐξ ἐσωτερικῶν πηγῶν χρηματοδότησις τῶν εἰσαγωγῶν πρώτων ὑλῶν ἐκ μέρους βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐξ ἄλλου ἰδιαίτερας σημασίας εἶναι ἡ κατὰ τὸ 1955 ἀποφασισθεῖσα παροχὴ εἰδικῆς ἐνισχύσεως διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῆς εἰσαγωγῆς βασικῶν τροφίμων.

16. Ἡ μακροπρόθεσμος πίστις ἡσκήθη κατὰ τὸ 1955 ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπὸ τὴν φορμὴν τῶν δανείων μέσης καὶ μακροτέρας διάρκειας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ κυρίως ἐκ τῶν κεφαλαίων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. Σημαντικὴ ὅμως ἐνίσχυσις δι' ἐπενδύσεις εἰς παγίαις ἐγκαταστάσεις παρέχεται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀπὸ τὰς πιστώσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν ἐπὶ προθεσμιακῶ διακανονισμῶ εἰσαγωγὴν μηχανημάτων. Ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ἐν ἐκκρεμότητι συναλλαγματικῶν ὑπολογίζεται ὅτι περίπου 10 ἑκατομμύρια δολλαρίων ἀντιπροσωπεύουν ἰδιωτικὰς εἰσαγωγὰς μηχανημάτων χωρὶς νὰ περιλαμβάνεται εἰς τὸν ἀνωτέρω ἀριθμὸν ἡ ἀξία τοῦ ἐξοπλισμοῦ ὠρισμένων μεγάλων ἰδιωτικῶν ἢ δημοσίων ἐπενδύσεων δι' ἔργα εὐρυτέρας σημασίας.

Τὰ δάνεια μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς πρὸς τὴν γεωργίαν ἀπὸ κεφάλαια ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν, συμπεριλαμβανομέ-

νου καὶ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α., ἠϋξήθησαν ἀπὸ 326 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1954, εἰς 368 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1955, δηλαδή κατὰ 13 %. Ἡ αὐξησης αὕτη πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀνεπαρκής, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψει ἡ ἐξαιρετικὴ σημασία καὶ ἀπόδοσις τῶν δανείων τούτων.

Κατὰ τὸ 1955 τὸ ὑπόλοιπον πρὸς ὀφειλὰς ἐκ μακροπροθέσμων δανείων μέσω τοῦ Ο. Χ. Ο. Α., μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν δανείων διὰ κεφάλαιον κινήσεως καὶ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τεθέντων κεφαλαίων, ἠϋξήθη κατὰ 52 ἑκατ. δραχμῶν ἢ 71 ἑκατ. ἐὰν περιληφθοῦν καὶ τὰ δάνεια πρὸς γεωργικὰς βιομηχανίας. Αἱ ἀναλήψεις διὰ δάνεια τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν ἐν γένει, τόσον ἐκ διαθεσίμων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. ὅσον καὶ ἐκ τοῦ προγράμματος τῶν 10 ἑκατ. δολλαρίων, ἀνῆλθεν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1955 εἰς 150 ἑκατ. δραχμῶν περίπου, ἔναντι εἰσπράξεων 61 ἑκατ. ἐκ χρεωλυσίων καὶ 90 ἑκατ. ἐκ τόκων. Αἱ ἐκ τοκοχρεωλυσίων ἐν γένει εἰσπράξεις ἦσαν ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους κατὰ 18 ἑκατ. δραχμῶν μεγαλύτεραι ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1954 καὶ προβλέπεται περαιτέρω αὐξησης αὐτῶν ἐντὸς τοῦ 1956, κατ' ἀκολουθίαν τῆς συστηματικῆς καὶ ἐντεινομένης παρακολουθήσεως τῶν ὑποχρεώσεων ἐκ τῶν παλαιότερων δανείων. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἔναντι τῶν ἀνωτέρω ἐσόδων ἐκ τόκων, τὰ ἔξοδα τοῦ ὀργανισμοῦ ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1955 εἰς 3,7 ἑκατ. πλέον τῶν 7,2 ἑκατ. δραχμῶν διὰ προμηθείας πρὸς τὰς μεσολαβούσας Τραπεζὰς καὶ 3,4 ἑκατ. διὰ προκαταβαλλόμενα ἔξοδα εἰσπρακτέα ἀπὸ τὰς δανειζομένας ἐπιχειρήσεις. Τοῦτο σημαίνει ὅτι αἱ εἰσπράξεις ἐκ τόκων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. καθ' ὑπέρβασιν τῶν ἐν γένει ἐσόδων αὐτοῦ ἐνισχύουν τὸ κεφάλαιον ἐκ τοῦ ὁποῦ καθίστανται δυνατὰ νέα δάνεια μικρᾶς διάρκειας διὰ νέας ἐγκαταστάσεις, ἐπεκτάσεις καὶ ἐκσυγχρονισμόν.

Διεύρυνσις πιστοδοτήσεως καὶ ἐξυγίανσις πιστωτικῶν συνηθειῶν

17. Ἡ διεύρυνσις τῆς τραπεζικῆς πιστοδοτήσεως τόσον ἐκ καταθέσεων ὅσον καὶ ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ συνδυασθῇ μὲ γενικωτέραν ἐξυγίανσιν τῶν πιστωτικῶν συνηθειῶν καὶ μὲ ὑπεύθυνον ποικιλὸν ἑλεγχὸν τῶν χορηγήσεων ἀπὸ τὰς δανειστρίας Τραπεζὰς.

Ἰδιαιτέρως ἡ ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου ἐπέκτασις τῆς χρηματοδοτήσεως προϋποθέτει τὴν καθιέρωσιν καὶ τήρησιν ὠρισμένων βασικῶν κανόνων εἰς τὰς πιστωτικὰς σχέσεις μεταξὺ Τραπεζῶν καὶ δανειζομένων ἐπιχειρήσεων. Ἐκ τούτων, βαρυνούσης σημασίας εἶναι ἅφ' ἐνὸς μὲν ἡ πραγματοποίησις τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς καὶ ὅπωςδήποτε ἐπαρκοῦς συμμετοχῆς εἰς τὰς χρηματοδοτουμένας ἐργασίας τῶν ἰδίων διαθεσίμων τῶν ἐνδιαφερομένων, ἅφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐμπρόθεσμος ἐξόφλησις τῶν πρὸς τὰς Τραπεζὰς ὀφειλῶν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὁποίας ἀπαιτοῦνται καὶ ὠρισμέναι τροποποιήσεις εἰς τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν καὶ δικαστηριακὴν πρᾶξιν.

18. Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἐσημειώθη ἔντονος τάσις πρὸς ἐπέκτασιν τῶν πωλήσεων ἐπὶ πιστώσει, συνήθως ἔναντι πολυμήνων συναλλαγματικῶν καὶ ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ ἀπετέλεσε μίαν ἀπὸ τὰς κυριώτερας αἰτίας τῶν ὑψημένων πιστωτικῶν ἀναγκῶν καὶ πιέσεων. Πρέπει ὅμως νὰ κατανοηθῇ ὅτι ἡ μεγαλυτέρα δέσμευσις κεφαλαίων ἢ πιστώσεων ἐν γένει κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν προϊόντων κατ' ἀνάγκην στερεῖ ἀντιστοίχων πιστωτικῶν μέσων τὴν κυρίως παραγωγικὴν διαδικασίαν, διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲ ὅπου τὰ πιστωτικὰ μέσα δὲν εἶναι ἀπεριόριστα ἡ ἀνωτέρω δέσμευσις ὁδηγεῖ εἰς ἐμπλοκάς καὶ δυσχερείας. Ἐπιβάλλεται διὰ τοῦτο ἡ καθιέρωσις εἰς τὰς ἐν γένει ἐμπορικὰς συναλλαγὰς τοῦ γραμματίου ἢ τῆς συναλλαγματικῆς ταχείας ρευστοποίησης καὶ εἰς τοῦτο ἀποβλέπουν αἱ ἀποφάσεις περὶ προεξοφλήσεως ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν γραμματίων τριμήνου διαρκείας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς των, ἐξαιρέσει βεβαίως ὠρισμένων κατηγοριῶν διαρκῶν ἀγαθῶν τῶν ὁποίων ἡ ἐπὶ πιστώσει πώλησις εἶναι σκόπιμος καὶ ἐπιτρεπτή. Ἡ ἐπέκτασις τοῦ πιστωτικοῦ αὐτοῦ μέσου θὰ ἐνισχύσῃ τὴν γενικωτέραν ρευστότητα καὶ θὰ ἐλευθερώσῃ πιστωτικὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων εὐρύτερον καὶ ἀνετώτερον θὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ παραγωγή καὶ τὸ ἐμπόριον.

Πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ ὑγιὲς ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἔναντι εἰσαγομένων εἰδῶν δὲν ἐπιτυχάνεται διὰ τῆς παροχῆς πιστώσεως μεγαλυτέρας διαρκείας ἀλλὰ διὰ τῆς μειώσεως τῶν τιμῶν καὶ διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ποιότητων. Ταῦτα δὲ καθίστανται δυνατὰ διὰ τῆς συμπίεσεως τῶν ἐξόδων παραγωγῆς, δηλαδὴ δι' αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος μὲ ἐκσυγχρονισμὸν τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ διοικητικὴν ἀναδιοργάνωσιν. Πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτὰς πρέπει νὰ προωθοῦνται ἐπομένως καὶ νὰ ἐνισχύωνται θετικῶς αἱ ἐπιχειρήσεις τόσον διὰ πιστωτικῶν ὅσον καὶ διὰ γενικωτέρων μέτρων. Κακῶς ὀργανωμένοι καὶ διοικούμενοι ἐπιχειρήσεις μὲ μεγάλας πιστωτικὰς ἐπιβαρύνσεις καὶ καθυστερήσεις εἰς οὐδὲν συμβάλλουν καὶ ἡ διατήρησις των ἐν ζωῇ διὰ τῆς πωλσεως τῶν προϊόντων των ἔναντι πολυμήνων πιστώσεων καὶ μὲ διογκουμένας χρηματοδοτήσεις εἶναι ἀντιοικονομικὴ καὶ ἀντικοινωνικὴ. Ἐπιβάλλονται ριζικαὶ ἀποφάσεις εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς, αἱ δὲ τυχόν πρῶται δυσάρεστοι συνέπειαι ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως δύνανται ταχέως νὰ ἀντισταθμισθοῦν καὶ δι' ἄλλων μέτρων, ἀλλ' ἰδίως ἀπὸ ἐπέκτασιν τῶν ἐργασιῶν τῶν ὑγιῶν ἐπιχειρήσεων.

19. Εἶναι ἐπίσης ἐνδεδειγμένα ἡ ἀντιμετώπισις καὶ ἐξυπηρέτησις τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν κατὰ περίπτωσιν καὶ κατόπιν εἰδικῆς καὶ ὑπευθύνου ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν ἐξακριβώσεως τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν καὶ τοῦ συνόλου τῶν κεφαλαίων τὰ ὁποῖα, πλὴν τῆς αἰτουμένης χρηματοδοτήσεως, συμπράττουν εἰς τὴν ἐπιχειρηματικὴν προσπάθειαν. Ὑγιεῖς καὶ προσδευτικαὶ ἐξορμήσεις βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων μὲ θετικὴν προσ-

δοκίαν ἐπιτυχίας πρέπει ἐντόνως νὰ ἐνισχύωνται ἔστω καὶ ἐὰν ἄλλαι χρηματοδοτήσεις πρὸς ὀλιγώτερον προοδευτικὰς ἐπιχειρήσεις, παρέχουν μεγαλύτερας ὠφελείας εἰς τὰς Τραπεζὰς ἢ καὶ ηὐξημένας ἀσφαλείας ἀπὸ ὑπάρχοντα περιουσιακὰ στοιχεῖα. Ὁ ὑπεύθυνος ἔλεγχος καὶ ἡ παρακολούθησις αὕτη ἀνήκει πρωτίστως εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς καὶ διὰ τῆς ἐπιμελοῦς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν αὐτῶν πραγματοποιεῖται κατὰ κύριον λόγον ἡ συμβολὴ τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας.

20. Ἡ πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις ἐξυγίανσις τῶν πιστωτικῶν συνθηκῶν μὲ τὴν ἐνεργὸν σύμπραξιν καὶ πρωτοβουλίαν τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εὐρύτεραν καὶ ἀποδοτικωτέραν χρησιμοποίησιν τῶν πιστωτικῶν μέσων ὑπὲρ τῆς παραγωγῆς. Καθ' ὃ μέτρον συντελεῖται πρόοδος πρὸς τὴν τοιαύτην ἐξειδικευμένην κατὰ περίπτωσιν καὶ ὑπεύθυνον ἐξέτασιν καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν αἰτουμένων χρηματοδοτήσεων, δημιουργοῦνται καὶ αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν διεύρυσιν τῶν ἐπιτρεπομένων περιπτώσεων χρηματοδοτήσεων. Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐξασφαλιζομένην ἤδη ἐλαστικότητα ἀντλήσεως κεφαλαίων ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν προσωρινῶν καὶ ἐκτάκτων μειώσεων εἰς τὰς καταθέσεις τῶν Τραπεζῶν, ἀποβλέπομεν καὶ εἰς ἐξασφάλισιν ἐλαστικότητος καὶ κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐκτάκτων ἀναγκῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, διὰ τὰς ὁποίας εἶναι μέχρι σήμερον ἡναγκασμένοι νὰ προσφεύγουν εἰς τὸν ἐξωτραπεζικὸν δανεισμὸν μὲ τὰς μεγάλας ἐπιβαρύνσεις του. Ἀλλὰ καὶ αἱ διατυπώσεις καὶ οἱ περιορισμοὶ εἰς τὰς τραπεζικὰς χρηματοδοτήσεις δύνανται καὶ πρέπει νὰ χαλαρωθοῦν ἀφιεμένης τῆς ἐκτιμήσεως ἐκάστης ἀνάγκης πιστοδοτήσεως εἰς τὴν ὑπεύθυνον κρίσιν τῶν Τραπεζῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατευθύνσεων τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Αἱ μεταβολαὶ αὗται εἰς τὸ ὑφιστάμενον καθεστῶς δέον νὰ συνδυασθοῦν μὲ τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιτρέψουν καὶ θὰ ὀδηγήσουν εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων. Ἐντὸς τῶν πλαυσίων αὐτῶν καὶ τῆς γενικωτέρας πολιτικῆς ἐλέγχου τῶν ἀποταμιεύσεων, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπεκταθῇ σημαντικῶς καὶ ἡ ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐνίσχυσις τῶν Τραπεζῶν καὶ τῆς πιστοδοτήσεως. Ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν θεμάτων αὐτῶν καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς γενικωτέρας κινητοποιήσεως τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων ὑπάρχουν εἰσηγήσεις καὶ ἀναμένονται κυβερνητικαὶ ἀποφάσεις.

21. Αἱ προτεινόμεναι μεταρρυθμίσεις συνδέονται μὲ τὴν διαμόρφωσιν πνεύματος εἰλικρινοῦς καὶ δημιουργικῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν Τραπεζῶν, ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἑτέρου. Εἶναι εὐτύχημα ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους ἰδίως μῆνας συνετελέσθη σημαντικὴ πρόοδος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Διὰ τῶν στενωπῶν ἐπαφῶν καὶ τῆς συνεργασίας, περαιτέρω συστηματοποιουμένων, θὰ

είναι πληρεστέρα ή κατανόησις τής ούσίας τών κατευθύνσεων τής πιστωτικής πολιτικής, ή όποία όχι μόνον κατά τύπον αλλά και ιδίως κατά τό πνεῦμα της δέον όπως επιμελώς και υπευθύνως να εφαρμόζεται από τας Τραπεζας. Ὑπό τας αὐτάς προϋποθέσεις ὁ ἔλεγχος τής πίστεως θά εἶναι δυνατόν να συγκεντρωθῇ πρὸς ὠρισμένους κατευθύνσεις ὁπότε και ἀπλούστερος θά εἶναι και ἀποτελεσματικώτερος θά ἀποβῇ.

ΥΙ. ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ

Διαθέσιμοι αποταμιεύσεις και χρησιμοποίησις αὐτῶν

1. Ἡ κάλυψις τῶν ἐν γένει πιστωτικῶν ἀναγκῶν πρέπει να ἀντιμετωπισθῇ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν δημιουργουμένων διαθεσίμων και ἐν συσχετίσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν σκοπῶν διὰ τοὺς ὁποίους τοιαῦτα διαθέσιμα δὲν χρησιμοποιοῦνται. Τοῦτο σημαίνει ὅτι αἱ πάσης φύσεως ἀνάγκαι χρηματοδοτήσεως πρέπει να ἱκανοποιηθοῦν βάσει κεντρικῶν και ἐνιαίων κριτηρίων και συνολικοῦ προγράμματος και ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν διαθεσίμων κεφαλαίων.

Παραγνωρίζεται συνήθως ὅτι εἶναι ἐνιαία ή δεξαμενὴ ἀπὸ τήν ὅποίαν ἀντλοῦνται τὰ ἐν γένει πιστωτικά μέσα και ὅτι ἐπομένως, ή χρησιμοποίησις τῶν πεπερασμένων διαθεσίμων δι' ὠρισμένους σκοποὺς κατ' ἀνάγκην περιορίζει τὰ περιθώρια χρησιμοποίησεως αὐτῶν δι' ἄλλους. Εἰς τήν ἐνιαίαν δεξαμενὴν τῶν διαθεσίμων διὰ πιστώσεις και ἐπενδύσεις εἰσρέουν αἱ ἐκ νέων ἀποταμιεύσεων αὐξήσεις τραπεζικῶν καταθέσεων, ιδιωτῶν και δημοσίων ὀργανισμῶν. Αὗται προσαυξάνονται μὲ τὰ ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν περιθώρια, ὑπὸ μορφήν ἀπορροφήσεως χρηματικῶν μέσων και εἰσοδημάτων, περαιτέρω ἰδὲ ἀπὸ τήν ἐτησίαν πιστωτικὴν ἐπέκτασιν διὰ νέου χρήματος ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου, ή ὁποία ἐπιτρέπεται και ἐπιδίδεται κατὰ τὸ μέτρον αὐξήσεως τής ἐν γένει οἰκονομικῆς δραστηριότητος και ὑπὸ ὠρισμένας συνθήκας πρὸς ὑποκίνησιν αὐτῆς, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τήν ἐνισχυομένην τάσιν τοῦ πληθυσμοῦ ὅπως διατηρῇ τήν ρευστότητα του εἰς δραχμάς. Τὸ σύνολον τῶν διαθεσίμων αὐτῶν δύναται να χρησιμοποιηθῇ διὰ τήν ἱκανοποίησιν τῶν εἰς κεφάλαια ἀναγκῶν τής τρεχοῦσης παραγωγῆς και τῶν ἐπενδύσεων.

Ἡ πρώτη ἐπιδίωξις ἐπομένως τῶν υπευθύνων ἀρχῶν εἶναι να αὐξήσῃ διὰ παντὸς μέσου τὰ εἰς τήν κοινὴν αὐτὴν δεξαμενὴν εἰσρέοντα διαθέσιμα, τόσον διὰ μεθόδων θετικῆς προελεύσεως ὅσον και διὰ περιορισμοῦ τῶν δαπανῶν εἰς καταναλωτικοὺς ἢ δι' ὀλιγώτερον παραγωγικοὺς σκοποὺς. Εἰς τοῦτο ἀποβλέπουν αἱ προτάσεις περὶ γενικῆς ἐξορμήσεως διὰ τήν προσέλκυσιν τραπεζικῶν καταθέσεων καθὼς και ἀποταμιεύσεων ἐν γένει ἀπ' εὐθείας εἰς τίτλους ἐπενδύσεων γενικωτέρου παραγωγικοῦ ἐνδιαφέροντος ἐν ἀντιθέ-

σει πρὸς οἰκοδομὰς καὶ λοιπὰ ἀκίνητα. Διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναβιώσῃ καὶ ἐπεκταθῇ ὁ θεσμὸς ἀσφαλίσεως ζωῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ὁποίου θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ εὐχέρεια συνομολογήσεως εἰς τὰς σχετικὰς ἀσφαλιστικὰς συμβάσεις ρήτρας ἐξωτερικοῦ συναλλαγίματος ἢ καὶ χρυσοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπένδυσις τῶν διαθεσίμων τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐπιχειρήσεων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν μίαν τῶν κυριωτέρων πηγῶν ἀποταμιεύσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, οὐχὶ δὲ ἀσήμαντον καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρέπει νὰ ὑποβληθῶν εἰς ἔλεγχον ὥς πρὸς τὰς κατευθύνσεις τοποθετήσεώς των. Καθ' ὃ μέτρον δὲ δημιουργοῦνται εὐκαιρίαι προσελκύσεως ἀποταμιεύσεων εἰς παραγωγικὰς τοποθετήσεις, ἐπιβάλλεται ὅπως καταστοῦν ὀλιγώτερον ἐλκυστικαὶ αἱ ἐπενδύσεις εἰς ἀκίνητα εἴτε ἐκ μέρους ἰδιωτῶν καὶ ἐπιχειρήσεων εἴτε ἐκ μέρους ἀσφαλιστικῶν ταμείων καὶ λοιπῶν δημοσίων ὀργανισμῶν.

Ἡ δευτέρα ἐπιδίωξις πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ὑπαρχόντων καὶ αὐξανομένων διαθεσίμων πρὸς αὐστηρῶς παραγωγικοὺς σκοπούς. Αἱ κύριαι κατευθύνσεις, πρὸς τὰς ὁποίας χρησιμοποιοῦνται τὰ πιστωτικὰ μέσα εἶναι πρῶτον, αἱ τρέχουσαι δαπάναι τοῦ προϋπολογισμοῦ καθ' ὑπέρβασιν τῶν τρεχουσῶν ταμειακῶν του εἰσπράξεων, δεύτερον, αἱ ἐπενδύσεις τοῦ δημοσίου καὶ τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν, τρίτον, αἱ ἰδιωτικαὶ ἐν γένει ἐπενδύσεις καὶ τέταρτον, ἡ λοιπὴ τραπεζικὴ πιστοδότησις τῆς οἰκονομίας. Εἶναι οὐσιῶδες νὰ κατανοηθῇ ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ ἄνευ ὀρίων ἱκανοποιήσις ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἀναγκῶν καὶ συγχρόνως ἡ ἀκίνδυνος διεύρυνσις τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως. Ὅταν τὰ συνολικῶς ἐν τῇ χώρᾳ διαθέσιμα πρὸς ἐπένδυσιν ἀντλοῦνται καὶ ἐξαντλοῦνται διὰ ποικίλους ὀλιγώτερον παραγωγικοὺς σκοπούς, ἡ προτεινομένη ἐνίοτε ἐνίσχυσις τῶν χρηματοδοτήσεων δι' ἀφθόνου καὶ εὐθηνοῦ χρήματος ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου ὁδηγεῖ κατ' ἀνάγκην εἰς εἰσοδήματα καὶ ζήτησιν καθ' ὑπέρβασιν τῶν διαθεσίμων πόρων καὶ ἐπομένως εἰς πληθωρικὰς πιέσεις. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἡ αὐξήσις τῶν τιμῶν καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῶν πληθωρικῶν τάσεων ἐντείνουν ἀντὶ νὰ ἀμβλύνουν τὴν στενότητα τῶν πιστώσεων καὶ ὁδηγοῦν εἰς προσοδευτικὴν αὐξήσιν τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς ζητήσεως διὰ περαιτέρω χρηματοδότησιν. Ὑπὸ τὰς τοιαύτας συνθήκας ὁ περιορισμὸς ἢ καὶ ἡ μὴ ἱκανοποίησις τῆς αὐξήσεως ζητήσεως πιστωτικῶν μέσων κινδυνεύει νὰ ὁδηγήσῃ εἰς κρίσεις καὶ εἰς κάμψιν τῆς δραστηριότητος βασικῶν τομέων τῆς παραγωγῆς. Ἐὰν ἀντιθέτως αἱ ἀναλήψεις κεφαλαίων ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῆς δεξαμενῆς συγκεντρωθῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν παραγωγικῶν σκοπῶν καὶ παραλλήλως ἐνισχυθῇ ἡ συγκέντρωσις διαθεσίμων, ἢ ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εὐρυτέρα ἐπέκτασις τῆς χρηματοδοτήσεως καθίσταται δυνατὴ καὶ σκόπιμος.

2. Αἱ ἀνωτέρω διαπιστώσεις, ἰδιαιτέρως εἰς μίαν χώραν ἢ ὁποία ἔχει τόσο ἐπείγουσαν ἀνάγκην οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀνυψώσεως τοῦ χα-

μηλοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ὁδηγοῦν εἰς τὰ ἐξῆς εἰδικώτερα συμπεράσματα :

Ἐνδείκνυται ὁ περιορισμὸς τῆς χρησιμοποίησεως διαθεσίμων ἐκ τῆς ἐνιαίας δεξαμενῆς διὰ τρεχούσας ἀνάγκας τοῦ προϋπολογισμοῦ, καθ' ὑπερβάσιν τῶν τρεχουσῶν ταμειακῶν του εἰσπράξεων, ἐνῷ ἀντιθέτως εἶναι σκοπιμὸς ἡ χρησιμοποίησις μέρους ἐξ αὐτῶν διὰ δημοσίας παραγωγικὰς ἐπενδύσεις. Ἰδιαιτέρως, ἡ χρηματοδότησις μικρῶν παραγωγικῶν ἔργων ταχείας ἀποδόσεως δύναται ἀκόμη νὰ λάβῃ χώραν καὶ διὰ νέου χρήματος, ἐντὸς ὁρίων, ἐφ' ὅσον ἡ ἐξ αὐτῶν ηὔξημένη παραγωγή ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος θὰ ἀντικρύσῃ τὰ πρόσθετα χρηματικὰ μέσα καὶ εἰσοδήματα. Ἀντιθέτως, ἐπιβάλλεται περιορισμὸς εἰς τὸ ἐλάχιστον τῆς ἀντλήσεως διαθεσίμων διὰ πολυτελεστέρας κατοικίας καὶ κτίσματα ἐν γένει, τὰ ὅποια δὲν ἐξυπηρετοῦν παραγωγικοὺς σκοποὺς ἢ λαϊκὰς στεγαστικὰς ἀνάγκας. Καθ' ὃ μέτρον περιορίζεται ἡ χρησιμοποίησις διαθεσίμων πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις, δημιουργοῦνται περιθώρια διὰ τὴν διεύρυνσιν τῆς τραπεζικῆς πιστοδοτήσεως πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν πράγματι παραγωγικῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Πολιτικὴ ἐπιτοκίων

3. Διὰ τὴν προσέλκυσιν ἀποταμιεύσεων εἰς τραπεζικὰς καταθέσεις καὶ πρὸς μίαν ὀργανωμένην ἀγορὰν κεφαλαίου θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἡ σκοπιμότης ἀναθεωρήσεως τῆς μέχρι σήμερον ἐφαρμοζομένης πολιτικῆς ἐπιτοκίῳ. Ἐφ' ὅσον διὰ ποικίλας αἰτίας ἡ ἀμοιβὴ τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων εἰς τὴν Ἑλλάδα διαμορφοῦται εἰς τὰ γνωστὰ ὑψηλὰ ἐπίπεδα ἡ ὑφισταμένη ἀπόστασις μεταξὺ τῶν ἐπιτοκίων τῆς ἐξωτραπεζικῆς ἀγορᾶς ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων καὶ χρηματιστηριακῶν τίτλων ἀφ' ἑτέρου κατ' ἀνάγκην προκαλεῖ σοβαρὰς ἀνωμαλίας. Αἱ δυσχέρειαι δὲν ἐκδηλοῦνται μόνον εἰς τὴν προσέλκυσιν καταθέσεων ἀλλὰ καὶ εἰς ηὔξημένην ζήτησιν πιστώσεων ἀπὸ τὰς Τραπεζας, ἐφ' ὅσον τὰ τραπεζικὰ ἐπιτόκια εἶναι σημαντικῶς χαμηλότερα τῶν ἐξωτραπεζικῶν.

Ἡ μέχρι σήμερον πολιτικὴ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διὰ διαδοχικῶν μειώσεων τῶν τραπεζικῶν ἐπιτοκίων ἄσκησιν ψυχολογικῶν ἐπιδράσεων πρὸς μείωσιν καὶ τῶν ἐξωτραπεζικῶν ἐπιτοκίων. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως τοῦτο δὲν ἐπῆλθε καὶ ἀντιθέτως ἡ διεύρυνσις τῆς ἀποστάσεως μεταξὺ τῶν δύο κατηγοριῶν ἐπιτοκίων εἶχεν ὡς συνέπειαν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἔντασιν τῆς ζήτησεως διὰ τραπεζικὰς πιστώσεις. Αἱ δὲ συνεχιζόμεναι μεγάλαι διαφοραὶ μεταξὺ τῶν τραπεζικῶν καὶ ἐξωτραπεζικῶν ἐπιτοκίων καθιστοῦν ἀδύνατον σχεδὸν τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς εὐρυτέρας ἐνιαίας ἀγορᾶς δανειακῶν κεφαλαίων μετὰ ἐσωτερικῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους ἀγορῶν. Ἀντί

τῆς πολιτικῆς ἐπομένως αὐτῆς θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἡ σκοπιμότης τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἐπιτοκίων καὶ ὁ καθορισμός των ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν καὶ ἐν συνεπείᾳ μεταξὺ αὐτῶν ὑπὸ τὴν γενικωτέραν παρακολούθησιν τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἵνα ἀποφευχθοῦν ὑψώσεις εἰς ἀπαραδέκτως ὑψηλὰ ἐπίπεδα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν τὰ διαμορφωθησόμενα ἐπιτόκια θὰ ἦσαν ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων θὰ καθίστατο δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀφ' ἑνὸς μὲν σὺν τῷ χρόνῳ οὐσιώδης αὐξήσις καταθέσεων ἀφ' ἑτέρου δὲ μονιμωτέρα ἰσορροπία μεταξὺ ζητήσεως πιστώσεων καὶ τοῦ ὄγκου τῶν τραπεζικῶν διαθεσίμων. Πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω μορφήν ἀπελευθέρωσις τῶν ἐπιτοκίων παρoυσιάζει οὐσιώδη πλεονεκτήματά ἔναντι τῆς αὐξήσεως τῶν ἀνωτάτων ἐπιτρεπομένων ἐπιπέδων, ἡ ὁποία θὰ διетήρει τὰς σημερινὰς ἀκαμψίας καὶ ἐπὶ πλεόν θὰ ἐκινδύνευε νὰ καταστῇ ἡμίμετρον.

4. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀνωτέρω πολιτικῆς ἀπαιτεῖται ἡ ἐξασφάλισις ὠρισμένων βασικῶν προϋποθέσεων ἐκ τῶν ὁποίων κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς :

Π ρ ῶ τ ο ν, ἡ σχετικὴ σταθερότης τῶν τιμῶν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ καταστῇ γενικωτέρα συνείδησις καὶ νὰ ἐξαφανίσῃ τὰς προσδοκίας καὶ ἐπιδιώξεις πληθωρικῶν κερδῶν.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ἡ ἐξυγίανσις τῶν πιστωτικῶν συνηθειῶν καὶ ἡ συγκέντρωσις τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων πρὸς αὐστηρῶς παραγωγικὰς καὶ δημιουργικὰς χρηματοδοτήσεις. Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν τραπεζικῶν ἐπιτοκίων θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ ἀποφασιστικὸν περιοριστικὸν παράγοντα τῆς ἐξωτραπεζικῆς ἀγορᾶς, τῆς ὁποίας τόσον τὰ διαθέσιμα ὅσον καὶ ἡ ζήτησις δανειακῶν κεφαλαίων θὰ περιωρίζοντο σημαντικῶς, μὲ τελικὸν σὺν τῷ χρόνῳ ἀποτέλεσμα τὴν μείωσιν τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐπιτοκίων.

Ὡς πρὸς τὰς ἐπιδράσεις τῶν ηὐξημένων ἐπιτοκίων χορηγήσεων πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς δημιουργίας προσθέτων ἐπιβαρύνσεων τῆς παραγωγῆς μὲ ἀποτέλεσμα τὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν, δύνανται νὰ παρατηρηθοῦν τὰ ἑξῆς :

Π ρ ῶ τ ο ν, κατὰ τὰ ὑπάρχοντα στοιχεῖα, αἱ δαπάναι διὰ τραπεζικοὺς τόκους ἀποτελοῦν πολὺ μικρὸν ποσοστὸν τῆς συνολικῆς ἀκαθαρίστου ἀξίας τῆς παραγωγῆς. Ἐπομένως ἡ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐπιτοκίων πρόσθετος ἐπιβαρύνσις θὰ ἦτο σχεδὸν ἀσήμαντος, ἰδίως διὰ τοὺς πράγματι ὑγιεῖς ἐπιχειρηματικοὺς ὁργανισμούς.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ἀνεξαρτήτως τῆς μειώσεως τῆς προσφυγῆς εἰς τὴν ἐξωτραπεζικὴν ἀγοράν, θὰ καθίστατο ἀνετιωτέρα ἡ ἐν γένει τραπεζικὴ χρηματοδότησις.

Τ ρ ί τ ο ν, αἱ ἐπιχειρήσεις θὰ ἀπηλλάσσοντο βαθμηδὸν ἀπὸ τὸν ἐξωτραπεζικὸν δανεισμὸν καὶ τὰ ἀσυγκρίτως ὑψηλότερα ἐπιτόκιά του.

Τέταρτον, αὐτομάτως θὰ ἐνισχυθοῦν αἱ εὐρωστότεραι καὶ ὑγιέστεραι ἐπιχειρήσεις ἐνῶ παραλλήλως αἱ ἀντιοικονομικαὶ καὶ ἀπηρχαιωμένα θὰ ὑποκινηθοῦν εἰς ριζικὰς προσπάθειας αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος καὶ ἐκλογικεύσεως τῆς ὀργανώσεώς των μὲ γενικωτέρας ἐξυγιαντικὰς συνεπείας.

Πέμπτον, δι' ὠρισμένας κατηγορίας χορηγήσεων εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν βιοτεχνίαν καὶ τὰς ἐξαγωγὰς ἐν γένει θὰ πρέπει νὰ διατηρηθοῦν ἡλαττωμένα ἐπιτόκια μέχρις ὅτου βαθμιαίως ὀδηγηθῶμεν πρὸς τὴν διαμόρφωσιν ἐνιαίου συστήματος ἐπιτοκίων ἀνταποκρινομένου πρὸς ὁμαλωτέρας συνθήκας τῆς ἐλληνικῆς ἀγορᾶς, μὲ διαφορισμὸν ἀναλόγως τῆς ἀσφαλείας καὶ διαρκείας τῶν δανείων ἢ πιστώσεων.

Ἐκτον, τὰ μακροτέρας διαρκείας δάνεια ἐκ κεφαλαίων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. μὲ ρήτραν δολλαρίου, θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ χορηγοῦνται, ὡς καὶ σήμερον, εἰς οὐσιωδῶς χαμηλότερα ἐπιτόκια.

5. Ἡ πολιτικὴ αὕτη θὰ ἔδει νὰ συμπληρωθῇ μὲ θετικὴν προσπάθειαν ἀναδιοργανώσεως τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἐκδόσεως χρηματιστηριακῶν τίτλων, οἱ ὅποιοι ἀφ' ἐνὸς νὰ παρέχουν ἀσφάλειαν ἐπιστροφῆς καὶ ἐξυπηρετήσεως καὶ ἀφ' ἑτέρου ἓνα ἐνδιαφέρον εἰσόδημα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Ἑλλάδι συνθηκῶν ἀμοιβῆς τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων. Μόνον οὕτω θὰ ἐπετυγχάνετο τελικῶς ἡ προσέλκυσις διαθεσίμων ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν ἀγορὰν καὶ ἀπὸ ἀντιοικονομικὰς ἐπενδύσεις καὶ ἡ χρησιμοποίησις αὐτῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκονομίας. Ἡ ἐπιτυχὴς ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς, συνδυαζομένη πάντοτε μὲ γενικώτερον νομισματικὸν καὶ δημοσιονομικὸν ἔλεγχον, θὰ ἀποτελέσῃ τὸ κύριον ἀποτελεσματικὸν μέσον μειώσεως τελικῶς τῶν ἐλληνικῶν ἐπιτοκίων καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἀποκαταστάσεως ὁμαλωτέρων συνθηκῶν εἰς τὰς πιστωτικὰς συνθήκας τῆς χώρας.

Προσέλκυσις Τραπεζικῶν καταθέσεων

6. Ἡ αὐξήσις τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων ἀποτελεῖ τὴν σημαντικωτέραν κατεύθυνσιν πρὸς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ κινητοποίησις τῶν ἐσωτερικῶν ἀποταμιεύσεων. Αἱ Τράπεζαι ἀπετέλουν ἀνέκαθεν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ εἶναι ἀκόμη σήμερον οἱ κυριώτεροι ἀγωγοὶ συγκεντρώσεως τῶν ἀποταμιεύσεων καὶ διοχετεύσεως αὐτῶν ὑπὸ ποικίλας μορφᾶς πρὸς παραγωγικὰς τοποθετήσεις. Ἡ πρώτη προσπάθεια ἐπομένως πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς τὴν διὰ παντὸς μέσου μεγαλυτέραν δυνατὴν συγκέντρωσιν καταθέσεων. Ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο δραστηρία ἐξόρμησις ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν συνδυομένη μὲ εὐρεῖαν διαφώτισιν καὶ ἐλκυστικὰ ἐπιτόκια μὲ διαφορισμὸν ἀναλόγως τῆς διαρκείας αὐτῶν. Αἱ προσπάθειαι αὗται καὶ ἐὰν δὲν ἀποδώσουν ταχέως εἶναι βέβαιον ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ καὶ μὲ ἐπιταχυνόμενον ρυθμὸν θὰ ὀδηγήσουν εἰς ὅλον ἐν καὶ μεγαλύτερα ἀποτελέσματα. Ἡ δὲ αὐξήσις τῶν δια-

θεσίμων τῶν Τραπεζῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν περαιτέρω ἐνίσχυσιν αὐτῶν ἐκ κεφαλαίων Δημοσίων Ὁργανισμῶν καὶ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου, θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν αὐξοῦσαν ἐπέκτασιν τῆς δανειστικῆς των ἱκανότητος.

Ἡ ταχύτερα ἐπέκτασις τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τῶν Τραπεζῶν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ὑπὸ ποικίλας μορφᾶς ἐνίσχυσιν αὐτῶν ἐφ' ὅσον τὰ πάσης φύσεως ἔξοδα λειτουργίας των θὰ περιορισθοῦν ἢ ὀπωσδήποτε θὰ ἀνακοπῇ ἡ περαιτέρω αὐξήσις αὐτῶν. Διὰ τῶν ὑγιῶν τούτων μεθόδων θὰ ἐπιτευχθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ βαθυτέρα ἐξυγίανσις τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος, ἡ ὁποία μόνον πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις δύναται νὰ εἶναι ὀργανικὴ καὶ μόνιμος. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι, ἀνεξαρτήτως ἄλλων σοβαρῶν αἰτίων, αἱ σημεριναὶ δυσχέρειαι εἰς σημαντικὸν βαθμὸν ὀφείλονται εἰς τὴν συνέχισιν καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ πληθωρισμοῦ, ὁ ὁποῖος προεκάλεσε ρυθμὸν αὐξήσεως τῶν τραπεζικῶν ἐξόδων δυσαναλόγως ὑψηλὸν ἐν σχέσει πρὸς τὸν ρυθμὸν ὑγιοῦς ἀναπτύξεως τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν. Εἶναι βέβαιον δὲ ὅτι ἡ ἐνδυνάμωσις τῶν τραπεζικῶν μας ἰδρυμάτων θὰ ἔχῃ ποικίλας ἀγαθὰς συνεπείας. Μεταξὺ τούτων ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι καὶ ἡ εὐρυτέρα τόνωσις τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς αὐτὰ ὅποτε καὶ ἡ συμβολὴ καὶ ἡ δραστηριότης των εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου δύναται νὰ ἀποδῇ εὐρεῖα καὶ γόνιμος.

7. Αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις ἄπτονται ὠρισμένων πλευρῶν τοῦ γενικωτέρου προβλήματος τῆς τραπεζικῆς ὁργανώσεως τῆς χώρας. Αἱ ὑφιστάμεναι Τράπεζαι, καὶ μεταξὺ αὐτῶν, κατ' ἐξοχήν, ἡ Ἑθνικὴ, ἀπετέλεσαν ἐντὸς τῆς τελευταίας ἑκατονταετίας τοὺς κυρίους συμπαραστάτας πάσης οἰκονομικῆς προσπάθειας. Κατὰ τὴν δρᾶσίν των αὐτὴν διεμόρφωσαν ὁργάνωσιν καὶ ἀπέκτησαν ἐκτεταμένην ἐμπειρίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ πολύτιμον κεφάλαιον διὰ τὴν χώραν. Τὸ αἶτημα τῆς γενικῆς κινητοποιήσεως διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀπαιτεῖ δραστηρίαν καὶ συγκεντρωμένην συμβολὴν ἀπὸ τὰς Τραπεζάς, περισσότερον παρ' ὅσον τοῦτο ἐκρίνετο ἀναγκαῖον προπολεμικῶς. Διὰ τὴν συγχρονισμένην αὐτὴν προσπάθειαν αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι καὶ κυρίως ἡ Ἑθνικὴ, ἀποτελοῦν τὸ κύριον ἔρεισμα, μὲ γενικὴν ἀποστολὴν τὴν κάλυψιν ὅλης τῆς κλίμακος τῶν ἀναγκῶν χρηματοδοτήσεως ἀπὸ τῶν λίαν βραχυπροθέσμων μέχρι καὶ τῶν μακροπροθέσμων, ἐντὸς τῶν ὁρίων καὶ κατευθύνσεων τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς. Αἱ ἐξειδικευμένα Τράπεζαι συμπληροῦν κατ' οὐσίαν τὴν δραστηριότητα τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν μὲ εἰδικωτέρους ἐνὶ τοῖς ἀντικειμενικοῖς σκοποῖς καὶ μὲ ἐξειδικευμένα κριτήρια τὰ ὁποῖα δὲν καλύπτονται πάντοτε, εἴτε ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ μέρος βαρύτητα αὐτῶν, ἀπὸ τὰ γενικῆς ἐφαρμογῆς κριτήρια τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Τὸ σύστημα αὐτό, τοῦ ὁποίου κύρια χαρακτηριστικὰ εἶναι ἡ ἐξυπηρέτησις τοῦ μεγάλου ὄγκου τῶν συνήθων χορηγήσεων ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς, αἱ ὁποῖαι ἐξελλίσσονται πρὸς πιστωτικοὺς δρ-

γανισμούς «γενικῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν» συμπληρουμένων ἀπὸ τὰς ἐξειδικευμένας Τραπεζας, ἔχει οὐσιώδη πλεονεκτήματα. Ἐξασφαλίζει, πρῶτον, πληρότητα εἰς τὸ τραπεζικὸν σύστημα, διότι κατ' ἀρχὴν αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι δύνανται ἐντὸς τῶν διαγραφομένων ὁρίων νὰ ἱκανοποιήσουν πᾶσαν πιστωτικὴν ἀνάγκην. Δεύτερον, παρέχει ἐλαστικότητα διότι αἱ ἐξειδικευμένα Τράπεζαι καλύπτουν εἰδικὰς κατηγορίας περιπτώσεων, αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε οὐδόλως καὶ ἄλλοτε ἀνεπαρκῶς ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζας μὲ ἀμοιβαίαν ἐπικάλυψιν ἐντὸς ὠρισμένων ὁρίων τῶν πεδίων δραστηριότητος. Ταῦτα ἰσχύουν ἰδίως διὰ τὰς βιομηχανικὰς χορηγήσεις, τὰς ὁποίας εἰς διευρυνομένην ἔκτασιν θὰ δύνανται νὰ ἐξυπηρετοῦν αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι, ἀκόμη καὶ διὰ μακροπρόθεσμον δανεισμόν ἰδίως ἀπὸ κεφάλαια Δημοσίων Ὁργανισμῶν. Ἡ δραστηριότης ὅμως αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ συμπληροῦται ἀπὸ ἐξειδικευμένον ὀργανισμόν μακροπρόθεσμου πίστεως, διὰ τοῦ ὁποίου παρέχονται κεφάλαια μακρᾶς διαρκείας διὰ τὰς παγίας ἐγκαταστάσεις τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὅταν αἱ διὰ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν χορηγήσεις δὲν δύνανται ἐπαρκῶς νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκας αὐτάς.

Ἡ διάρθρωσις ἐπομένως τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος εἶναι κατ' ἀρχὴν ὑγιής καὶ ἡ προσπάθεια πρέπει νὰ καταβληθῇ πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν φερέων αὐτοῦ. Τοῦτο ἀπαιτεῖ, πρῶτον, τὴν εὐρεΐαν χρησιμοποίησιν τῶν ὑφισταμένων ὀργανισμῶν ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ἀνεγνωρισμένων ἀρμοδιοτήτων των, καὶ δεύτερον, τὴν συστηματικὴν ἐπιβολὴν τῶν μεγαλυτέρων δυνατῶν οἰκονομῶν εἰς τὰ ἔξοδα τραπεζικῆς λειτουργίας.

Ὁργάνωσις ἀγορᾶς κεφαλαίου

8. Τὸ Κράτος καὶ αἱ Τράπεζαι πρέπει συνειδητῶς νὰ ἐπιδιώξουν καὶ ἐνισχύσουν τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς ὀργανωμένης ἀγορᾶς κεφαλαίου καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τὰ πρὸ ἡμερῶν ἐξαγγελθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τοῦ Συντονισμοῦ πρῶτα συγκεκριμένα μέτρα ἀποτελοῦν εὐδαίμονα ἀπαρχὴν προσπάθειας πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν.

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1954 ἐξεδηλώθησαν ὠρισμέναι δραστηριότητες κυρίως δι' αὐξήσεις μετοχικοῦ κεφαλαίου μεγάλων ἐπιχειρήσεων. Αἱ ἐγγραφαὶ ὅμως περιορίσθησαν πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων μεταξὺ τῶν παλαιῶν μετόχων καὶ συνεδυσάσθησαν μὲ εὐρεΐαν συμμετοχὴν τῶν Τραπεζῶν. Παρ' ὅλον ἐπομένως τὸ ἀξιοσημείωτον τῶν πρώτων αὐτῶν προσπαθειῶν δὲν ἀπετέλεσαν, κατὰ γενικὸν σχεδὸν κανόνα, ἐξορμήσεις πρὸς κινήτοποίησιν τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῶν ἀποταμιεύσεων τοῦ εὐρυτέρου κοινοῦ.

Πρωταρχικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀναδίωξιν τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου ἀποτελεῖ ἡ ἀποφασιστικὴ καταπολέμησις συμπτωμάτων ἐνθυμιζόντων πληθωρικὰς καταστάσεις, ἡ ἐκρίζωσις πληθωρικῶν προσδοκιῶν καὶ ἡ διὰ παντὸς

μέσου ἐνίσχυσις τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τὰ οἰκονομικά τῆς χώρας καὶ τὰς ἐν γένει συναλλαγάς. Εἶναι διὰ τοῦτο οὐσιώδεις νὰ ἐξασφαλισθοῦν τὸ ταχύτερον αἱ προϋποθέσεις ρυθμίσεως ἐν γένει τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ παρελθόντος. Πέραν τῶν ἀνωτέρω, διὰ τὴν προσέλκυσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ πληθυσμοῦ ἀπαιτεῖται :

Π ρ ῶ τ ο ν, ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ὑπευθύνου διαχειριστικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ ἐλέγχου τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν, τροποποιουμένης καὶ συστηματικῶς ἐφαρμοζομένης τῆς σχετικῆς νομοθεσίας καὶ ὀργανουμένου ἐπὶ ὑγιῶν καὶ συγχρονισμένων βάσεων ἐνὸς Σώματος Ἑλλήνων Ὁρκωτῶν Λογιστῶν ἐμπνέοντος κύρος καὶ ἐμπιστοσύνης.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ἐνδείκνυται ἐπίσης νὰ τύχη προστασίας καὶ ἐνθαρρύνσεως ἡ ἐφαρμογὴ ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρήσεων πολιτικῆς μερισμάτων καὶ ἐπιτοκίων, τὰ ὅποια νὰ ἐξασφαλίζουν διὰ τὸν ἐπενδύοντα εὐλογον εἰσόδημα ὑπὸ τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας.

9. Ἐφ' ὅσον δημιουργηθοῦν αἱ ἀνωτέρω προϋποθέσεις δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῇ καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς ἤδη ἀνεγνωρισμένης εὐχερείας συνομολογήσεως ρήτρας ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος καὶ εἰς τὴν ρήτραν χρυσοῦ ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὰς λεγομένας τιμαριθμικὰς ρήτρας, διὰ τῶν ὁποίων συνδέεται ἡ ὑποχρέωσις ἐπιστροφῆς δανειακῶν κεφαλαίων πρὸς τὰς μεταβολὰς αὐστηρῶς καθωρισμένης τιμῆς ὠρισμένου εἴδους ἢ ἐπισήμου τιμαρίθμου. Ἀλλ' ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἐξασφαλιστικῶν αὐτῶν ρητρῶν πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς δάνεια καὶ ὁμολογίας μακρᾶς διαρκείας καὶ ὑπὸ τὸν ἑλεγχον ἀρμοδίων καὶ ὑπευθύνων ὀργάνων ὡς πρὸς τὰς κατευθύνσεις χρησιμοποίησεως τῶν κινητοποιουμένων κεφαλαίων καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῶν ἀναλαμβανομένων ὑποχρεώσεων καὶ τὴν δυνατότητα ἐξυπηρετήσεως αὐτῶν πρὸς προστασίαν τῶν δανειστῶν.

Μετὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἀνωτέρω πλαισίων πρέπει καὶ θετικῶς νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ ἔκδοσις προνομιακῶν ἢ κοινῶν μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν μὲ ἐξασφαλιστικὰς ρήτρας ἐκ μέρους τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ ἐνίσχυσις δύναται νὰ παρασχεθῇ δι' ἐγγυήσεων ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν ἢ προκειμένου περὶ χρηματιστηριακῶν τίτλων μεγάλων καὶ ὑγιῶν ἐπιχειρηματικῶν ὀργανισμῶν διὰ τῆς παροχῆς ἀδείας ἐπενδύσεως εἰς αὐτοὺς καὶ ἐντὸς ὁρίων, διαθέσιμων δημοσίων ὀργανισμῶν.

10. Παραλλήλως, διὰ τὴν προσέλκυσιν ἀπ' εὐθείας ἀποταμιεύσεων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν μεγάλων ἔργων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐνδείκνυται ἡ ἱδρυσις μικτῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ τὴν μορφήν ἀνωνύμων ἐταιριῶν μὲ εὐρείαν μετοχικὴν πλειοψηφίαν ἰδιωτῶν καὶ μετοχικὴν σύμπραξιν, μὲ δικαιώματα ἐλέγχου τοῦ Κράτους. Ἡ μορφή αὕτη τῆς μικτῆς ἐπιχειρήσεως εἶναι δυνατόν νὰ συγκεντρώγῃ τὰ πλεονεκτήματα ταυτοχρόνως

τῆς ιδιωτικῆς καὶ τῆς δημοσίας ἐπιχειρήσεως, καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ τῶν ἐν Ἑλλάδι βασικῶν μειονεκτημάτων ἀμφοτέρων. Κατὰ τὴν πρώτην ἰδρυσιν τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν, ἴσως καὶ κατὰ τὰς πρώτας φάσεις λειτουργίας των, εἶναι λίαν πιθανὸν ὅτι θὰ εἶναι δυσχερὴς ἡ διάθεσις τῶν μετοχῶν εἰς τὸ κοινὸν καὶ ἐπομένως ἀναπόφευκτος ἡ ἐξ ὀλοκλήρου διατήρησις αὐτῶν εἰς χεῖρας τοῦ κράτους ἢ δημοσίων ὀργανισμῶν. Βαθμηδὸν ὅμως μὲ τὴν κατάλληλον διαφώτισιν καὶ μὲ ἐγγύησιν τὴν καλὴν λειτουργίαν τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν θὰ δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις διὰ νὰ ἐπιχειρηθῇ μεταγενεστέρως μὲ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἡ διάθεσις μετοχῶν εἰς ιδιώτας. Εἶναι ἐπομένως ἀπαραίτητον ὅπως ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὰς πρώτας φάσεις ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἔργων, ἐξασφαλισθοῦν καὶ κατοχυρωθοῦν αἱ προϋποθέσεις σταθερᾶς, ἱκανῆς καὶ ὑγινοῦς διοικήσεως. Αἱ συνθῆκαι αὗται πρέπει νὰ καταστοῦν εὐρύτερον συνειδηταὶ καὶ νὰ δημιουργήσουν σὺν τῷ χρόνῳ παράδοσιν, ὥστε νὰ ἐμπνεύσουν ἐμπιστοσύνην καὶ νὰ ὑποκινήσουν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν σύμπραξιν τοῦ κοινοῦ. Εἰς τὴν δημιουργίαν αὐτῶν τῶν προϋποθέσεων καὶ τοῦ καταλλήλου κλίματος ἐμπιστοσύνης, τὸ Κράτος πρέπει νὰ ἀποβλέψῃ συνειδητῶς διὰ τοῦ συνόλου τῶν ἐκδηλώσεων τῆς πολιτικῆς του καὶ μὲ χρησιμοποίησιν τῆς εὐρυτέρας δυνατῆς διαφωτίσεως καὶ παντὸς ἄλλου μέσου. Τοιούτου εἵδους μικταὶ ἐπιχειρήσεις καὶ μορφαὶ διοικήσεως ἔχουν ἐπιτύχει εἰς πλείσας χώρας, ὅλων τῶν βαθμῶν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ Διεθνὴς Τράπεζα ἤδη ἐ χρηματοδότησεν εἰς πολλὰς χώρας ἔργα ὑπὸ τοιαύτην μορφήν μὲ εὐνοϊκὰ ἀποτελέσματα. Ἐπίσης ὁ προσφάτως ἰδρυθεὶς Διεθνὴς Ὀργανισμὸς χρηματοδοτήσεως ἀποβλέπει ἀκριβῶς εἰς χρηματοδοτήσεις ὑπὸ μορφήν συμμετοχῶν εἰς τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον ἐπιχειρήσεων, διὰ τῶν ὁποίων ἐκτελοῦνται ἔργα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Δύνανται αἱ μορφαὶ αὗται νὰ ἐπιτύχουν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ προσπάθειαν καὶ διαφώτισιν, εἶναι δὲ ἰδιαιτέρας σημασίας διὰ τὰς ἐλληνικὰς συνθήκας ὅπου ἡ ἀνάληψις τῆς ἐκτελέσεως τῶν μεγάλων ἔργων ὑπὸ ιδιωτῶν ἢ ἡ ἐξασφάλισις γνησίας καὶ ἐπαρκοῦς ιδιωτικῆς συμμετοχῆς εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος, λόγῳ τοῦ μεγέθους τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων, ἰδίως ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ὑγιὲς ἐπιχειρηματικὸν ἐνδιαφέρον ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑπῆρξεν ἕως τῶρα περιορισμένον.

11. Παρὰ τὰς πολλὰς δυσχερείας αἱ ὁποῖαι κατὰ μέγα μέρος ὀφείλονται εἰς τὰς ταλαιπωρίας καὶ ἀσταθείας τῆς τελευταίας δεκαπενταετίας εἶναι δυνατόν νὰ ἀναδιώσῃ καὶ διαμορφωθῇ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα σὺν τῷ χρόνῳ μίᾳ εὐρυτέρᾳ καὶ ὑγιᾶς ἀγορᾷ κεφαλαίου. Αἱ προσπάθειαι αὗται ἐπέτυχον καὶ ἐπιτυχάνουν εἰς χώρας καὶ κατωτέρου βαθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ γενικωτέρας προϋποθέσεις ἐξ ἴσου δυσχερεῖς μὲ τὰς ἐλληνικὰς. Ἐὰν ἀρχίσουν τὸ ταχύτερον αἱ προσπάθειαι πρὸς

τάς ἀνωτέρω κατευθύνσεις μὲ σύστημα, ἐπιμονὴν καὶ συνέπειαν, τὰ ἀποτελέσματα βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς θὰ ἐπέλθουν. Καὶ θὰ εἶναι δυνατόν αἱ ἀποταμιεύσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ νὰ τραποῦν πρὸς ἐπενδύσεις εὐρυτέρας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς σημασίας, διὰ τῶν ὁποίων θὰ αὐξηθῇ ἡ παραγωγή καὶ θὰ ἐξασφαλισθοῦν εὐκαιρίαι γονίμου καὶ ἀποδοτικῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὸν πληθυσμόν.

Ἡ περιφρούρησις τῆς ἀξίας τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος εἶναι τὸ πρῶτον καθήκον παντὸς Κεντρικοῦ Πιστωτικοῦ Ἰδρύματος καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἀποστολῆς ταύτης ἀποτελεῖ τὴν κατευθυντήριον ἀρχὴν καὶ τὸ κριτήριον ἐκτιμήσεως τῆς συνολικῆς δράσεως τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς. Ἀλλ' ἡ νομισματικὴ σταθερότης δέον νὰ συνδέεται μὲ ὁμαλήν καὶ αὐξανομένην οἰκονομικὴν δραστηριότητα καὶ σταθερὰν βελτίωσιν τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς, αἱ συνθῆκαι δὲ αὗται ἀποτελοῦν τὸ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ καὶ τὰ θεμέλια ἐνὸς ἰσχυροῦ καὶ σταθεροῦ νομίσματος.

Πρωταρχικὴν ἐπιδίωξιν ἐπομένως ἀποτελεῖ ἡ ἐξασφάλισις ἐπαρκoῦς καὶ σταθερᾶς τραπεζικῆς πιστοδοτήσεως τῶν παραγωγικῶν προσπάθειων, γενικώτερον δὲ ἡ εὐρυθμὸς λειτουργία τοῦ πιστωτικοῦ μηχανισμοῦ διὰ τὴν ἱκανοποίησιν ὅλης τῆς κλίμακος καὶ τῶν κατηγοριῶν χρηματοδοτήσεων, ἰδίως πρὸς τοὺς δημιουργικοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Ἡ πραγματοποίησις ὁμως τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν προϋποθέτει ἔλεγχον τοῦ συνόλου τῶν διαθεσίμων πιστωτικῶν μέσων, διότι ἡ πέραν ὁρισμένων ὁρίων ἐπέκτασις τῶν ἐν γένει χρηματοδοτήσεων δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἐξάρθρωσιν τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ καὶ εἰς ἀντίθετα τῶν ἐπιδιωκομένων ἀποτελέσματα. Ἀπαιτεῖται συνεπῶς ἐπιμελὴς στάθμισις τῶν ἐπιδράσεων, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλουν περιοριστικὰς τάσεις καὶ τῶν δυνάμεων αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν ἢ προϋποθέτουν νομισματικὴν ἢ πιστωτικὴν ἐπέκτασιν. Κατὰ τὴν στάθμισιν αὐτὴν ἡ πολιτικὴ τοῦ ἐκδοτικοῦ ἰδρύματος διέπεται ἀπὸ τὴν βαθεῖαν ἐπίγνωσιν ὅτι οὐδέποτε εἶναι ἐπιτρεπτόν νὰ ἀναστέλλεται ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης, καὶ ὅτι, ἀντιθέτως, ἐπιβάλλεται ἡ ἀναγνώρισις προτεραιότητος εἰς τὴν παραγωγικὴν χρηματοδότησιν.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἐπίγνωσιν ὅτι εὐρυτέρα οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις εἶναι ἀδύνατος ἄνευ νομισματικῆς σταθερότητος καὶ ὅτι ἡ ἀνοχὴ χρονίου πληθωρισμοῦ δύναται νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν παραγωγικὴν προσπάθειαν. Τοῦτο διδάσκει ἡ πολυετὴς ἑλληνικὴ ἐμπειρία ἀλλὰ καὶ παλαιότερα καὶ πρόσφατα πειράματα ὁρισμένων χωρῶν. Συγχρόνως ὁμως ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος πιστεύει ὅτι ἡ νομισματικὴ σταθερότης εἶναι ἀδύνατος ἄνευ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Εἰς χώρας ὡς ἡ Ἑλλάς μὲ αὐξανόμενον πληθυσμόν καὶ χαμηλὸν βιωτικὸν ἐπίπεδον, ἡ συνεχὴς τάσις αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων εἶναι ἀναπότρεπτος καὶ τείνει νὰ δημιουργήσῃ μόνι-

μον πληθωρικήν πίεσιν ἐὰν δὲν παρακολουθῇται ἀπὸ πραγματικὴν αὐξησιν τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Διὰ τοῦτο ἀποτελεῖ σαθεράν καὶ ἐπίμονον κατεύθυνσιν τῆς πολιτικῆς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐνίσχυσις μιᾶς ταχυτέρας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἡ φύσις τῶν συγχρόνων οἰκονομικῶν προβλημάτων καὶ αἱ ποικίλαι πιέσεις διὰ μίαν ταχεῖαν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως, ἀπαιτοῦν ἀντικειμενικὴν ἐκτίμησιν καὶ σταθεράν καὶ συνεπῆ διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας, μακράν τῶν μεταπτώσεων τῆς ἐφημέρου πολιτικῆς σκοπιμότητος. Εἶναι διὰ τοῦτο ἐπιβεβλημένη ἡ χάραξις μιᾶς ἐθνικῆς καὶ ὑπερκομματικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, αἱ ἐπιδιώξεις τῆς ὁποίας θὰ συγκλίνουν πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν ταχείας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Αὕτη ἀποτελεῖ ἐθνικὸν αἷτημα καὶ προϋποθέτει τὴν μακράν τοῦ πολιτικοῦ στίβου καθιέρωσιν τῶν γενικῶν κατευθύνσεων, πρὸς τὰς ὁποίας θὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν οἰκονομικὴν μας λύτρωσιν. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν κρατικὴν πολιτικὴν, ἡ γενικωτέρα καὶ αἱ εἰδικώτεραι ἐπιδιώξεις πρέπει νὰ καταστοῦν βαθύτερον συνειδηταὶ εἰς ὅλα τὰ ὑπεύθυνα ὅργανα καὶ τοὺς φορεῖς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Ἡ γενικὴ αὕτη κινητοποιήσις πρέπει νὰ στηριχθῇ εἰς τὴν εὐρυτέραν κατανόησιν τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς σημασίας τῆς ἐπιδιωκομένης οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀπὸ ὅλας τὰς κατηγορίας τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων μιᾶς ἐνσυνειδήτου καὶ ἐμφωχωμένης συνεργασίας θὰ δώσῃ πνοὴν καὶ θὰ ἐντείνῃ τὴν προσπάθειαν ὅλων, συγχρόνως δὲ θὰ ἀπαλύνῃ τὸ βάρος τῶν ἀπαιτουμένων θυσιῶν. Πιστεύω ὅτι πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτάς πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἡ ἐπίλυσις τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος. Ἐχῶ δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι μὲ μίαν τοιαύτην γενικὴν ἐξόρμησιν δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν θετικὴν πρόοδον εἰς τὴν οἰκονομικὴν μας ἀνάπτυξιν καὶ σταθεράν διεύρυνσιν τῶν εὐκαιριῶν δημιουργικῆς ἐργασίας διὰ τὸν πληθυσμόν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς θὰ ἐξασφαλισθῇ ὑγιὲς καὶ σταθερὰ οἰκονομικὴ ζωὴ ἐνῶ συγχρόνως θὰ τεθοῦν τὰ ἀσφαλῆ θεμέλια διὰ τὴν πραγματικὴν ἀνύψωσιν τοῦ χαμηλοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ.